సంపుటము VII

నెం. 3

2వ జూలై 1988
బుధవారము
(శక 1910 శ్రావణ 1)

ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసన సభ చర్చలు

అధికారిక నివేదిక

విషయ సూచిక

		పేజి నెం.
1.	ప్రశ్నలు—వాగ్రూప సమాధానములు.	199
2.	సభా కార్యక్రమము :	219
3.	రూ.లు-304 క్రింద ప్రభుత్వము దృష్టికి తీసుకు వచ్చిన విషయములు కడప మరియు కర్నూలు జిల్లాలలో కె. సి. కాలువ ఆయకట్టుకు మరియు మహబూబ్‌నగర్ జిల్లాలోని ఆర్.డి.ఎస్.కు నీటి సరఫరాను గూర్చి.	221
4.	ప్రభుత్వం దృష్టికి తీసుకువచ్చిన అత్యవసర ప్రజాప్రాముఖ్యం గల విషయములు :	236
	(1) ప్రత్తి పండించు రైతులకు ఇచ్చిన రుణాలను మాఫీ చేయడానికి ఆర్.బి.ఐ. నిరాకరించుటను గూర్చి.	
	(2) సింగరేణి కాలరీస్ కొండర్ లేకుండా రు. 24 కోట్లు విలువగల గృహాలను నిర్మించడాన్ని గూర్చి.	244
	సభా సమక్షములో వుంచిన పత్రములు.	246
	సభా కార్యక్రమము.	247
	ముఖ్యమంత్రి ప్రకటన.	
	(1) జంట నగరాలకు కొత్త మంచినీటి సరఫరాకు సంబంధించి.	248
	(2) పులిచింతల ప్రాజెక్టు గురించి.	251
8	1988-89 సం. నకు బడ్జెటుపై సాధారణ చర్చ.	253
	(రెండవ రోజు)	
9.	ప్రకటన :	278
	—శ్రీ నాయని నరసింహారెడ్డి, ఎం.ఎల్.ఏ., అరెస్టు గురించి	

ఆంధ్ర ప్రదేశ ప్రభుత్వ ముద్రణాలయ డైరెక్టరు గారిచే శాసన సభ ముద్రణాలయము హైదరాబాదునందు ముద్రించబడినది
1988

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ శాసనసభ చర్చలు

అధికార నివేదిక

(పదకొండవ సమావేశము: మూడవ రోజు)

బుధవారము, 27 జూలై, 1983

(సభ ఉదయం 8–30 గంటలకు సమావేశమైనది)

(సభాపతి అధ్యక్ష స్థానములో వున్నారు)

ప్రశ్నలు–వాగ్రూప సమాధానములు

'పనికి ఆహారం' కార్యక్రమం క్రింద బియ్యం మరలింపబడుట

21—

*9438—సర్వశ్రీ సి.హెచ్. విద్యాసాగర్ రావు (మెట్‌పల్లి), ఎ. నరేంద్ర (హిమాయత్‌నగర్):— పంచాయతీ రాజ్ శాఖ మంత్రి దయచేసి ఈ క్రింది విషయములు తెలిపెదరా:

(అ) కర్నూలు జిల్లాలో "పనికి ఆహారం" కార్యక్రమం క్రింద సరఫరా చేయబడిన బియ్యమును రాష్ట్ర ప్రభుత్వం తనవైపుకు మళ్ళించిన విషయం వాస్తవమేనా;

(ఆ) సదరు పథకము క్రింద వచ్చిన గోధుమలను ఇంజనీర్లు అమ్ముకొనుచున్న విషయం కూడ వాస్తవమేనా;

(ఇ) అయినచో, దానిని నిరోధించుటకు తీసికొన్న చర్యలేవి?

పంచాయతీరాజ్ శాఖామంత్రి (శ్రీ కరణం రామచంద్రరావు):—

(అ) లేదండీ. జాతీయ గ్రామీణ ఉపాధి కార్యక్రమం, గ్రామీణ కార్మిక ఉపాధి హామీపథకం క్రింద కేటాయించిన బియ్యాన్ని జిల్లా సరఫరా అధికారులు తీసుకుని వాటిని పౌరసరఫరాల నిల్వలతో వారి గిడ్డంగులలో భద్రపరుస్తారు. ఎందుకంటే గ్రామాలలో ఉన్న చౌకధరల దుకాణాలు చిన్న భవనాల్లో, గుడిసెల్లో ఉన్నందువల్ల ప్రజాపంపిణీ వ్యవస్థ క్రింద జాతీయ గ్రామీణ ఉపాధి

* An asterisk before the name indicates confirmation by the Member.

కార్యక్రమం, / గ్రామీణ కార్మిక ఉపాధి హామీ కార్యక్రమానికి కేటాయించిన నిల్వలను వాటిలో పదిలపరచడం కష్టమవుతున్నది. కార్యనిర్వాహక ఏజన్సీల వర్క్ ఇన్‌స్పెక్టర్లు అందజేసిన ఎస్. ఎం. ఆర్.ల ఆధారంగా ఎన్. ఆర్. ఇ. పి / ఆర్. ఎల్. ఇ. జి. పి. క్రింద కేటాయించిన ఆహార ధాన్యాలను నివారణకు పంపిణీ చేయడం జరుగుతున్నది. ఈ పద్ధతిని కూడా ఇటీవల దుర్వినియోగం జరిగింది యస్. ఎం. ఆర్.ల ఆధారంగా వర్క్ ఇన్‌స్పెక్టర్లు ఇచ్చిన సర్టిఫికెట్ పై పనివారికి ఆహార ధాన్యాలను పంపిణీ చేయాలని ఆదేశాలు జారీ చేయడం జరిగింది

(ఆ) కర్నూలు జిల్లా నుండి అట్టి కేసులు ఏవీ అందలేదు.

(ఇ) ఈ ప్రశ్నకు తావులేదు.

శ్రీ సి.హెచ్. విద్యాసాగరరావు :— ఎన్. ఆర్. ఇ. పి. ఆర్. ఎల్. ఇ. జి. పి ఫండ్స్‌ను ఈ రాష్ట్రంలో స్వేచ్ఛగా దుర్వినియోగం చేయడం అందరికీ తెలుసు. కోగడ ప్రభుత్వం దీనిని అంగీకరించింది కూడా. గోధుమలను ప్రభుత్వ గిడ్డంగులలో పెడుతున్నప్పుడు కంట్రాక్టర్లు, ఇంజనీర్లు, అధికారులు అమ్ముకున్నారు. మహబూబ్‌నగర్ జిల్లాలో ఇలా జరిగితే మంత్రిగారు సి. బి. సి. ఐ. డి. చేత ఎంక్వయిరీకి ఆదేశించారు. ఈ విషయం కూడా విచారణ జరిపిస్తారా? కర్నూలుకు సంబంధించి మాస్టర్ రోల్స్, రికార్డ్స్ సభ ముందు పెట్టటానికి సిద్ధంగా వున్నారా?

శ్రీ కరణం రామచంద్రరావు :— మహబూబ్‌నగర్ జిల్లా స్పెసిఫిక్‌గా మా దృష్టికి వచ్చినప్పుడు ఎంక్వయిరీ చేయించడం జరుగుతున్నది. కర్నూలు జిల్లాకు సంబంధించి ఎటువంటి ఆరోపణా రాలేదు. అందువల్ల అక్కడ సక్రమంగా వుందని భావిస్తున్నాం.

శ్రీ సి.హెచ్. విద్యాసాగరరావు .— కర్నూలులో రికార్డ్స్ లేవు. గోధుమలు, బియ్యం వచ్చినట్లు అక్కడ ప్రజలకు కూడా తెలియదు

శ్రీ కరణం రామచంద్రరావు :— రికార్డ్సు వున్నాయి. కావాలంటే చూడవచ్చు వర్క్ ఇన్‌స్పెక్టర్స్ ఇచ్చిన వాటి ప్రకారం ఇవ్వడం జరుగుతున్నది,

శ్రీ వి. బాల్‌రెడ్డి (కార్వాన్) :— పనికి ఆహార పథకం జనతాపార్టీ అధికారంలో వున్నప్పుడు వచ్చింది. కాంగ్రెసు ప్రభుత్వం వచ్చిన తరువాత దీనిని కొనసాగిస్తూ కరవు వచ్చినప్పుడు ఆ ప్రాంతాలలో చెరువులు, రోడ్ల మరమ్మత్తు చేయించడానికి కార్యక్రమాలు చేపట్టటానికి నిర్దేశించారు. మహబూబ్‌నగర్‌లో విచారణ జరిపించామన్నారు ఎంతమంది అధికారులను సస్పెండ్ చేశారు? ఇది ఒక్క మహబూబ్‌నగర్ జిల్లాలోనే కాదు. తెలంగాణాలో ఎక్కడా ఒక్క చెరువు కూడా మరమ్మత్తు కాలేదు. ఎక్కడైనా ఈ పథకం సక్రమంగా అమలు జరుగుతున్నదని ప్రభుత్వం భావిస్తున్నదా?

శ్రీ కరణం రామచంద్రరావు:- ఎన్. ఆర్. ఇ. పి., ఆర్. ఎల్. ఇ. జి. పి. కార్యక్రమాలకు సంబంధించి కొంతమంది జిల్లా కలెక్టర్లు చేసి పనులు జరిపిస్తున్నారు. జరగడం లేదనేది వాస్తవం కాదు.

శ్రీ డి. చినమల్లయ్య (ఇందుర్తి) :— కరీంనగర్ జిల్లాలో ఎక్కడా గోధుమలు పంపకం కావడం లేదు. అధికారులు డబ్బు ఇస్తున్నారు గాని గోధుమలు ఇవ్వడం లేదు. దానికి కారణం గోధుమ ధర ఎక్కువగా వుండటమే. కనుక డబ్బు కాక గోధుమలు ఇచ్చే ఏర్పాటు చేస్తారా ?

శ్రీ కరణం రామచంద్రరావు:- ఇప్పుడు అమలులో వున్న పద్ధతి ప్రకారం, కలెక్టరుకు ఇచ్చిన ఎలాట్‌మెంట్ ప్రకారం అధికారులు డ్రా చేస్తున్నారు. పంపకం, ఎగ్జిక్యూటివ్ ఏజెన్సీలు చేస్తున్నాయి. ఎక్కడైనా అలా జరగడం లేదని స్పెసిఫిక్‌గా మాకు ఫిర్యాదు ఇస్తే విచారణ చేయిస్తాను.

శ్రీ పి. వెంకటపతి (తెనాలి) —ఈ ప్రశ్నలోని రెండవ భాగమునకు 8-40 a.m.
సంబంధించిన విషయము వారికి తెలుసు, మాకు తెలుసు, వినే అధికారులందరికి తెలుసు. ఎన్.ఆర్.ఇ.పి., ఆర్.ఎల్.ఇ.జి.పి. క్రింద బియ్యం, గోధుమల పంపకం అనేది రోజువారీ పని చేసే వారికి కొంతవరకు సప్లిమెంట్ చేయడానికి చౌక ధరలకు ఆహార పదార్థాలను సప్లయి చేయాలనే ఉద్దేశము. అయితే బయట ధరలకు వారు యిచ్చే ధరలకు వున్నటువంటి వ్యత్యాసాన్ని సొమ్ము చేసుకోడానికి అధికారులు, అనధికారులు అందరు కుమ్మక్కయి కాజేస్తున్నారు. తినే వారికి యీ జిల్లా ఆ జిల్లా అనేది ఏమీ లేదు. వాస్తవంగా పని చేసేవారి మస్టర్ రోలు వుండదు, అసలు మొత్తము పద్ధతిలోనే తప్పు ఉందని మంత్రిగారు అనుకొన్నారా? ఇదివరకు అటువంటి పొరపాటు విధానాన్ని సవరించాలని చెప్పడం జరిగింది. 15 రోజులకు, రెండు మాసాలకు బిల్లు ఇచ్చే కాంట్రాక్టరు ఏ రోజుకారోజు బియ్యం యివ్వటం గాని, సరైన పని చేసే వారు మస్టర్ రోలు మీద వుండడం గాని జరుగదు. అన్నీ కుక్డప్. అలా చేయకపోతే వారికి బిల్లులు రావు, పనులు కావు, వాస్తవంగా వారికి యిచ్చేదానికి సరయిన విధానము రూపొందించకపోతే మనందరము తెలిసి—అబద్ధం అనే పదం వాడకూడదనుకోండి—సత్యదూరము మాట్లాడుకోవలసిన పరిస్థితి ఏర్పడింది. గుంటూరు జిల్లాలో రోజుపాలెం సబ్ డివిజనల్ ఏరియాలో గోధుమలు, బియ్యం దుర్వినియోగం జరిగినట్లు స్పెసిఫిక్ కంప్లైంటు ఆరు మాసాల క్రితము మీకు వచ్చిందా? వస్తే దాని మీద ఏమి చేశారు ?

శ్రీ కరణం రామచంద్రరావు:-ఎన్.ఆర్.ఇ.పి., ఆర్.ఎల్.ఇ.జి.పి. క్రింద కేంద్ర ప్రభుత్వం యొక్క ఆదేశాలకనుగుణంగా మనం డబ్బు యివ్వడము గాని ఆహార ధాన్యాలు యివ్వడం గాని జరుగుతుంది. దానికి భిన్నంగా మనం ఏమి చేయడానికి వీలు లేదు. కనుక క్యాష్ పోర్షన్ అట్లా యిస్తున్నాము, కైండ్ పోర్షన్‌ను బియ్యంను రూపములో ఫేయిర్ ప్రైస్ షాప్స్ ద్వారా యిస్తున్నాము. గోధుమలు ఎగ్జిక్యూటివ్ ఏజన్సీ ద్వారా పంపిణీ చేసే కార్యక్రమం వుంది.

శ్రీ పి. వెంకటపతి:— ఇప్పుడున్న గైడ్ లైన్స్ ప్రకారము రోజువారీ ప్రకటనలు చేసే వారు తమకు అందవలసిన వాటి గురించి 15 రోజులు, నెల రోజులు వేచి వుండగలరా ?

శ్రీ కరణం రామచంద్రరావు: గవర్నమెంటు ఆఫ్ యిండియావారి గైడ్ లైన్స్‌కు భిన్నంగా మనము ఏమీ చేయలేము, వాటికి అనుగుణంగా కార్యక్రమం చేస్తున్నాము.

శ్రీ పి. వెంకటపతి:— కాబట్టి చేస్తున్నవారికి గాకుండా యితరులకి యిస్తున్నారన్న మాట.

శ్రీ జె. సి. దివాకరరెడ్డి (తాడిపత్రి):— ఎన్.ఆర్.ఇ.పి., ఆర్.ఎల్.ఇ.జి.పి. క్రింద కేంద్ర ప్రభుత్వము బియ్యం, గోధుమలు పంపిస్తున్నారు. వాటికి ఏ రేటు చొప్పున సెంట్రల్ గవర్నమెంటు రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి యిస్తున్నది రెండవది, ప్రతి జిల్లాలో-ముఖ్యంగా అనంతపురము జిల్లాలో ఆర్.ఎల్.ఇ.జి.పి. ఎన్.ఆర్.ఇ.పి. క్రింద యిచ్చిన బియ్యాన్ని కలెక్టరుగారు కే.జి.కి రెండు రూపాయలు చెల్లించి 800 టన్నులు తీసుకుని సివిల్ సప్లయిస్‌కు తరలించారు ఈ అన్యాయాన్ని అరికడుతారా ? ఈ రకంగా ఎన్ని జిల్లాల్లో జరిగింది, ఎన్ని వేల టన్నులు మళ్ళించారు ?

శ్రీ కరణం రామచంద్రరావు:—సప్లయి చేసే రేటు—కోర్స్ రైస్. రూ. 1-85 ఫైన్ రైస్-రూ. 1-95, సూపర్ ఫైన్ రైస్-రూ. 2-10 పోతే పంపిణీ వ్యవస్థకు సంబంధించినంత వరకు, బియ్యానికి సంబంధించి ఫెయిర్ ప్రైస్ షాప్స్ ద్వారా సప్లయి చేయడం జరుగుతుంది తప్ప మళ్ళించడం అంటూ కాదు సివిల్ సప్లయిస్ ద్వారా రెండు రూపాయలకు కిలో బియ్యం కార్యక్రమము మన రాష్ట్రములో వుంది.

శ్రీ జె. సి. దివాకరరెడ్డి:— అనంతపురములో పంచాయతీరాజ్ డిపార్టు మెంటుకు కలెక్టరుగారు ఉత్తర్వులు యిచ్చి 800 టన్నుల బియ్యాన్ని సివిల్ సప్లయస్‌కు తరలించారు.

శ్రీ కరణం రామచంద్రరావు :—సివిల్ సప్లయిస్‌కు సంబంధించిన స్టాకును కూడ కలెక్టరుగారు ఎలాట్ చేస్తున్నారు, ఫేయిర్ ప్రైస్ షాప్స్‌కు సంబంధించినంతవరకు వర్కులోడ్‌ను బట్టి ఫెయిర్ ప్రైస్ షాప్స్‌కు కూడ కలెక్టరుగారే ఎలాట్ చేస్తున్నారు.

మిస్టరు స్పీకరు :—ఈ క్వశ్చన్ పైన చాలా టైము అయింది. ఇది చాలా ముఖ్యమైన సమస్యగా నాకు అర్థం అవుతున్నది. బడ్జెటు డిమాండు సందర్భములో మాట్లాడవచ్చు.

శ్రీ జె. సి. దివాకరరెడ్డి :—కేంద్ర ప్రభుత్వము నిర్దుష్టమైనటువంటి సూచనలు యిచ్చి చేయమంటే-రూ. 1-85ల చొప్పున పంచాయతీ రాజ్ ఇ. ఇ. చెల్లిస్తున్నారు, రెండు రూపాయల చొప్పున ఫెయిర్ ప్రైస్ షాప్స్ ద్వారా అమ్ముకుంటున్నారు.

శ్రీ కరణం రామచంద్రరావు: ఫుడ్ ఫర్ వర్క్ క్రింద ఫెయిర్ ప్రైస్ షాప్స్ ద్వారా వర్కర్స్ తీసుకుంటున్నారు. గవర్నమెంటు ఆఫ్ ఇండియా స్పెసిఫిక్‌గా యిచ్చిన రేట్సు మీద బియ్యం సప్లయి చేయడం జరుగుతోంది త్రూ ఫెయిర్ ప్రైస్ షాప్స్.

శ్రీ యు. సాంబయ్య (పేరేళ్ళ):— ఈ విషయంలో సభ్యులందరు యిక్కడ ఆందోళన వ్యక్తం చేశారు. మంత్రిగారికి కూడా తెలుసు. ఎన్. ఆర్. ఇ. పి క్రింద ఏవైతే 50 పర్సెంటు గోధుమలు వస్తున్నాయో, అవి దుర్వినియోగం అవుతున్నాయని సభ్యులు ఆందోళన చెందుతున్నారు, ఇప్పుడు మంత్రి గారు కూడ ఒప్పుకుంటున్నారు. అసలు నామినల్‌గా మస్టర్స్‌ను మేంటేన్ చేస్తున్నారు, మా కరీంనగర్ జిల్లాలో రూ. 1-80ల చొప్పున వున్న గోధుమలను ఇంజనీర్సు డైరెక్ట్‌గా రూ. 2-50 చొప్పున వేరే మార్కెట్లకు తరలించి వచ్చిన డబ్బుతో అక్కడ వారికి పేమెంటు చేస్తున్నారు, ఈ విధానాన్ని మార్చడానికి కలక్టర్ల మీటింగును పెట్టి కష్టపడే ప్రజలకు గోధుమలు డైరక్ట్‌గా సప్లయి చేసే విధానం చూస్తారా?

శ్రీ కరణం రామచంద్రరావు:— ఇంజనీర్లు అమ్ముకుంటున్న ఉదంతం ఎక్కడా లేదు. ఒక మహబూబ్‌నగర్‌లో జరిగింది, దాని మీద ఎ. సి. బి. ఎంక్వయిరీ జరుగుతున్నది. గవర్నమెంట్ ఆఫ్ యిండియా యిచ్చిన ఆదేశాలకనుగుణంగా మనం కార్యక్రమాలను చేస్తున్నాము.

మిస్టరు స్పీకరు:— సరైన పంపిణీ జరుగడం లేదని ప్రతి మెంబరు అంటున్నారు. కాబట్టి సమగ్ర ఎంక్వయిరీ వేయించండి - ఒక మహబూబ్‌నగర్ గురించే గాకుండా - 11-25 a.m.

శ్రీ యం. బాగారెడ్డి (జహీరాబాద్):— మంత్రి గారి హృదయం నాకు తెలుసు గాబట్టి చాలా మృదువుగా చెబుతున్నాను. దివాకరరెడ్డి గారు స్పెసిఫిక్‌గా ఒక క్వశ్చను పోస్టు చేశారు. కేంద్ర ప్రభుత్వం, ఎన్.ఆర్.ఇ.పి., ఆర్.ఎల్.ఇ.జి.పి. క్రింద కోర్సు రైస్ రూ. 1-85 లకు కె.జి. యిస్తుందని మంత్రిగారు చెప్పారు. అనంతపురం జిల్లాలో కలక్టరు 800 టన్నులను యీ రేటు ప్రకారము ఫేయిర్ ప్రైస్ షాప్సుకు ఎలాట్ చేశారు, ఇందులో ఆలోచించదగిన విషయం ఏమంటే, కాంట్రాక్టరు పేమెంటును కరెన్సీ రూపములో చెల్లించారు. అట్లా చెల్లించిన తరువాత వర్కు చేసినటువంటి వారికి బియ్యం యిచ్చే క్వశ్చన్ రావే రాదు, జరుగుతున్నదేమంటే రూ. 1-85 లకు కే. జి. బియ్యాన్ని కన్వర్టు చేసి రెండు రూపాయలకు కే. జి. చొప్పున గ్రీన్ కార్డు హోల్డర్సుకు యీ ప్రభుత్వం సప్లయి చేస్తున్నది. అంటే కే.జి.కి 15 పైసల చొప్పున యీ ప్రభుత్వం యిండైరెక్టు మెథడ్‌లో సంపాదించుకుంటున్నది.

శ్రీ కరణం రామచంద్రరావు:— అది సరి కాదు. ప్రస్తుతమున్న పద్ధతి ప్రకారము వర్కు జరిగిన తరువాత వర్కు యినస్పెక్టరు యిచ్చిన ఎన్.ఎం.ఆర్.

లకు కూపన్స్ యిస్తున్నారు. ఆ కూపన్ ..... పేయిర్ ప్రైస్ షాప్స్‌లో యిచ్చి విత్ ఔట్ కాస్ట్ దే ఆర్ టేకింగ్ రైస్ - ఇవి పద్ధతి కనుక ధర ఎక్కువ తీసుకోవడం అనే ప్రసక్తి దీనిలో లేదు.

శ్రీ జె. సి. దివాకర్ రెడ్డి :—కలెక్టరు 300 టన్నులు యిచ్చారు. కలెక్టరు గారు కేజి. రూ 1–80 వంతున పి. ఆర్ ఎగ్జిక్యూటివ్ ఇంజనీరుకు చెల్లించారు, ఎగ్జిక్యూటివ్ యింజనీరు కూలీలకు పెట్టి యిచ్చారు, అక్కడి నుండి తరలించి కే. జి. రెండు రూపాయల ప్రకారము ప్రభుత్వం సివిల్ సప్లయిస్ స్టోర్సు ద్వారా గ్రామ లోని ఆకుపచ్చ కార్డు వున్న వారికి పంచుతున్నారు అక్కడ యీ ప్రభుత్వం కేజికి 15 పైసల లాభం పొందుతున్నది. అది వాస్తవం కాదా ? అది కాదంటే ఏ శిక్ష అయినా అనుభవించడానికి సిద్ధంగా వున్నాను.

శ్రీ యం. నాగారెడ్డి :—గౌరవ మంత్రిగారు చెప్పింది కరక్టు అయితే డబుల్ పేమెంటు చేస్తున్నారా ? ఒకవైపు డబ్బు యిస్తున్నారు, రెండవవైపు ఓయ్యం యిస్తున్నారు, అంటే డబుల్ పేమెంటు చేస్తున్నారా ?

శ్రీ కరణం రామచంద్రరావు :—గౌరవ సభ్యులు దివాకరరెడ్డి గారు చెప్పిన యిన్సిడెంట్ గురించి ఎంక్వయిరీ చేసి రిపోర్టు తెప్పిస్తాను. ఇప్పటికిప్పుడె కలెక్టరు గారు ఏమి చేశారనేది నేను చెప్పలేను.

8.50 a.m. శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి (నక్రేకల్) :—దయచేసి ఈ పథకం గురించి విచారణ జరిపించమనండి. గోధుమలు, బియ్యం ఎప్పుడు వస్తున్నాయి ? పని ఎప్పుడు జరుగుతున్నది ? పని జరిగిన కొద్ది రోజుల తరువాత గోధుమలు, బియ్యం వస్తున్నాయి. పని జరిగిన సమయంలో డబ్బులు ఇస్తున్నారు. తరువాత వాటిని అమ్మకొంటున్నారు. అందువల్ల మొత్తం అన్ని జిల్లాలలో విచారణ చేయించడానికి పూనుకుంటారా ?

శ్రీ ఎమ్. నాగారెడ్డి :—అన్ని జిల్లాలలో ఇదేవిధంగా జరుగుతున్నది. ఒక హౌసు కమిటీని వేస్తే విషయాలన్నీ బైటకు వస్తాయి, న్యాయం జరగడానికి అవకాశం ఉంటుంది.

శ్రీ మహమ్మద్ రజాబ్ అలీ (ముజాతనగర్) :—బియ్యం, గోధుమలు పంపిణీ సరిగా జరకపోవడంవల్ల చాలా ఇబ్బందులు ఎదురౌతున్నాయి. ఈ బియ్యం, గోధుమలు తింటే మనుషులు జంతువులు చనిపోతారని నిర్ధారణకు వచ్చారు. ఖమ్మంలో జిల్లా కలెక్టరుగారి సమక్షంలో పాతరతీసి వాటిని పాతర వేసారు. ఆ రకంగా కూడా దుర్వినియోగం అవుతున్నాయి. ఇప్పుడు అన్ని పార్టీల నాయకులు వెలిబుచ్చిన అభిప్రాయాలను క్రోడీకరించి దీనిమీద ఒక హౌసు కమిటీని వేయండి. లేకపోతే విచారణ కమిటీని వేయించాలని కోరుతున్నాను. అవి 6 సంవత్సరాలపాటు గోడౌములో ఉండడంవల్ల వాటిని తినడం మంచిది కాదని డాక్టర్లు చెప్పడం జరిగింది. వాటిని కోడిపిల్లలకు వేస్తే కోడిపిల్లలు చనిపోయాయి పందులకు వేస్తే పందులు చనిపోయాయి. అందువల్ల ఈ విషయాన్ని ప్రభుత్వం జాగ్రత్తగా ఆలోచించవలసి ఉంది.

శ్రీ ఎస్. రాఘవరెడ్డి :—అన్ని జిల్లాలలోను ... ఇటువంటి ... జరుగు తున్నది ... వాలి.

శ్రీ ఎ. నరేంద్ర :—అధ్యక్షా, ఈ విషయం చాలా సీరియస్‌గా ఉన్నట్టు కనిపిస్తున్నది ఎన్. ... ఇ పి. కింద, ఆర్. ఎల్. ... మన ...ష్టానికి వస్తున్న ... ఎన్ని ... ఎంత ... చేస్తున్నారు? ఎంతమందికి పంచుకున్నారు ... వారి ... మీ ... ఉందా? ఉంటే ఆ వివరాలని సభముందు పెడతారా?

మిస్టర్ స్పీకర్ :—ఆ రి ... పెట్టండి.

శ్రీ కరణం రామచంద్రరావు :—...వాలని ... వారి వివరాలు పెడతాను.

శ్రీ ఎస్. రాఘవరెడ్డి :—విచారణ చే ... ంచ ... డి.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—మంత్రిగారూ, విచారణ చే...ండి.

శ్రీ కరణం రామచంద్రరావు :—తప్పకుండా.

శ్రీ సి.హెచ్. విద్యాసాగరరావు — హౌస్ కమిటీ వేయమనండి.

Sri D.K. Samarasimha Reddy (Gadwal :— Let a House committee be appointed

Mr. Speaker :—Whether a House Committee is required or not, that I will decide.

మండలాల నర్సరీలు ఏర్పాటు చేయుట

22 —

*8686 — శ్రీ సి.హెచ్. జయరాంబాబు (గుంటూరు-II) :—అటవీ శాఖ మంత్రి దయచేసి ఈ క్రింది విషయములు తెలిపెదరా :

(అ) రాష్ట్రములోని ప్రతి మండలంలోను నర్సరీలు ఏర్పాటు చేయుట కేదేని ప్రతిపాదన ఉన్నదా;

(ఆ) సదరు పథకానికి కెనడా నుండి సహాయం స్వీకరించినారా; అయినచో, దాని వివరములేవి?

అటవీ శాఖ మంత్రి (శ్రీ బి. ముద్దుకృష్ణమనాయుడు): —

(అ) అవునండి.

(ఆ) నర్సరీలను ప్రస్తుతం ఉన్న సాంఘిక అడవుల పథకాల క్రింద పెంచడం జరుగుతున్నది. ... తో నిర్వహించబడుతున్న సామాజిక అడవుల పథకాన్ని ... వాటితో ఒక విధంగా నిర్వహించడం జరుగుతున్నది.

శ్రీ సి.హెచ్. జయరాంబాబు:—సామాజిక అడవుల పెంపకానికి కేంద్ర ప్రభుత్వం నుంచి సహాయం అందుతున్నది. కెనడా నుంచి కూడా సహాయం తీసుకొని ఈ కార్యక్రమం చేబట్టారు. ఏఏ సంవత్సరాలలో కేంద్ర ప్రభుత్వం నుంచి ఎంతెంత వచ్చింది? అలాగే కెనడా నుంచి ఎంతెంత వచ్చింది? ఈ మధ్య జీడి మామిడి తోటల పెంపకం ప్రపంచ బ్యాంకు ఎయిడ్ తో చేయడం జరిగింది. అది ఈ మధ్య వైండప్ చేసినట్లు తెలిసింది. అది వాస్తవమా?

శ్రీ జి. ముద్దు కృష్ణమనాయుడు :- కెనడియన్ ఇంటర్నేషనల్ డెవలప్‌మెంటు ఏజన్సీ పథకం క్రింద ఈ సంవత్సరం దాదాపుగా రు. 9 కోట్లు, మొత్తం 5 సంవత్సరాలలో రు. 40 కోట్లు ఖర్చు పెట్టడం జరుగుతుంది. అది 5 సంవత్సరాల స్కీము దీనిలో 20 కోట్లు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం, 20 కోట్లు కెనడా గవర్నమెంటు సహాయం చేస్తుంది. రూరల్ ఫ్యూయల్ ఉడ్ ప్లాంటేషను క్రింద సగం మనం, సగం గవర్నమెంటు ఆఫ్ ఇండియా ఖర్చు చేస్తున్నాము. 2 కోట్ల రు.లు వస్తుంది. ఎన్.ఆర్.పి. రూల్సు ప్రకారం కేంద్ర ప్రభుత్వం సగం, మనం సగం పెట్టుకోవడం జరుగుతుంది.

శ్రీ ఎ. మాధవరెడ్డి (భోంగీర్) :—సోషల్ ఫారెస్ట్రీ క్రింద వచ్చే డబ్బు మండలాలకు కేటాయించి జిల్లా పరిషత్ రోడ్లు వెంబడి, మండల రోడ్లు వెంబడి చెట్లు పెంచడానికి మండలాలకు అధికారాలు ఇచ్చే ప్రతిపాదన ప్రభుత్వం దగ్గర ఏమైనా ఉందా?

శ్రీ జి. ముద్దు కృష్ణమనాయుడు :—ఎన్.ఆర్.ఇ.పి. ఫండ్సు, ఆర్.ఎల్.ఇ.జి.పి. ఫండ్సు అన్నీ కూడా మండలాలకు ఇచ్చి నర్సరీలు మాత్రం ఫారెస్టు డిపార్టుమెంటు డెవలప్ చేస్తుం. మండలాల ద్వారా ప్లాంటేషన్సు చేయాలని ప్రభుత్వం నిర్ణయించింది.

శ్రీ మహమ్మద్ రజాబ్ అలీ :- మండలాలలో ఈ నర్సరీలను ఏర్పాటు చేస్తున్నారు, మంచిదే. అడవులను పెంపకం చేయడానికి అటవీ మొక్కలతో పాటు పండ్ల మొక్కలను ఎంకరేజి చేయడం లేదు. వాటిని కూడా ఎంకరేజి చేస్తారా? ఈనాడు వ్యవసాయం తారుమారు అవుతున్నది. అందువల్ల పండ్ల మొక్కలకు గిరాకీ ఉంది. వాటి కోసం రైతులు ఎదురు చూస్తున్నారు. కనుక వాటిని ఎంకరేజి చేయడానికి ప్రభుత్వం ప్రయత్నం చేస్తుందా? జిల్లా ప్రణాళికా బోర్డు సమావేశంలో వచ్చినటువంటి ప్రశ్నలకు సరైన సమాధానం లేక నేను తమద్వారా మంత్రిగారిని ఈ విషయం అడుగుతున్నాను.

శ్రీ జి. ముద్దు కృష్ణమనాయుడు :—ఇంతకుముందు 90% యూకలిప్టస్ మొక్కలు ఇచ్చేవారు. ఇప్పుడు దానిని 40% కు రెడ్యూస్ చేసాము. లాంగ్ స్టాండింగు ట్రీస్ పెంచాలని చెబుతున్నాము. ఫ్రూట్ బేరింగు ట్రీస్ కు ప్రాముఖ్యత ఇవ్వాలని చెబుతున్నాము వచ్చే సంవత్సరం యూకలిప్టస్ ట్రీస్ తగ్గించి ఫ్రూట్ బేరింగు ట్రీస్, లాంగ్ స్టాండింగు ట్రీస్ పెంచాలని ప్రభుత్వం లక్ష్యంగా పెట్టుకున్నది.

శ్రీ ఎం. బాగారెడ్డి : లక్ష్యంగా పెట్టుకున్నామని అంటున్నారు. లక్ష్యం కాదు, వచ్చే సంవత్సరంనుంచి ఇంప్లిమెంటు చేస్తారా? ఎందుకంటే ఈ సంవత్సరం సీజను అయిపోయింది. ఈ ఫ్రూట్ బేరింగ్ ట్రీస్ డిమాండు చాలా ఎక్కువగా ఉంది. సంగారెడ్డి రిసెర్చి స్టేషన్లో మేము చూస్తున్నాము. 100 మామిడి మొక్కలు అడిగితే 10, 20 దొరుకుతున్నాయి. వేరే ఫ్రూట్ బేరింగు ట్రీస్ కూడా ఉన్నాయి. ఇప్పుడు గౌరవ సభ్యులు అడిగినట్లు వేరే చెట్లతోబాటు ఫ్రూట్ బేరింగు ట్రీస్ డెవలప్ చేస్తే బాగుంటుంది. అందువల్ల ఈ వచ్చే సంవత్సరంనుంచి అయినా ఇంప్లిమెంటు చేస్తారా?

శ్రీ జి. ముద్దు కృష్ణమనాయుడు:— మామిడి చెట్లవంటి గ్రాఫ్టింగు కట్టాలి మన హార్టికల్చర్ వారు చేస్తున్నారు. గ్రాఫ్టింగు చెయ్యదగినవి లేవో వాటిని ఫారెస్టు డిపార్టుమెంటులో మేము ఫేజ్ చేస్తున్నాము. వచ్చే సంవత్సరం ఫ్రూట్ బేరింగు ట్రీస్ మీద కాన్‌సెంట్రేషన్ చేసి అవి ఎక్కువగా ఇవ్వాలని ప్రభుత్వం లక్ష్యంగా పెట్టుకున్నది. నెక్స్టు ఇయర్ డిస్ట్రిబ్యూషన్‌ను 40% నుంచి 20% కు తగ్గించి ఫ్రూట్ బేరింగు ట్రీస్‌ను ఎక్కువ చేస్తున్నాము. గ్రాఫ్టింగు లేని పండ్ల చెట్లు ఏవైతే ఉన్నాయో అటువంటివి మేము ఇవ్వడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నాము.

శ్రీ ఎ. నరేంద్ర:— గవర్నమెంటు తరపున ప్రతి మండలంలో నర్సరీలు పెట్టాలనే ఆలోచన బాగానే ఉంది. కాని చాలా మండలాలలో ఇంకా నర్సరీలు లేవనేమాట వాస్తవమా? ఏ మండలాలలో ప్రభుత్వం తరపున నర్సరీలు రాలేదో అక్కడ కొన్ని ప్రయివేటు సంస్థలు రూరల్ డెవలప్ మెంటు పేరుతో విదేశాల నుంచి డబ్బు తీసుకొని వచ్చి నర్సరీలు మెయిన్‌టెయిన్ చేసి, అది చేస్తున్నాము, ఇది చేస్తున్నామని చెప్పి పేద వారిని మతమార్పిడి చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నట్లు వినికిడి ఉంది. అది వాస్తవమా? అది మీ దృష్టికి వచ్చిందా?

శ్రీ గాలి ముద్దు కృష్ణమనాయుడు :— మన రాష్ట్రములో 1104 మండలాలున్నాయి అందులో 1015 మండలాల్లో నర్సరీస్ వున్నాయి. అంతే కాకుండా, మొత్తం రాష్ట్రములో 1511 నర్సరీస్ వున్నాయి. ఎవరయినా ప్రోత్సాహమున్నవారుంటే ఒక మొక్క పెంచితే 45 పైసలు ప్రభుత్వమే ఇస్తున్నది. ప్రయివేటు వారికి ఈ వసతి ఏర్పాటు చేయడమైనది. వాలంటరీ ఆర్గనైజేషన్ వారు ఎక్కడ ఎక్కడనుంచో తెస్తున్నారు. వాళ్లను కంట్రోల్ చేయాలంటే కేంద్ర ప్రభుత్వము, రాష్ట్ర ప్రభుత్వము ఇద్దరూ ఏకంగా చేయాలి గాని ఫారెస్టు డిపార్టుమెంటు ఒకటే చర్య తీసుకోలేదు. 9-00 a. m.

శ్రీ ఎ. నరేంద్ర :— ఏవయితే విదేశీ సహకారంతో కొన్ని ప్రయివేటు సంస్థలు నడుస్తున్నాయో, ఆ సంస్థల నుండే గవర్నమెంటు డబ్బులిచ్చి మొక్కలు తీసుకొంటున్నది. ఆ ప్రయివేటు నర్సరీస్ నుండి చెట్లు తీసుకొంటున్నారు. అక్కడ వాళ్లు ప్రజలను ఆకట్టుకొని, వాళ్లను మత మార్పిడివైపు తీసుకొని పోతున్నారు. అది మీ దృష్టికి వచ్చిందా? ఇది తీవ్ర స్థాయిలో జరుగుచున్నది. దీనిని ఎంక్వయిరీ చేయవలసిన అవసరం ఎంతయినా వుంది.

శ్రీ గాలి ముద్దు కృష్ణమనాయుడు :— ఇతర దేశాల నుండి ఫండ్స్ తీసుకొని వచ్చి నర్సరీస్ కు పెంచుతున్న ప్రయివేటు ఆర్గనైజేషన్స్ చాలా వున్నాయి. అవి ఫారెస్టు డిపార్టుమెంటు కంట్రోల్ లో లేవు. దీన్ని ముఖ్యమంత్రి గారికి ప్రశ్న వేస్తే జవాబు చెబుతారు. ఫారెస్టు మినిష్టరుగా వారి మీద నాకు కంట్రోల్ లేదు. నా పరిమితికి మించింది. వాళ్ళు చెట్లు పెంచుకొంటా మంటే మనకది కంట్రోల్ లో లేదు. ఆన్ దేర్ ఓన్ ఎకార్డు వారు డెవలప్ చేసుకోవచ్చు. ఫారెస్టు డిపార్టుమెంటు ఏమీ యివ్వడం లేదు.

శ్రీ ఎ. నరేంద్ర :— ప్రభుత్వమే వారికి డబ్బు యిచ్చి మొక్కలను కొంటున్నది.

శ్రీ గాలి ముద్దుకృష్ణమనాయుడు :— వారు సరఫరా చేస్తున్నారు గాని మేము వారినుండి డబ్బులు పెట్టి పుచ్చుకొనడం లేదు

శ్రీ ఎ. నరేంద్ర :— ఆ ప్రయివేటు సంస్థల దగ్గర అనేకంగా గవర్న మెంటు కొంటున్న విషయం వాస్తవమా? అది చెప్పాలి?

శ్రీ గాలి ముద్దుకృష్ణమనాయుడు:— గవర్నమెంటు కొంతమంది ప్రయివేటు వ్యక్తులను ఎంకరేజ్ చేస్తున్నది. వారు పెంచిన చెట్లను మాత్రమే తీసుకొంటున్నది. ప్రయివేటు వారు పెంచిన మొక్కలను కొనడం లేదు. ప్రభుత్వము 26 కోట్ల రూపాయలు పెట్టి సీడ్ లింగ్ కార్యక్రమాన్ని చేపట్టి వుండగా, ప్రభుత్వము ప్రయివేటు వ్యక్తుల నుండి కొనే ప్రశ్న లేదు.

మహిళలపై అత్యాచారాలు

23—

*9456— శ్రీమతులు వగచా సరోజ (టెక్కలి), వై. సీతాదేవి (ముదినే పల్లి), ఇ. సీతారామమ్మ (కూచినపూడి), జి రుద్రమ దేవి (నల్గొండ), శ్రీ టి. చంద్రయ్య (పాలకొండ) :— అంతరంగిక శాఖ మంత్రి దయచేసి ఈ క్రింది విషయములు తెలిపెదరా.

(అ) గతంలో కన్నా ఇప్పుడు మహిళలపై అత్యాచారాలు ఎక్కువగా జరుగుతున్న విషయం వాస్తవమేనా;

(ఆ) అయినచో, వాటిని నివారించుటకు తీసికొన్న చర్య ఏమి?

హోం శాఖామంత్రి (డా కె. శివప్రసాదరావు) :— (అ) 1985—87 కాలంలో నివేదించిన కేసుల సంఖ్యను బట్టి స్త్రీలపై అత్యాచారాలు సంఖ్యలో కొద్దిగా పెరుగుదల ఉన్నట్లు సూచిస్తుంది.

(ఆ) ఒక కేసు నివేదించబడినప్పుడు లేదా దృష్టికి వచ్చినప్పుడు, దానిని రిజిష్టరు చేసి, చట్టంలోని సంబంధిత విభాగం క్రింద అవసరమైన చర్య తీసు కోవడం జరుగుతుంది. నేరస్థులను తీవ్రంగా శిక్షించడమవుతుంది.

శ్రీమతి వి. సరోజ :—ఇది చాలా తీవ్రమైన సమస్య. ఈనాడు స్త్రీల పైన జరుగుచున్న అత్యాచారాలు అనేకం వున్నాయి. దీనికి ఎక్కువ టైం యిచ్చి సావధానంగా వినాలని కోరుతున్నాను. స్త్రీలపై బలవంతపు మరణాలు, అత్యాచారాలు ఇంకా అనేకం మనం రోజూ పేపరులో చూస్తున్నాము. వారి పరిస్థితులు హృదయ విదారకంగా వున్నాయి. మహిళగా పుట్టేదానికంటే అడవిలో మానయి పుడితే మంచిదనిపించేటట్లు పరిస్థితి మనమీనాడు అక్కడక్కడా వింటూవుంటే చాలా బాధ కలుగుతుంది. మన ముఖ్యమంత్రిగారే స్త్రీలకు సమాన ఆస్థి హక్కు యిచ్చి, ఉద్యోగాలలో 30 శాతం రిజర్వేషన్ యిచ్చి స్త్రీలకు, విశ్వవిద్యాలయాన్ని మహిళా కోర్టులు అనేక సౌకర్యాలకు స్త్రీలకు కలుగజేశారు. ఇన్ని చట్టాలు చేసినా ఈనాటి పరిస్థితి సక్రమంగా లేదు .. (ఇంటరప్షన్స్) .. దీనికి కఠినమైన శిక్షలు వేయవలసిన అవసరముంది. మహిళలను కాపాడాలని అధ్యక్షుల వారు ఈ ప్రశ్నకు అనుమతి యిచ్చినందుకు నా అభినందనలు తెలియజేస్తున్నాను. స్త్రీలపైన అత్యాచారాలు చేసిన వారిపైన ఎందరిపైన కేసులున్నాయి? ఎన్ని పరిష్కారమయ్యాయి? ఎన్ని పరిష్కారము కాలేదు? ఎటువంటి శిక్షలు ఎవరెవరికి విధించారు? ఈ వివరాలు కావాలని కోరుతున్నాను. విజిలెన్స్ సెల్‌ను నొక దానిని పెట్టి, ఎప్పటికప్పుడు విషయాలను రికార్డు చేయాలి. ఇన్ని చట్టాలున్నా కూడా ఏమీ పనికిరాకుండా పోయాయి ప్రతి జిల్లాకు మహిళా కోర్టును ఏర్పాటు చేసి, మహిళా లాయర్స్‌ను పెట్టి పరిష్కారము చేయాలి. కేవలం చట్టమును చేసినంత మాత్రాన సరిపోదు. ఆచరణలో చూపాలి. గౌరవ సభ్యులుకూడా ఇందుకు వారి సహకారం అందించాలని కోరుతున్నాను. (బెల్)

మిస్టర్ స్పీకర్ :—ఈ సమస్య చాలా తీవ్రమైనది. దానిలో భిన్నాభిప్రాయాలు ఎవరికీ లేవు. దీనిమీద 3-4 సప్లిమెంటరీస్ వేస్తే సమస్య పరిష్కారము కాదు. దీనిమీద టూ అవర్స్ డిస్కషన్ పెడతాను.

శ్రీ ఎం. ఓంకార్ :—ఇది మహిళలకు సంబంధించింది. రాకరాక వచ్చింది. తరువాత టూ అవర్స్ డిస్కషన్ చేయవచ్చు. ముందు వారిని సప్లిమెంటరీస్ వేయనీయండి. (ఇంటరప్షన్స్) . . . .

మిస్టర్ స్పీకర్ :—ఇది చాలా సీరియస్ ప్రశ్న. నేనొక డేట్ ఫిక్స్ చేస్తాను. ఆ రోజు రెండు గంటలు డిస్కషన్ వుంటుంది.

శ్రీ సి. నర్సిరెడ్డి :—రెండు గంటల టైం ఇచ్చారు. దీనిమీద డిస్కషన్ చేయడానికి సంతోషం. నోటు విషయం కూడా చెబితే బాగుంటుంది.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— మీరు (మంత్రిని ఉద్దేశించి) నోటు ప్రిపేర్ చేసి మెంబర్లకు సర్క్యులేట్ చేయండి.

డా. కె. శివప్రసాదరావు :— గౌరవ సభ్యురాంద్రు వెలిబుచ్చిన ఆవేదనను ప్రభుత్వము గుర్తించుకొంటుంది. ప్రభుత్వము అంతకన్నా ఎక్కువగా ఈ విషయాన్ని పరిగణిస్తూ, గతములో జరిగిన దానికన్నా చాలా ఎక్కువగ దీనిలో హెరాస్‌మెంటుగాని, మర్డర్స్‌గాని రెయిడ్స్‌గాని జరిగిన సందర్భంలో

ప్రభుత్వము కంన మైం చే ... సుక ... 50 ... ఎంక్వైరీస్ వున్నాయి. దీనిమీద లదనంగ ... వేసినా నేను సమగ్రంగా సమాధానము చెబుతాను.

శ్రీమతి వై. సీతాదేవి :—సి.ఎం. గారి ... పుమెన్ సెల్ కు వెళ్ళింది. అరుణాబాయి అనే ... రోజే నేరస్తులను అరెస్టు చేసి, బెయిల్ మీద ... పోలీసు స్టేషన్ లో కేసు రిజిష్టర్ అయింది.

డా. కె. శివప్రసాదరావు — ... వస్తుంటే వాటిని వెంటనే వుమెన్ ప్రొటెక్షన్ సెల్ ... వాటిని అనుమానించవలసిన అవసరం లేదు; గౌరవ ముఖ్యమంత్రి ... చేయాలి.

శ్రీ యన్. ఇంద్రసేనారెడ్డి: —ముఖ్యమంత్రి ... రెండు గంటల చర్చకు అనుమతించారు. ఆ రెండు గంటలు నుండి ... ఫలానా ఇంద్రసేనారెడ్డి గారు చెప్పారు, ... ఎంక్వైరీ చేయించుతాను అని ... చెబుతారు. సరియైన సమాధానం ... రప్పించుకొని, దీనికి ముందుగా ఒక నోట్ ... సభలో పెట్టించండి. మన ... సప్లిమెంటరీస్ ఎలా చేస్తాం.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—నేను రెండు ... ఎలా చేస్తాను. దానితో వారికి కావలసినటువంటి సమాధానం వస్తుందా ? అంతటితో సరిపోతుందా ?

శ్రీ యన్. ఇంద్రసేనారెడ్డి: ఆ రెండు, ... సప్లిమెంటరీలు ఎలా చేయండి.

మిస్టర్ స్పీకర్ : మీ దగ్గర ఉన్నటువంటి ... రాసి ఫారం మినిష్టరు గారికి పంపించండి. ఇక ఏమైనా ఉంటే రెండు గంటల చర్చలో మీరు మాట్లాడండి. దాని మీద మంత్రిగారు తగిన చర్యలు తీసుకుంటారు

శ్రీమతి రజనా రమణి:— నాన్ బెయిలబుల్ క్రింద కేసులు బుక్ చేయాలి. లేకపోతే వారు బెయిల్ మీద బయటికి వస్తున్నారు.

డా. కె. శివప్రసాదరావు :— ఆ సెక్షనే నాన్ బెయిలబుల్ ......

Mr. Speaker :—The law has to be changed. Crimes done against women should be made as cognisable offences. You may introduce a private bill యిదివరలో విద్యాసాగర రావు గారు ప్రవేశపెట్టినట్లుగా .

శ్రీ యన్. ఇంద్రసేనారెడ్డి: మినిష్టరు గారిని సభకు నోట్ సబ్‌మిట్ చేయమని చెప్పండి.

Mr. Speaker:—The Minister is giving a note. In the meantime all the complaints should be sent to him.

ఎన్. ఎస్. ... నష్టము వచ్చుట

24—

శ్రీమతి—శ్రీ ... వక్ఫ్ శాఖల మంత్రి దయచేసి ఈ క్రింది ...

(అ) ... ఫ్యాక్టరీకి సంబంధించిన వ్యవసాయ భూములలో ... నష్టము వాటిల్లిన విషయం వాస్తవమేనా;

(ఆ) అయిన యెడల ... వచ్చిన నష్టం మొత్తమెంత; నష్టములను తగ్గించుటకు తీసుకొన్న చర్యలు ...

చక్కెర, వక్ఫ్ ... (ఎన్. ఫ ...):—(అ) అవునండీ.

(ఆ) 1977–78, 1978–79 మరియు 1983–84 సంవత్సరాలలో రూ. 508.37 లక్షల నష్టం వా ... 1979–80 నుండి 1982–83 సంవత్సరాల వరకు లాభాలు వచ్చాయి.

నష్టాలను తగ్గించాలనే ... ఫ్యాక్టరీ లిమిటెడ్ వారు నిటిపారుదల ... హామీ ఇచ్చారు. 100 బోరు బావులు వేశాయి ... 200 ... బావులను అభివృద్ధి చేయాలని ప్రతిపాదన ఉంది.

శ్రీ బి. పండరి: ... నండి అని సమాధానం మంత్రిగారు యిచ్చారు. ఎన్ని కోట్ల ... వచ్చింది.

శ్రీ మహ్మద్ ఫరూక్:— దాదాపు ... సంవత్సరాల నుంచి నష్టము వస్తున్నది.

శ్రీ యన్. ఇంద్రసేనారెడ్డి: లాభము వచ్చిన తరువాత నష్టము వస్తున్నదా? ఎప్పటి నుంచి ఎంత నష్టము వస్తున్నది.

శ్రీ బి. పండరి:— అక్కడ సుమారు 17 వేల యకరాల బీడు భూమి ఉంది. మంత్రిగారు సరియైన సమాధానం చెప్పడం లేదు. బోర్లు వేశారు; అని మంత్రిగారు చెప్పారు. ఎన్ని బోర్లు వేశారు?

శ్రీ ఎన్. ఫరూక్:— 100 గొట్టపు బావులు వేయడం జరిగింది, భవిష్యత్తులో 200 గొట్టపు బావులు వేసే ప్రతిపాదన ఉంది.

శ్రీ సి హెచ్. విఠల్ రెడ్డి (నర్సాపూర్): ఎన్ని ఎకరాల భూమి చక్కెర ఫ్యాక్టరీ వారి ఆధీనములో ఉంది. అక్కడ ఎన్ని బోరులు వేయడం జరిగింది. అక్కడ మేనేజిమెంటు పరిపాలన సక్రమంగా లేని కారణంగా కోట్ల

రూపాయలు నష్టము వస్తున్నది. ఆ నష్టాన్ని ఆధారము చేసుకుని ఆ భూమిని అమ్మి వేయాలని తలంపు వచ్చినట్లు వింటున్నాము. మంత్రిగారి దగ్గర ఆ వివరాలు ఏమైనా ఉన్నాయా?

శ్రీ ఎస్. ఫరూక్:— 16 వేల యకరాల భూమి ఉంది. గత నాలుగు సంవత్సరాల నుంచి నీటి ఎద్దడి వర్షాభావ పరిస్థితి ఏర్పడినందువలన నష్టాలు వస్తున్నవి. అందువలన గొట్టపు బావులు వేయాలని నిర్ణయించడం జరిగింది. భూమి అమ్ముకునే ప్రతిపాదన ఏమీ లేదు.

శ్రీ సి.హెచ్. విఠల్ రెడ్డి:—గతములో 50 కోర్సు వేశారు. ఆ నీరును ఉపయోగించకుండా చెరకు ఉత్పత్తి చేయకుండా వృధాగ పడి ఉంది. అక్కడ మేనేజిమెంటు సక్రమంగా లేదు. మేనేజిమెంటు సక్రమంగా పని చేయక పోవడం వలన సరియైన చెక్ అప్ లేకపోవడం వలన నష్టము వస్తున్నదని గవర్నమెంటు ఒక నిర్ణయానికి వచ్చినది. ప్రయివేటు వారిని ఆ భూమిని విక్రయించాలని నిర్ణయము తీసుకున్నట్లు తెలిసినది. మేనేజిమెంటు సక్రమంగా నడిపించనందుకు నష్టాలు రావడానికి వారు కారకులు కాబట్టి వారి మీద ఏమీ చర్యలు తీసుకుంటారో మంత్రిగారు తెలవిస్తారా?

శ్రీ ఎస్. ఫరూక్:—నేను ఇందాకనే చెప్పాను. అమ్మే ప్రతిపాదన లేదని చెప్పాను. నష్టాలు వస్తున్నాయనే ఉద్దేశ్యముతో గొట్టపు బావులు వేయాలని ప్రభుత్వము ఒక బృహత్ పధకము చేపట్టడం జరిగింది. 100 గొట్టపు బావులు వేయడం జరిగింది. భవిష్యత్తులో 200 గొట్టపు బావులు వేయాలని ప్రతిపాదన ఉంది.

Sri Basheeruddin Babu Khan (Bodhan) :— Mr. Speaker, the Hon'ble Minister has stated that a loss of Rs. 500 lakhs has been incurred during the six years i.e., between 1977-1984. I would like to know that what is the profit that has been made in the four years from 1979-1983 ?

What is the stategy the Nizam Sugar Factory has got ? It owns 17,000 acres of land. What is the stategy the NSF has got for its development ? They have an expenditure of Rs. 90 lakhs per annum on the establishment and plantation at Sakkarnagar.

Is there any proposal to handover the land to private parties ? Is there any proposal to give the land to research process or to the National Farm Development Corporation ?

శ్రీ ఎస్. ఫరూక్:— నేను స్పెసిఫిక్‌గా చెప్పడం జరిగింది. 277 లక్షల రూపాయలు నష్టము వచ్చినట్లుగా నేను ప్రభుత్వము తరఫు నుంచి తెలియచేశాను. నిజాం సుగర్ ఫ్యాక్టరీకి గత నాలుగు సంవత్సరాలుగా వర్షాభావ పరిస్థితుల వలన నీటి ఎద్దడి ఏర్పడి నష్టాలు వస్తున్నట్లు తెలియ చేయడం జరిగింది.

శ్రీ యన్. ఇంద్రసేనారెడ్డి :— నిజాం షుగర్ ఫ్యాక్టరీకి నష్టాలు రావడానికి కారణాలు తెలుసుకునేందుకు, ఆ నష్టాలు రెమిడీ గురించి ఒక సబ్ కమిటీని వేయడం జరిగింది. రెమిడీ గురించి ఆ కమిటీ యిచ్చినటువంటి సొల్యూషను ఏమిటి ? ఆ సొల్యూషను ఇంప్లిమెంటు చేయడానికి ఉన్నటువంటి యిబ్బంది ఏమిటి? అక్కడ బోరు వేసినా కరెంటు ఉండదు. లోవోల్టేజ్ వలన మోటర్సు కాలిపోతున్నవి. దీని గురించి కాంప్రెహెన్సివ్‌గా మీరు తీసుకునే చర్యలు ఏమిటి ?

శ్రీ ఎన్. ఫరూక్ :—సబ్ కమిటీని వేయడం జరిగింది. సలహాలు వారు యివ్వడం జరిగింది. అందులో శాసన సభ్యులు కూడా ఉన్నారు. నాబార్డును ఫైనాన్స్ చేయమని కోరడం జరిగింది. మూడున్నర కోట్ల రూపాయలు శాంక్షను చేయడం జరిగింది. వాటితోనే బోరులు వేయడం జరుగుతున్నది.

శ్రీ యన్. ఇంద్రసేనారెడ్డి:— కమిటీ యిచ్చినటువంటి సలహాలు, సూచనలు సభ ముందుంచుతారా ?

శ్రీ ఎన్. ఫరూక్ :—తప్పకుండా ఉంచుతాను.

శ్రీ యన్. ఇంద్రసేనారెడ్డి:— కరెంట్‌తో ప్రాబ్లెము ఉంది. సెల్ఫ్ కంబైయిన్డ్ మోటర్సు ఉన్నాయా ? కరీంనగర్‌లో ఉన్నాయి అటువంటి ప్రపోజలు ఏమైనా ఉందా ?

(సమాధానం లేదు)

శ్రీ యం. బాగారెడ్డి:- గౌరవనీయులైన మంత్రిగారు లాస్ వస్తున్నదని బోర్సు వేయడం జరిగిందని ఈ విధంగా ఏర్పాటు చేయడం జరిగిందని చెప్పారు. నిజాం షుగర్ ఫ్యాక్టరీ పెద్ద ఇండస్ట్రీ. కావలసినటువంటి వసతులు, ఇంజనీర్లు ఉన్నారు. కావలసినటువంటి ఇంజనీర్లు, డబ్బు అన్ని ఉన్న వాళ్లకే షుగర్ కేన్ కల్టివేషన్‌లో ఇంత పెద్ద లాస్ వస్తే ఒక సామాన్య రైతుల సంగతి ఏమి కావాలి ? ఎందుకు లాస్ వస్తున్నది అన్న విషయం తెలుసుకుంటే, మీరు మీ లాండ్సులో పెట్టినటువంటి షుగర్ కేన్‌కి గాని, బయట వాళ్ళకి గాని, కర్నాటక, మహారాష్ట్ర మొత్తం భారతదేశంలో అన్ని చోట్లకంటే తక్కువ ధర ఇస్తున్నారు కాబట్టి లాస్ వస్తున్నది మీరు మేనేజిమెంటు మీద ఎక్కువ ఖర్చు పెట్టుకుంటున్నారు. అందువల్ల లాస్ వస్తున్నది. నిజాంసాగర్ ప్రోజెక్టు నిండుగా నీరు లేకపోవడం వల్ల లాస్ వస్తున్నది. అక్కడ బోర్లు వేసినా ఎండిపోతున్నాయి. ఓపెన్ వెల్స్ వేసినా నాలుగు సంవత్సరాలలో ఎండిపోతాయి. ఈ నిజాం షుగర్సు మీదనే నిజామాబాదు జిల్లా ఫ్యూచరు ఆధారపడి ఉంది. నిజాంసాగర్‌ను రెక్టిఫై చేయాలి. చెరుకు ధరను పెంచండి. హార్వెస్టు అండ్ ట్రాన్స్పోర్టేషన్ మీరు తీసుకుంటే ఇండస్ట్రీ సక్సెస్‌ఫుల్‌గా నడుస్తుంది. లేకపోతే షుగర్ మినిష్టరుగారి కాన్‌స్టిట్యుయన్సి నంద్యాలలోనే షుగర్ ఫ్యాక్టరిని క్లోజు చేసినట్లుగా ఇది కూడా క్లోజు చేయవలసి వస్తుంది.

నాగార్జునసాగర్‌లోని రెసిడెన్షి[illegible] [illegible]గి [illegible]శాలను [illegible]ట

25—

*1956—బి—సర్వశ్రీ ఎ [illegible] నారాయణ (మిర్యాల[illegible]డ), ఎన్. రాఘవరెడ్డి, బి. వెం[illegible] [illegible]రా[illegible] [illegible]), ఎ. [illegible]గుప్త (ని[illegible] మో[illegible]), ఎ. చిత్తరంజన్ (అచంట), [illegible]:— విద్య[illegible] మంత్రి దయచేసి ఈ క్రింది విషయములు తెలి[illegible]:

(అ) నాగార్జు[illegible] [illegible] రెసిడెన్షియల్ [illegible]శాలను [illegible] [illegible] [illegible] ప్ర[illegible] [illegible];

(ఆ) దానిని రెసిడెన్షి[illegible] [illegible]శాలగా [illegible] [illegible]చుట[illegible] ప్రభుత్వము పరిశీలించెదరా; [illegible] [illegible] [illegible]?

విద్యాశాఖ మం[illegible]తి ([illegible]): (అ), (ఆ) 1986వ సంవత్సరంలో గురుకు[illegible] పాఠ[illegible] [illegible]లో నిర్వహించబడుతున్న [illegible]శాలలు ప్రభుత్వ[illegible] [illegible] [illegible]వల [illegible] గురుకుల యాజమాన్యం క్రింద కాకుండా ప్రభుత్వ [illegible] [illegible] నిర్ణయం తీసుకోవడం జరిగింది. కాని తరువాత [illegible] [illegible] [illegible] విజ్ఞప్తి మేరకు, జిల్లా [illegible] [illegible] విజ్ఞప్తి మేరకు [illegible] [illegible]శాల యాజమాన్యంలో నిర్వహించడంకోసం ప్రభుత్వ[illegible] [illegible] [illegible]. ఈ సంవత్సరానికి రేపటినుంచి ఎడ్మిషన్ను [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]లకు తమ ద్వారా తెలియజేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి :—ప్రభుత్వం ఆ విధంగా నిర్ణయం తీసుకున్నందుకు ధన్యవాదాలు. విజ్ఞప్తి మేరకు తీసుకున్నందుకు ధన్యవాదాలు. ఈ పాఠశాలల్లో రిజల్ట్సు బాగా ఉంటున్నవి ఖర్చులో కూడా పెద్ద తేడా రాదు. కాబట్టి ఇంకా ఎక్కువ కాలేజీలను ఈ విధంగా రెసిడెన్షియల్ కాలేజీలుగా చేస్తారా?

శ్రీ పి. ఇంద్రారెడ్డి :—మంచిది. ఇది ఆర్థిక పరమైన సమస్య. ఇప్పటికే రాష్ట్రంలో రెండు గురుకుల కళాశాలలు ఒకటి కర్నూలులోను రెండవది నాగార్జున సాగరలోను నిర్వహించబడుతున్నాయి. 60 లక్షల రూపాయలు ఖర్చు అవుతున్నది. రాఘవరెడ్డిగారి సలహా మేరకు ఇంకా ఎక్కువ సంఖ్యలో స్థాపించడానికి పరిశీలిస్తామని తెలియజేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎ. లక్ష్మీనారాయణ :—ఉన్న కళాశాలలకు టీచర్సు లేని పరిస్థితి ఉన్నది. గత సంవత్సరం ఇచ్చిన కళాశాలలకు ఈనాటివరకు ప్రిన్సిపాల్ని, టీచర్సుని ఇవ్వలేదు. ఇప్పుడైన ఇస్తారా?

శ్రీ పి. ఇంద్రారెడ్డి :—ఈ విద్యా సంవత్సరంలో ప్రభుత్వ పరంగా అన్ని కళాశాలలకు సిబ్బందిని నియమించడం జరుగుతుంది. దానికి సంబంధించి ఆర్థిక శాఖ వారు మంజూరు చేశారు. జి. ఓ. ఇష్యూ అవుతుందని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ వి. శ్రీరాములు (వర్ధన్నపేట) :—ఇప్పుడు ఉన్న గురుకుల పాఠశాలల్లో రిజల్ట్సు బాగా ఉంటున్నాయి కాని సీటిలో ఎడ్మిషన్సు ఇచ్చేప్పుడు, ఎస్.సి., ఎస్.టి., బి.సి ల రిజర్వేషన్సును సరిగా పాటించడం లేదు. అది మంత్రిగారి దృష్టికి వచ్చిందా; తరువాత తెలంగాణాలో హైదరాబాదు తరువాత అతి ముఖ్యమైన పట్టణం వరంగల్లులో ఇంతవరకు రెసిడెన్షియల్ కాలేజీ లేదు. ఇంత పెద్ద విద్యా కేంద్రమైన వరంగల్లులో ప్రారంభించకపోవడానికి కారణం ఏమిటి? కనీసం ఈ సంవత్సరం అయినా ప్రారంభిస్తారా?

శ్రీ పి. ఇంద్రారెడ్డి :—ప్రతి జిల్లాకు ఒక రెసిడెన్షియల్ కళాశాల స్థాపించే ఉద్దేశం ఉంది. వారి సూచన పరిశీలించడం జరుగుతుంది. ఎస్.సి., ఎస్.టి, బి.సి.లకు రిజర్వేషన్ సరిగ్గా పాటించడంలేదని చెప్పారు, అది ఇంతవరకు మా దృష్టికిరాలేదు. రిజర్వేషనులు ఖచ్చితంగా పాటించేట్లు ప్రభుత్వం చర్యలు తీసుకుంటుందని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ డి. శ్రీపాదరావు (మంథని) :—కరీంనగరు జిల్లా మహాదేవపురం ప్రాంతం చాలా వెనుకబడిన ప్రాంతం. ఎస్.టి.లు కూడా అక్కడ ఉన్నారు. టీచర్సుని వేసినా అక్కడకుపోవడం లేదు అక్కడ రెసిడెన్షియల్ పాఠశాల పెట్టడానికి ప్రభుత్వం ముందంజవేస్తుందా?

శ్రీ పి. ఇంద్రారెడ్డి :—వెనుకబడిన ప్రాంతాలలోనే రెసిడెన్షియల్ పాఠశాలలను పెట్టాలని ప్రభుత్వ విధానము. అక్కడ ఎస్.టి.లు కూడా ఉన్నారని అంటున్నారు. ట్రైబల్ ఏరియా ఉందని అంటున్నారు. తప్పకుండా పరిశీలిస్తాము. వారు విజ్ఞాపన పంపించినట్లయితే పరిశీలించబడుతుంది.

9-30 ఉ. శ్రీ ఎన్. ఇంద్రసేనారెడ్డి:—ప్రపంచంలో ఎక్కడా డిగ్రీ లెవెల్‌లో గురుకుల పాఠశాలలు లేవు. కాని ఇక్కడ పెడుతున్నారు. 18 సంవత్సరాల వరకూ విద్యార్థులకు మెచూరిటి రాదనే ఉద్దేశ్యంతో గురుకుల పాఠశాలలు పెడుతున్నారు. 40 మంది విద్యార్థులకు ఒక ఉపాధ్యాయుడు వుంటున్నారు. కాలేజి లెవెల్లో 150 మంది స్టూడెంట్స్‌కు ఒక లెక్చరర్ చెబుతున్నాడు కనుక డిగ్రీ లెవెల్‌లో గురుకుల పాఠశాలలను మానుకుంటే ప్రభుత్వ డబ్బు మిగులుతుంది. అటువంటి ఆలోచన చేస్తారా?

శ్రీ పి. ఇంద్రారెడ్డి:—ఇంద్రసేనారెడ్డిగారు చెప్పింది వాస్తవం. డిగ్రీ స్థాయిలో గురుకుల పాఠశాలలు వుండటం సమంజసం కాదు. కాని ప్రభుత్వం ఒక సారి నిర్ణయించింది కాబట్టి కర్నూలులో, నాగార్జునసాగర్‌లో వున్న గురుకుల పాఠశాలలను కొనసాగించవలసివుంది. డిగ్రీ లెవెల్‌లో సభ్యులు చెప్పిన దానితో నేను ఏకీభవిస్తున్నాను

డా. కె. వీరయ్య (వేమూరు):—ఈ రెసిడెన్షియల్ కాలేజీల విషయంలో ఆర్థికపరమైన ఆరోపణలు ఏమైనా వచ్చాయా? కావూరు జూనియర్ కాలేజీ విషయంలో తీవ్రమైన ఆరోపణలు వచ్చాయి. వాటిపై విచారణ జరుపుతున్నారా?

శ్రీ పి. ఇంద్రారెడ్డి:—విచారణ జరుపుతున్నాము. చర్యల కోసం ప్రయత్నిస్తున్నాము.

శ్రీ పి. ఆనందరావు:—గురుకుల పాఠశాలల్లో చదివే విద్యార్థుల పర్సెంటేజ్ ఎంత? గురుకుల పాఠశాల్లో చదివే విద్యార్థులకు, ఇతరంగా బయట చదివే విద్యార్థులకు ఎంత ఖర్చు ప్రభుత్వం పెడుతున్నది?

శ్రీ పి. ఇంద్రారెడ్డి:—ఆ జమా ఖర్చుల లెక్కలు ఇప్పుడు లేవు. కావాలంటే ఆ సమాచారం తరువాత ఇస్తాను.

మిస్టర్ స్పీకర్:—సభ్యుని కోర్కెపై ప్రశ్న 26 (*7956) వాయిదా వేస్తున్నాను.

ప్రకాశం జిల్లా నుండి నల్లరంగు గ్రానైటు ఎగుమతి

27—

*9582—సర్వశ్రీ పి. సుబ్బయ్య (పలమనేరు), కె. సత్యనారాయణ (ఇబ్రహీంపట్నం), ఎస్. వేణుగోపాలాచారి (నిర్మల్), కె. ఎర్రన్నాయుడు (హరిశ్చంద్రపురం), జి.ఎస్.ఎస్. శివాజీ (సోంపేట):—న్యాయ, గనుల శాఖ మంత్రి దయచేసి ఈ క్రింది విషయములు తెలిపెదరా:

(అ) ప్రకాశం జిల్లా, సంతమగులూరు, గురిజేపల్లి, సోమువారపాడు, రవిపాలెం, లక్ష్మీపురం, బూదవాడ, శివరామపురం ప్రాంతాలలో విలువైన నల్ల రంగు గ్రానైటు లభ్యమగుచున్న విషయం వాస్తవమేనా;

(అ) మద్రాసు స్థావరంగానున్న కొంత మంది వ్యాపారులు సదరు నల్ల రంగు గ్రానైటును వెలికి తీసి జపాను, ఇటలీ, హాంగ్ కాంగ్, జర్మనీ దేశాలకు ఎగుమతి చేయుచూ కోట్లాది రూపాయలను గడించుచున్నారా;

(ఇ) అయినచో, దీనిని నివారించుటకు తీసికొన్న చర్య ఏమి ?

న్యాయ, గనుల శాఖా మంత్రి (శ్రీ హెచ్. బి. నర్సెగౌడ్):—

(అ) ప్రకాశం జిల్లాలోని గురిజపల్లి, సోమవారప్పాడు, బూదవాడ, శివరాంపురం, ప్రాంతాలలో నల్లగ్రానైటు నిక్షేపాలు పుష్కలంగా లభ్యమవు తున్నాయి.

(ఆ) (ఇ) ప్రస్తుత విధానాన్ననుసరించి గనులు కౌలు మంజూరు చేసిన నాటి నుండి 2 సంవత్సరాల లోపుగా రాష్ట్రంలోపల, కట్టింగ్, పాలిషింగు యూనిట్‌ను ఏర్పాటు చేసే వారికి గ్రానైటు రాతి గనుల కౌలును మంజూరు చేయడం జరుగుతున్నది. వారు వ్రాసి యిచ్చిన గనుల కౌలు షరతుల ప్రకారం పాలిషింగ్, కట్టింగ్ యూనిట్లను ఏర్పాటు చేసేంత వరకు లేదా ఆ యూనిట్ ఉత్పత్తి ప్రారంభించినంత వరకు వీటిలో ఏది ముందు జరిగితే దానిననుసరించి ముడి గ్రానైటు బ్లాకులను ఎగుమతి చేసేందుకు కూడా ప్రభుత్వం అనుమతించింది. కౌలుదార్లు ఎగుమతి చేస్తున్న దేశాల వివరాలు లభ్యంగా లేవు.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య:—ప్రకాశంజిల్లాలో సంతమాగలూరు పరిసర ప్రాంతాలలో దాదాపు 200 హెక్టార్లలో బ్లాక్ గ్రానైట్ లభ్యం అవుతూవుండగా 80 హెక్టార్లు మాత్రమే ఒకరిద్దరు తమ అధీనంలో వుంచుకుని ప్రభుత్వ నిబంధనలకు వ్యతిరేకంగా ఎగుమతి చేస్తున్నమాట వాస్తవమా? మొత్తం ఎన్ని హెక్టార్లలో లభ్యం అవుతుందో పూర్తి సర్వే జరిపిస్తారా? ఆ ఒకరిద్దరు ఘరానా వ్యక్తుల గురించి దర్యాప్తు జరిపించి ప్రభుత్వానికి రావలసిన ఆదాయం వచ్చేందుకు చర్యలు తీసుకుంటారా?

శ్రీ హెచ్.బి. నర్సెగౌడ్:—ప్రకాశం జిల్లాలో కోట్ల రూపాయల విలువ చేసే బ్లాక్ గ్రానైట్ వున్న మాట వాస్తవమే. అక్కడ మూడింటిని లీజ్‌కు ఇవ్వడం జరిగింది. ఇంపీరియల్ కంపెనీకి గురుదేవపల్లి దగ్గర 80 ఎకరాలు, గుడివాడ దగ్గర 20 ఎకరాలు యాగ్రే కంపెనీకి, యాడ్‌సెట్ కంపెనీకి 5 ఎకరాలు ఇవ్వడం జరిగింది. మిగిలిన చోట్ల ఎవరూ రాకపోవడం వల్ల ఇవ్వలేకపోయాము. పట్టేదార్లు ముందుకు వస్తే ఇవ్వటానికి ప్రభుత్వం సిద్ధంగా వుంది. ఘరానా వ్యక్తులు అని సభ్యులు చెప్పారు. వారు వ్రాత పూర్వకంగా ఇస్తే చర్య తీసుకోటానికి, ప్రాసిక్యూట్ చేయటానికి కూడా సిద్ధంగా వున్నామని మనవిచేస్తున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్:—ఘరానా మనుష్యులని కాకుండా వారిపేర్లు ఇవ్వండి. అప్పుడు సరైన సమాధానం వస్తుంది.

అపోక్కుకు నామనిర్దిష్ట మండలి (నామినేటెడ్ బోర్డు)

28—

*9484-సర్వశ్రీ సి.హెచ్. రాజేశ్వరరావు, మహమ్మద్ రజబ్ అలీ, సి. విఠల్ రెడ్డి, డి. చినమల్లయ్య, జి. మల్లేష్, బి. యాదగిరిరెడ్డి:—చిన్న తరహాపరిశ్రమల శాఖమంత్రి దయచేసి ఈ క్రింది విషయములు తెలిపెదరా;

(అ) గత నాలుగు సంవత్సరాల నుండి అపోక్కొ వ్యవహారాలను నామనిర్దిష్ట మండలి (నామినేటెడ్ బోర్డు) చూస్తున్న విషయం వాస్తవమేనా;

(ఆ) అయినచో, అపోక్కుకు ఎన్నికలు ఎప్పుడు జరుపనున్నారు?

చిన్నతరహా పరిశ్రమలు, జౌళిశాఖ మంత్రి (శ్రీ కె. రామచంద్రరాజు):—

(అ) అవునండి.

(ఆ) అపోక్కొ నిర్వహణ వర్గంకు ఎన్నికలు జరుగవలయునన్న ప్రతిపాదనలు ప్రభుత్వంయొక్క పరిశీలనలో యున్నది. సెప్టెంబరు నెలాఖరుకు ఎన్నికలు జరిపిస్తాము.

శ్రీ మహమ్మదు రజబ్ అలి:—అపోక్కొ నిర్వహణ వర్గంకు ఎన్నికలు జరుపకుండా నాలుగు సంవత్సరాల నుండి నామినేటెడ్ పద్ధతి మీదనే జరుగుతున్నది. సెప్టెంబరులో జరుపుతామని అంటున్నారు. ఆ మాటలను నమ్మమంటారా?

శ్రీ కె. రామచంద్రరాజు:—సెప్టెంబరు నెలాఖరులోగా ఎన్నికలు తప్పని సరిగా జరిపిస్తాము.

కాకినాడ చేపల రేవులో "వేవ్ వాల్" నిర్మాణము

29—

*8537-శ్రీ వై. ఎస్. రాజశేఖరరెడ్డి (పులివెందుల):—మత్స్యపరిశ్రమ పశుసంవర్ధక శాఖ మంత్రి దయచేసి ఈ క్రింది విషయములు తెలిపెదరా:

(అ) కాకినాడ చేపల రేవులోని "వేవ్ వాల్" నిర్మాణంలో 67 లక్షల రూపాయిల మేరకు మోసం జరిగినదా ;

(ఆ) అయినచో, ఈ విషయములో తీసికొన్న చర్య ఏమి ?

పశుసంవర్ధక, మత్స్యపరిశ్రమలశాఖామంత్రి (శ్రీ రెడ్డి సత్యనారాయణ):—

(అ) లేదండి.

(ఆ) ఈ ప్రశ్నకు తావులేదు.

శ్రీ డి. చినమల్లయ్య:— చేపల పరిశ్రమ అభివృద్ధి విషయంలో లక్షల రూపాయల కుంభకోణం బయటకురావడానికి కమిటీనివేసి విచారణ జరిపిస్తాను,

శ్రీ రెడ్డి సత్యనారాయణ:— ఇప్పటికే హార్బర్ ప్రాజెక్టు ఎగ్జిక్యూటివ్ ఇంజనీరు, డైరెక్టర్ ఆఫ్ స్టేట్ పోర్ట్సు చేత దర్యాప్తు చేయించాము, కనుక ప్రత్యేకంగా దర్యాప్తు చేయించవలసిన అవసరం లేదు.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—ప్రశ్న నెం 30 (*8389) సభ్యుని కోర్కెపై వాయిదా వేయబడింది.

ప్రశ్నలు—వాగ్రూప సమాధానములు యింతటితో ముగిసినవి.

సభా కార్యక్రమము

శ్రీ పి. జనార్ధనరెడ్డి (ఖైరతాబాద్):— అధ్యక్షా, మొన్న మలకపేట పోలీసు స్టేషన్‌లో సత్యనారాయణ అనే కార్యకర్తను కొట్టారు. ఇంతవరకూ ఏమి చర్యలు తీసుకోలేదు. దాని గురించి హోమ్ మంత్రిగారు చర్యలు తీసుకోవలసిందని తమరు చెప్పాలని కోరుతున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— తప్పకుండా.

శ్రీ సి.హెచ్. విద్యాసాగర్ రావు:—అధ్యక్షా, ప్రతిసారి అసెంబ్లీ సమావేశాలప్పుడు యు.జి.సి. స్కేల్స్ గురించి లెక్చరర్లు, యూనివర్సిటీల ప్రొఫెసర్లు ఊరేగింపుగా వచ్చి మీకు మెమొరెండంలో ఇవ్వడం జరుగుతోంది.

మిస్టర్ స్పీకర్:—ఈరోజు స్టేట్‌మెంట్ ఇవ్వబోతున్నారు, వెయిట్ చేద్దాం.

శ్రీ సి. హెచ్. విద్యాసాగర్ రావు:—సెంట్రల్ గవర్నమెంట్ ఎనౌన్స్ చేసింది. 14 రాష్ట్రాలలో అమలు జరిగింది. కాబట్టి మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వంకూడా వెంటనే అమలుచేస్తే టీచర్లు రోడ్లమీద పడే పరిస్థితి రాదు. I request to direct the Government to see that this situation is avoided.

Sri A. Dharma Rao (Duggirala),—I have given an adjournment motion. There are serious allegations of curruption and; nepotism made by former Minister. We do not know the reason why this has been rejected.

Mr. Speaker :—This matter may be raised during Budget discussion and demands. One more news paper statement no action can be taken.

Sri D. K. Samarasimha Reddy :—All the leaders of Opposition gave Notice, about the statement of Minister what about that?

Mr. Speaker :—That may comes You may talk to me in my chamber. చేంబర్‌లో ఒకసారి రిమైండ్ చేయండి. వెరిఫై చేస్తాను.

(ఈ సందర్భంలో వి. బాల్‌రెడ్డిగారు మాట్లాడడానికి గౌరవ స్పీకర్‌గారి అనుమతిని కోరారు.)

మిస్టర్ స్పీకర్:—(శ్రీ బద్దం బాల్ రెడ్డిగారిని) ఉద్దేశించి నోటీసు ఇవ్వకుండా విషయం ఏమిటి?

శ్రీ బి. బాల్ రెడ్డి: —నోటీసు ఇచ్చాను.

మిస్టర్ స్పీకర్:— నోటీసు ఇస్తే చేంబర్ లో వచ్చి అడగండి.

శ్రీ బి. బాల్ రెడ్డి: - అధికారులు ఎవరూ వినడంలేదు. హిందూ మతానికి సంబంధించిన సెంటిమెంట్సను దెబ్బకొడుతున్నారు మీ నియోజకవర్గంలో, ఇది సీరియస్ విషయం.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— పిటిషన్ పంపించండి.

శ్రీ బి. బాల్ రెడ్డి:—మాట్లాడడానికి మాకు అనుమతి ఇవ్వండి.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— ఇట్లా మాట్లాడడానికి రూల్స్ పర్మిట్ చేయవని చెపుతున్నాను. I will not allow anybody to speak, unless a motion is moved.

శ్రీ సి.హెచ్. రాజేశ్వరరావు (సిరిసిల్ల):—అధ్యక్షా, రూల్ 304 క్రింద మేము నోటీసు ఇచ్చాము.

శ్రీ పి. మహేంద్రనాథ్:— నోటీసు నిన్న ఆరున్నర గంటలకు నాచేతికి అందింది. అవసరమైన సమాచారాన్ని సేకరించలేకపోయాను. రేపటికి పోస్టుపోన్ చేయండి.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—ఎల్లుండికి పోస్టు చేశాము.

మిస్టర్ స్పీకర్: - 304 నిబంధన క్రింద కె.సి. కెనాల్ ఆయకట్టుకు నీటి సరఫరా చేయకపోవడంపై మైసూరారెడ్డిగారు ఇచ్చిన నోటీసును టేకప్ చేస్తున్నాను. మైసూరారెడ్డిగారూ మాట్లాడండి.

డాక్టర్ యం. వి. మైసూరారెడ్డి (కమాలాపురం):—సంబంధిత మంత్రి కృష్ణమూర్తిగారు లేరు. ఆయన సమాధానం చెప్పాలి.

(శ్రీ నల్లపురెడ్డి శ్రీనివాసులురెడ్డి, శ్రీ డి. కె. సమరసింహారెడ్డి, శ్రీ ఎ. నరేంద్ర మొదలైన గౌరవ సభ్యులు సంబంధిత మంత్రిగారు సభలో లేనందున తమ అభ్యంతరాన్ని తెలియజేశారు)

శ్రీ హెచ్. బి. నర్సెగౌడ్:— మీరు స్టార్ట్ చేయండి. ప్రభుత్వం తరపున ఎవరైనా వ్రాసుకొంటారు, మంత్రిగారు సమాధానం చెపుతారు.

మిస్టర్ స్పీకర్:—చెప్పి పంపించాను, మంత్రిగారు వస్తున్నారు.

Sri Nallapu Reddy Srinivasul Reddy (Kovour):—It is a very serious matter. If things are allowed to go on like this, what will be the fate of Assembly.

శ్రీ ఎ. నరేంద్ర:—తన నజెక్టు వస్తుందని తెలిసి మంత్రిగారు లేకపోవ డానికి కారణం ఏమిటి?

శ్రీ హెచ్.బి. నర్సెగౌడ్:—మైసూరారెడ్డి గారిని ప్రారంభించమనండి.

డాక్టర్ ఎం.వి. మైసూరారెడ్డి: – సంబంధిత మంత్రిగారు లేకుండా ఏమి మాట్లాడాలో చెప్పండి.

శ్రీ హెచ్.బి. నర్సెగౌడ్:— ఉన్నారు.

Sri D.K. Samarasimha Reddy:—There is a Notice under Rule 304. Concerned Minister must be present according to Rules.

శ్రీ యం. బాగారెడ్డి:—ఇలా అయితే అసెంబ్లీకి రావడం అర్థరహితమైన విషయం. సంబంధిత మంత్రిగారు లేరు. జాయింట్ రెస్పాన్సిబిలిటీ కాబట్టి వేరే మంత్రిచే రిప్లయ్ ఇప్పించండి.

(ఈ సందర్భంలో పెద్ద తరహా మరియు మధ్య తరహా నీటి పారుదల శాఖా మంత్రి శ్రీ కె.ఇ. కృష్ణమూర్తి గారు సభలో ప్రవేశించారు)

శ్రీ ఎ. నరేంద్ర: – సభా సమయం 10 నిమిషాలు పోయింది.

శ్రీ హెచ్. బి. నర్సెగౌడ్ :— 10 సెకండ్లు కూడా కాలేదు, మీ గడియారాలు మార్చుకోండి.

శ్రీ నల్లపురెడ్డి శ్రీనివాసుల్ రెడ్డి:— మంత్రిగారి వల్ల సభా సమయము 10 నిమిషాలు పోయింది. మీకు సాంప్రదాయం తెలియదనుకోవాలా? రిగ్రెట్స్ చెప్పుకోవాలి.

Sri K. E. Krishna Murthy:— I regret for the inconvenience caused due to me.

రూలు–304 క్రింద ప్రభుత్వము దృష్టికి తీసుకువచ్చిన విషయము.

కడప మరియు కర్నూలు జిల్లాలలోని కె. సి. కాలువ ఆయకట్టుకు మరియు మహబూబ్‌నగర్ జిల్లాలోని ఆర్.డి.ఎస్. కు నీటి సరఫరా గూర్చి.

శ్రీ యం. వి. మైసూరారెడ్డి:— అధ్యక్షా, కె సి. కెనాల్ చరిత్ర వందేళ్ళ చరిత్ర. అది బ్రిటిష్‌వారి హయాములో నిర్మాణం చేయబడింది. రాయలసీమ ప్రాంత ములో కర్నూలు, కడప జిల్లాలకు ఉన్న ఆధారం ఇది ఒక్కటే. కె సి. కెనాల్‌లో నీళ్ళు రాలేదని ప్రతి సంవత్సరం మీ ద్వారా మంత్రిగారికి దృష్టికి తేవలసివస్తోంది.

కడప మరియు కర్నూలు జిల్లాలలోని కె.సి. కాలువ ఆయకట్టుకు మరియు మహబూబ్ నగర్ జిల్లాలోని ఆర్. డి. ఎస్. కు నీటి సరఫరాను గూర్చి.

ఈ సంవత్సరం కూడా పంటలు వేసుకొమ్మని డేట్స్ ఇచ్చారు. కాని నీళ్ళు ఇవ్వలేదు ఏమయ్యా అంటే కరువు అంటారు. కె. సి. కెనాలుకు ఇచ్చిన నీరు ఎక్కడికి పోయింది. ఎస్.ఆర్.బి సి. కి దాదాపు 29 టి.ఎం.సి.ల నీళ్లు కేటాయించామన్నారు. ఆ నీళ్ళు కూడా కృష్ణా నదిలోనే పారుతున్నాయి కాని మేము ఒక్క చుక్కకూడా వాడుకోవడంలేదు. ఇక తెలుగుగంగకు నీరు కేటాయించామంటున్నారు. ఆ నీరు కూడా వాడుకోవడం లేదు. కె. సి. కెనాల్ కు ఇస్తున్న నీరు కూడా ఈ రోజు మా ప్రాంతానికి రాలేదు అంటే మేము ఏమి అనుకోవాలో అర్థం కాకుండా ఉంది. ఇ తకుముందు ప్రభుత్వాలు ఇలాంటి పరిస్థితులు వచ్చినప్పుడు కర్ణాటక ప్రభుత్వంతో చర్చించి వాళ్ళకు ఎన్ని ఇబ్బందులు ఉన్నా కె. సి. కెనాలుకు నీరు ఇప్పించేవారు. కాని రెండు మూడు సంవత్సరాలుగా ప్రతిసారీ మేము ఈ సభా దృష్టికి తేవలసివస్తోంది. దేవుడి దయవల్లో, వారి అదృష్టం బాగుండో ఇప్పుడు మాత్రం కె. సి కెనాల్ కు నీళ్లు విడిచారు. మేము ఈ నోటీసు ఇచ్చేనాటికి కె. సి. కెనాల్ లో నీరు లేదు. నాకు వచ్చిన ఇన్ఫర్మేషన్ ప్రకారం ఈ దినమో, నిన్ననో వదిలారని చెప్పారు. ఆర్.డి.ఎస్. లో ఇంతవరకూ వదిలినట్టులేదు. వెనుకబడిన ప్రాంతం పరిస్థితి ఇంతేనా ? ఈరోజు నేను పేపర్లో చూశాను. శ్రీశైలం రిజర్వాయరులో నిన్న సాయంకాలానికి పూర్తి స్థాయికి నీళ్ళు వచ్చాయని తెలుస్తున్నది. కె. సి. కెనాల్ కు పోతిరెడ్డిపాడు హెడ్ రెగ్యులేటర్ కింద నీళ్ళు విడిచి, ఆ నీటిని అదా చేసుకొని ముందు రోజులలో నిలుపుకొనే పరిస్థితి ఉందో లేదో మంత్రిగారు వివరించాలని కోరుతున్నాము.

*శ్రీ జి. ప్రతాప్ రెడ్డి (ఆళ్ళగడ్డ):—అధ్యక్షా, కె సి కెనాల్ విషయము ప్రతి సంవత్సరం అసెంబ్లీ సమావేశాలలో మాట్లాడవలసి రావడం చాలా దురదృష్టకరమైన విషయంగా మీ ముందు ప్రస్తావిస్తున్నాను. ఇదివరకు కె. సి. కెనాల్ క్రింద రైతులు ప్రతిసారి రెండు కార్లు పండించుకొంటూ ఉండేవారు. కె. సి. కెనాల్ క్రింద దాదాపు మూడు లక్షల ఎకరాలకు పారుదల ఉంది. దురదృష్టంకొద్దీ ఈ ప్రభుత్వం ఏమంటూ వచ్చిందోకాని ఆనాటినుంచి సంవత్సరం సంవత్సరం కె. సి. కెనాల్ పరిస్థితి అధ్వాన్నంగా తయారవుతూంది. మొదట్లో ఒక కారుకు నీళ్ళు లేకుండా పోయాయి. ఇప్పుడు రెండు కార్లకు కూడా నీళ్లులేని పరిస్థితి ఏర్పడింది. కేవలం దైవానుగ్రహం మీదనే ఆధారపడే పరిస్థితి ఏర్పడింది. మన ప్రభుత్వం ఆలోచనారహితంగా ప్రవర్తిస్తుండడంవల్లే ఇది జరుగుతోంది. కృష్ణా జలాలపై కృత్రిమంగా ఒక ఇంటర్ స్టేట్ డిస్ప్యూట్ ను వీళ్ళు సృష్టించడంవల్లే ఈ పరిస్థితి ఏర్పడిందని చెప్తున్నాము. అదేమిటంటే కృష్ణా మిగులు జలాలపై మనకున్న హక్కులను

సక్రమంగా వినియోగించుకోకుండా కేవలం మాటలు చెప్తుండడంవల్ల కర్ణాటక వాళ్లు అప్ స్ట్రీమ్‌లో కృష్ణా నదిలోకి వచ్చే ఉప నదులపై, చిన్నచిన్న ట్రిబ్యూటరీస్ పై కూడా రిజర్వాయర్లు నిర్మించుకోవడంతో కృష్ణా నది పరిస్థితి చాలా అధ్వాన్నంగా తయారైంది. మరీ ముఖ్యంగా మెయిన్ ట్రిబ్యుటరీలైన తుంగ భద్రలపై, ఇంకో ఎన్నో చిన్న చిన్న ట్రిబ్యుటరీస్ పై రిజర్వాయర్లు పూర్తి కావడంతో హాస్పేట్ డామ్‌కు నీళ్లు రావడం చాలా దుర్లభమైపోయింది. హాస్పేట్ డాం కంప్లీట్‌గా నిండి సర్‌ప్లస్ వాటర్ వస్తేనే ఈ కె.సి. కెనాల్‌కు నీళ్లు వస్తాయి.

(శ్రీ ఎ. మహీపాల్‌రెడ్డి అధ్యక్ష స్థానములో వున్నారు.)

సర్‌ప్లస్ వుండడము కామకదా, అసలు హాస్పేట్ డ్యాం నిండే పరిస్థితి చాలా దుర్లభమై పోయింది. దీని విషయంలో తీసుకుంటున్న చర్యలు ఏమిటి? అక్కడి ట్రిబ్యూటరీస్ మీద ఏవిధంగా కడుతున్నారనే విషయంలో సమగ్రంగా దర్యాప్తు చేయవలసిన అవసరం ఎంతయినా వుంది. దర్యాప్తు చేయించండంటూ ప్రతిసారీ చెబుతూనే వున్నాము. కానీ "చెవిటి వాని ముందు శంఖం ఊదినట్లుగా" పరిస్థితి వుంది. ఈ విషయంలో చర్య తీసుకోలేదు కనుకనే ఈనాడు ఈ దుస్సంఘటన జరుగుతూ వుంది. గతంలో హాస్పేట్ డ్యాంలో నీరు సర్‌ప్లస్‌గా వుండేది. అప్పట్లో అంతగా అవసరం కాకపోయినా, యిప్పుడు సుంకేసుల డ్యాం కెపాసిటీని పెంచుతామని చెప్పడం జరిగినందున నీరు ఎక్కువగా కావలసి వుంటుంది. సుంకేశుల డ్యాం కెపాసిటీ పెంచడం అనేది సంతోషించదగిన విషయమే. కానీ కేవలం పునాదిరాయి వేశారే కాని, యింతవరకు పనులు చేపట్టిన పరిస్థితులు లేవు. సుంకేశుల డ్యాం కెపాసిటీ పెంచడం వల్ల కొంత వరకయినా ఉపయోగం వుంటుంది. మైసూరారెడ్డిగారు చెప్పినట్లుగా శ్రీశైలం రిజర్వాయర్‌లో యిప్పుడు, ఫుల్ కెపాసిటీ వచ్చింది. ఒకవేళ రాకపోయినా కొద్దిరోజుల్లో ఫుల్ కెపాసిటీ వచ్చే పరిస్థితి వున్నందున పోతిరెడ్డిపాడు హెడ్ రెగ్యులేటర్‌లో 850 అడుగుల వరకు నీరు వాడుకునే పరిస్థితి వుంది. అందువల్ల ఈ నీరు వాడుతూ, హాస్పేట్ నీరు ఆదాచేసి కంటిన్యూవస్‌గా నీరు సప్లయ్ చేయడం కోసం తగు చర్యలు తీసుకోవలసిందిగా, ఈ సందర్భంగా మనవి చేస్తూ శలవు తీసుకుంటున్నాను. 9-50 ఉదయం

శ్రీ డి. కె. సమరసింహారెడ్డి :— అధ్యక్షా, మిత్రులు కె. సి. కెనాల్ విషయం చెప్పారు. వారు వెలిబుచ్చిన అభిప్రాయాలతో ఏకీభవిస్తూ, దానికంటే ఎగువున వున్న రాజోలిబండ డైవర్షన్ స్కీమ్ విషయం కూడా ఈ సందర్భంగా ప్రస్తావించదలచుకున్నాను. ఇది ఇంటర్ స్టేట్ ప్రాజెక్టు. మొట్టమొదట ఆంధ్ర రాష్ట్రంలో కట్టబడిన ప్రాజెక్టు యిది. దాదాపు 148 కిలోమీటర్ల పొడవు

కడప మరియు కర్నూలు జిల్లాలోని కె. సి. కాలువ ఆయకట్టుకు మరియు మహబూబ్ నగర్ జిల్లాలోని ఆర్. డి. ఎస్‌కు నీటి సరఫరాను గూర్చి.

కాలువతో, 10 డిస్ట్రిబ్యూటరీస్‌తో, ఆంధ్రప్రదేశ్‌లోని మహబూబ్‌నగర్, కర్నూలు జిల్లాలలోని 79 గ్రామాలకు నీరు అందే ప్రాజెక్టు యిది. దీని క్రింద 15.9 టి. యం. సి. ల నీరు కేటాయించడం జరిగింది. దీని క్రింద 87,500 ఎకరాల ఆయకట్టు నిర్దేశించబడింది. ప్రతి సంవత్సరం, ప్రతి బడ్జెటులో కూడా ఈ ప్రాజెక్టు గురించి ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకు వస్తున్నాము. ఈనాడు, ఈ వ్యవస్థ ఏ విధంగా తయారైందంటే, 87,500 ఎకరాల ఆయకట్టుకు నీటిని వదలడానికి నిర్దేశించబడగా, 0,000 ఎకరాల ఆయకట్టుకు మాత్రమే నీటిని అందించగలుగుతున్నారు. మిగతా 87,500 ఎకరాల ఆయకట్టుకు నీరు రావడం లేదు. ఇందుకు కారణ మేమంటే కెనాల్ యొక్క హెడ్ వర్క్స కంట్రోల్ కర్నాటక ప్రభుత్వం వారి చేతిలో వుండడం, కెనాల్‌ను స్ట్రెంగ్తన్ చేసే కార్యక్రమాన్ని చేపట్టకపోవడం, గట్టును ఒక్క అడుగు ఎత్తు పెంచడానికి చర్యలు తీసుకోకపోవడం, దీనితోబాటు రివర్ కన్‌స్ట్రక్షన్ స్లూయిసెస్ కట్టి నీరు క్రిందికి వదలడం జరగడంవల్ల మనకు రావలసినంత నీరు రాకపోవడం, తద్వారా 87,500 ఎకరాలకు నీరు రాక రైతాంగం అవస్థ పడడం జరుగుతూ వుంది. అటువంటి పరిస్థితులలో, ఆధ్యక్షా, పోయిన సంవత్సరం బడ్జెటులో ఈ ప్రాజెక్టు కొరకు ఒక్క నయాపైసా కూడా కేటాయించలేదు అదే పద్ధతిలో ఈ సంవత్సరం బడ్జెటు కూడా తయారు కాబడింది. What does this Government think of? Does it want to eliminate this from the irrigation map of Andhra Pradesh? Has it forgotten these 79 villages in Andhra Pradesh? ఈ ప్రభుత్వం ఏమి చర్యలు తీసుకోబోతున్నది? ప్రపంచ బ్యాంక్‌నుండి సహాయం రావాలంటూ సాకులు చెబుతూ వుంటారు. ఇప్పటివరకు ఏమి చేస్తారు? రోజు రోజుకూ పరిస్థితి అధ్వాన్నంగా తయారవుతూ వుంది. జరిగే కార్యక్రమం అంటూ ఏమీ లేదు. కన్‌స్ట్రక్షన్ స్లూయిసెస్ నిర్మాణం విషయంలో ప్రభుత్వం ఎలాంటి చర్యలూ తీసుకోక పోవడంవల్ల, రైతాంగం మొత్తం కోర్టుకు వెళ్ళి ఆర్డర్సు తీసుకురావలసి వచ్చింది ఇంజనీర్స్ మధ్య వున్న విభేదాలవల్ల అసలు ఏమి జరుగుతున్నది? ఏమి జరగడం లేదు, అనే విషయం ఎవరూ అర్థం చేసుకోలేని అస్తవ్యస్త పరిస్థితి ఏర్పడింది ఈ పరిస్థితి ఎందుకు కలిగింది? ప్రభుత్వం వద్ద సక్రమమైన నిర్ణయం లేకపోవడం వల్ల ఈ పరిస్థితి ఏర్పడిందని సవినయంగా మనవి చేస్తున్నాను. ఈ సంవత్సర మైనా ప్రభుత్వం ఉదారంగా ఈ ప్రాజెక్టు కొరకు ఎక్కువ డబ్బు కేటాయించ వలసిందిగా కోరుతున్నాను. ఇప్పుడే మిత్రులు చెప్పారు, ఈ సంవత్సరం యిప్పటి దాకా నీరు వదల లేదని. రైతాంగాన్ని ఆదుకోవడం కోసం కె. సి. కెనాల్‌కు నీరు వదలడం సంతోషించదగిన విషయమే. దీని కంటే ఎగువన వున్న ప్రాజెక్టు విషయంలో ఎందువల్ల శ్రద్ధ తీసుకోవడం లేదు? రాజారాంపుగారు చీఫ్

ఇంజనీర్‌గా వున్నప్పుడు, ఒక కమిటీగా ఏర్పడి వారంతా ఎగ్జామిన్ చేయడం జరిగింది. ఆ రిపోర్టు మీ దగ్గర వుంది. ప్రభుత్వం రైతాంగాన్ని ఆదుకోవడానికి గాను ఏవిధంగా చర్యలు తీసుకోబోతున్నది? క్రాప్స్‌ను పెంచే కార్యక్రమం ఏమి చేయబోతోంది? కెనాల్ యొక్క బండ్‌ను స్ట్రెంగ్తెన్ చేయడం, రివర్ స్లూయిస్‌ను క్లోజ్ చేసే కార్యక్రమం ఏవయినా ప్రభుత్వం దగ్గర వున్నాయా? రైతాంగం పట్ల ప్రభుత్వం తగు శ్రద్ధ తీసుకొని తగిన మొత్తంలో డబ్బును కేటాయించవలసిందిగా కోరుతున్నాను. మాకు అందిన సమాచారం ప్రకారం ఈ సంవత్సరం బడ్జెట్‌లో ఇప్పటివరకు, ఈ ప్రాజెక్టు విషయం ఏమీ చూపించలేదు. మంత్రిగారు యిప్పటికయినా కళ్లు తెరిచి తగు మొత్తంలో డబ్బును కేటాయించి, యిరిగేషన్ మ్యాప్‌లో ఈ ప్రాజెక్టు కూడా కనపడే విధంగా చేయవలసిందిగా కోరుతున్నాను. ఆంధ్రప్రదేశ్ యిరిగేషన్ మ్యాప్ నుండి ఈ ప్రాజెక్టు తుడిచిపెట్టుకు పోకుండా చూడవలసిందిగా ప్రార్థిస్తున్నాను. నీటిని రిలీజ్ చేసే విషయంలో ఈ సంవత్సరం ఎప్పుడు రిలీజ్ చేయదలచుకున్నారు? 40 డిస్ట్రిబ్యూటరీస్ ద్వారా టెయిల్ ఎండ్ దాకా రైతాంగానికి నీరు అందడం కోసం మంత్రిగారు ఏమి చర్యలను తీసుకోబోతున్నారో తెలియజేయవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

శ్రీ యం. ఓంకార్ :— అధ్యక్షా, ఈ ప్రాజెక్టు విషయంలో ప్రతి సంవత్సరం శాసనసభలో చర్చలు జరుగుతూనే వున్నాయి. ఇదేమీ క్రొత్త విషయం కాదు. గౌరవ సభ్యులు చెప్పిన విషయాలతో ఏకీభవిస్తూ, నేను రెండు మూడు క్రొత్త విషయాలు, యిప్పటివరకు సభ దృష్టికి రానివి కాదు, యిప్పుడు ప్రస్తావించడనివి చెప్పదలచుకున్నాను. ముఖ్యంగా తుంగభద్ర విషయంలో, కె.సి. కెనాల్ సమస్య ఎలా వస్తుందంటే, ఉన్నతాధికారులు, సకాలంలో, పరిస్థితులను గమనించి, సమన్వయం చేసుకోవడంలో ఏర్పడే లోపం కల్గవస్తోంది. మన ఉన్నతాధికారులు బాధ్యతతో కర్నాటక ప్రభుత్వాధికారులతో అవసరమైన ఏర్పాట్లు సకాలంలో చేసుకోవలసి వుంటుంది. ఇప్పటికే మనకు వర్షాభావం వల్ల నీటి కొరత ఏర్పడుతోంది. మన ఉన్నతాధికారులలో ఆసక్తి లేకపోవడం వల్ల నీటి విషయంలో ప్రత్యేక యిబ్బందులు ఎదురవుతూవున్నాయి. అందుకని, యిప్పటికయినా మంత్రిగారు ఆ విషయంలో తగు శ్రద్ధ తీసుకొని, యిప్పటివరకు జరిగిన జాప్యానికి, సమన్వయ లోపానికి గల కారణాలను తెలుసుకొని, భవిష్యత్తులో అలాంటివి జరుగకుండా చూడాలి. గౌరవసభ్యులు చెప్పినట్లుగా తెలుగు గంగ ప్రాజెక్టు కూడా వస్తోంది కనుక, మనం ఇతర రాష్ట్రాలు కూడా నీటిని గ్యారంటీ చేసే పథకాలను, అదే విధంగా బ్యాలెన్సింగ్ రిజర్వాయర్లను ఇలాంటివన్నీ జాగ్రత్త

చేసుకోవడం చాలా అవసరం. ఆ దృష్ట్యా కె.సి. కెనాల్ విషయంలో నీటి విషయంలో స్పష్టమైన హామీ యివ్వాలి. రాజోలిబండకు సంబంధించినంతవరకు 37,500 ఎకరాల ఆయకట్టు సాగు కాకుండా వుండడం అంటే, దానికి గౌరవ సభ్యులు శ్రీ సముగసింహా రెడ్డి చెప్పిన కారణాలతోబాటు మరొక కారణం కూడా వుంది. మేము ఇదివరలో ఎస్టిమేట్స్ కమిటీతోను, పబ్లిక్ ఎకౌంట్స్ కమిటీతోను వెళ్లి ఆ ప్రాంతాన్ని విజిట్ చేసినప్పుడు ఒక విషయం మా దృష్టికి వచ్చింది. అక్కడి భూమిలో ఎక్కడో కొంత లోపం వుంది. కాల్వల నుండి వచ్చే నీరు పొలాలలోకి పోకుండా తిరిగి నదిలోకి పడిపోతూ వుంది. పెద్ద మొత్తం నీటి విషయంలో యిలా జరుగుతూ వుంది. దీనికి కారణాలను కనుక్కోవడంలో ఇంజనీర్స్ విఫలం అవుతున్నట్లుగా చెప్పారు. సగానికి సగం నీరు పోతున్నట్లుగా స్పాట్ మీద తేలిన పరిస్థితి ఉంది. అధికారులు చెప్పారు. అప్పుడు మేము కూడా కోరాము. మిగతా పనులు ఏమైనా, ఇంత పెద్ద మొత్తంలో నీరు సాగుకు రాకుండా పోతున్నట్లు కనిపెట్టి ప్లగ్ చేయాల్సిన అవసరం ఉందని చెప్పాము. ఆ రోజులలో మాకు తోచిన కొన్ని సలహాలు యిచ్చాము. దయచేసి వాటి గురించి సరైన నిర్ణయం తీసుకోవాలి. ఏదో అప్పటికప్పుడు అతుకుల బొంతగా కార్యక్రమాలు చేపడితే ప్రయోజనం లేదు. శాశ్వతమైన ఏర్పాట్లు చేసుకోవలసిన అవసరం ఉంది. ఈ విషయంలో నిర్దుష్టమైన హామీ యివ్వాలి.

డా. ఆర్. రవీంద్రనాథ రెడ్డి (ఆలంపూర్) :-- అధ్యక్షా, కె.సి. కెనాల్ విషయంలో వివాదం లేదు. ఆర్.డి.ఎస్. కెనాల్ ద్వారా మేజర్ క్వార్టర్ నా నియోజకవర్గంలోనే ఇరిగేట్ అవుతుంది కనుక ఆ విషయం మాట్లాడుతాను. గత నాలుగు సంవత్సరాల నుంచి చూస్తే, ఆర్.డి.ఎస్.ను ఆర్కియాలాజికల్ డిపార్టుమెంటుకు తరలించే ఆలోచన ప్రభుత్వానికి ఉందేమోననిపిస్తుంది. గత నాలుగు సంవత్సరాలలో వాటర్ సప్లయి 40 శాతం అంటే ఎస్యూర్డ్ వాటర్ 87,850 ఎకరాలకు ఉంటే ఈ నాడు 50 వేల ఎకరాలకు మించి లేదు. గత సంవత్సరం 7 టి.ఎం.సి. రిజర్వాయర్ అసిస్టెన్స్ ఉంటే రైతుకు 3 టి.ఎం.సి. మాత్రమే లభించడం జరిగింది. అంతకుముందు సంవత్సరం 4 టి.ఎం.సి. ఈ విధంగా తగ్గుతూ వస్తోంది. కనుక ఆర్.డి.ఎస్.ని ఆర్కియాలాజికల్ డిపార్టుమెంట్ కి తరలించే పరిస్థితి ఉందనిపిస్తున్నది. దీనికి కారణాలు చెప్పారు. కెనాల్ కన్‌స్ట్రక్షన్‌లో డిఫెక్టు ఉందని, హెడ్ రెగ్యులేటర్ డిఫెక్టివ్‌గా ఉందని, 700 క్యూసెక్స్ పెడితే కెనాల్ 750 క్యూసెక్స్ మాత్రమే పడుతుందని, ఫ్లో ఎక్స్-ప్లాయిటేషన్ ఆఫ్ వాటర్ ఇన్ ది హెడ్ రీచెస్ అని, డిస్ట్రిబ్యూటరీస్ మెయిన్‌టెనెన్స్ సరిగ్గా లేకపోయిందని దాంతో లో కమాండ్ ఏరియా కావడం జరిగిందని అన్నారు. వీటిని స్టెబిలైజ్ చేయడానికి చర్యలు తీసుకోవాలని

తీసుకు వచ్చిన విషయములు :
కడప మరియు కర్నూలు జిల్లాలోని కె. సి. కాలువ అయకట్టుకు మరియు మహబూబ్ నగర్ జిల్లాలలోని ఆర్. డి. ఎస్. కు నీటి సరఫరాను గూర్చి.

విజ్ఞప్తి చేశాము. అందులో మెయింటినెన్స్ లిఫ్ట్ ఇర్రిగేషన్ తీసుకోవాలని పదే పదే విజ్ఞప్తి చేయడం మెమోరాండం యివ్వడం జరిగింది. ప్రజా విజ్ఞప్తుల మీటింగులలో ముఖ్యమంత్రిగారు హామీ యిచ్చారు. వారు హామీ యిచ్చారు. రి స్కీములకు హైలెవెల్ కమిటీ సిఫార్సు యిచ్చారు. కానీ ఇంతవరకు శంఖుస్థాపన చేయడం గానీ అడ్మినిస్ట్రేటివ్ శాంక్షన్స్ కానీ యివ్వలేదు. వాటి ద్వారా మిలియన్ల ఎకరాలు సాగవుతాయి. వాటిని ఇంకా స్టెబిలైజ్ చేయడానికి అవకాశం ఉంటుందని మనవి చేస్తున్నాను. చెప్పాము కన్‌స్ట్రక్షన్ స్లూయిస్‌ని క్లోజ్ చేయాలని కర్ణాటక, ఆంధ్ర దేశ్ ఎస్. ఇ. లు ఎగ్రిమెంటుకు వచ్చారు. దాని ద్వారా 100 క్యూసెక్కుల నీరు ఆర్. డి. ఎస్. నుంచి ప్రతి రోజూ క్రిందకు పోతున్నది. దానితో పైన ఇర్రిగేషన్ దెబ్బతింటున్నది. మంత్రి గారికి విశాల దృక్పథం ఉండాలి. కర్నూలు గురించే ఆలోచించకూడదు. మిగతా ప్రాంతాల గురించి కూడా ఆలోచించాలి. కె. సి. కెనాల్‌ను స్టెబిలైజ్ చేయడానికి సుంకేశల ప్రాజెక్టును ఏర్పాటు చేస్తున్నారు. అట్లాగే ఆర్. డి. ఎస్. ను స్టెబిలైజ్ చేయడానికి చర్యలు తీసుకోవాలి. సుంకేశల బ్యారేజి వల్ల రైట్ కెనాల్ లాగానే, లెఫ్ట్ కెనాల్‌కు కూడా పయోగపడే, ఫీజిబిలిటీ ఉందేమో ప్రయత్నం చేయాలి. సుంకేశల ప్రాజెక్టు వల్ల అలంపూర్ వద్ద 600 ఎకరాలకు పైగా నష్టపడడం జరుగుతుంది కనుక 10 వేల ఎకరాలయినా ఇస్తే ప్రజలు సంతృప్తి పడతారు. ప్రతి సంవత్సరము మెయిన్‌టెనెన్స్ గ్రాంటు క్రింద రూ. 50 లక్షలు ఇవ్వాలని ప్రభుత్వం నిర్ణయము ప్రతి సంవత్సరము ఇస్తూ వచ్చారు. గత సంవత్సరం నుంచి ప్రపంచ బ్యాంకు సహాయం వస్తుందనే నెపంతో ఆ గ్రాంటు ఇవ్వడం లేదు. చేపట్టిన మెయిన్‌టెనెన్స్ పనులకు కంట్రాక్టర్లకు బిల్లులు ఇంతవరకు ఇవ్వలేదు. ఆర్. డి. ఎస్. పరిస్థితి ఇట్లా ఉంది. ఈ సంవత్సరం అసలే చేపట్టలేదు. ప్రపంచ బ్యాంకు సహాయం ఎప్పుడు వస్తుందో తెలియదు. రెండు సంవత్సరాల నుంచి ఆర్. డి. ఎస్. పరిస్థితి కృంగిపోతోంది. కనుక కె. సి. కెనాల్‌ని ఎట్లా అభివృద్ధి చేస్తున్నారో, అట్లాగే ఆర్. డి. ఎస్. అయకట్టుని కూడా డెవలప్ చేయాలి.

శ్రీ కె. ఇ. కృష్ణమూర్తి :— సుంకేశుల, కె. సి. కెనాల్‌కు మూలాధారమయినదని గౌరవసభ్యులు మరచిపోరాదు. ఆనకట్ట అంటే కేవలం వర్షాలు వచ్చినప్పుడే తగినంత నీరు వదులుతారు. వర్షాలు రాకపోతే లేదు. 1 పంటకు, 2 పంటలకు ఇవ్వడం లేదనడం అంటే సభ్యులు నిందలు వేయడం కోసమే తప్ప వారికీ తెలుసు ; వర్షాలు రాకపోతే కె. సి. కెనాల్‌కు నీరు రాదని. జూన్ నెలలో నీరు వదితే కార్యక్రమం జరుగుతుంది ఖరీఫ్ పంటకు. 14-4-1988న ఐ.డి.బి. మీటింగు పెట్టి 26-6-88 నుంచి కాలువలకు నీరు వదలాలని నిర్ణయించటం

జరిగింది. ఆ తరువాత 28-6-1988 న కాలువలు తెరచినప్పుడు కేవలం 50 క్యూసెక్కుల నీరే ఇక్కడ ఉంది. దానిని బట్టి వారం రోజుల తరువాత 30-6-1988 న మళ్ళీ మీటింగ్ పెట్టి హెచ్చరిక నోటీసులు రైతులకు ఇవ్వడం జరిగింది. రైతులు మామూలు వ్యవసాయపు నాట్లు, సీడ్ లింగ్స్ వేసుకోవద్దని చెప్పాము. తగిన నీరు దొరకదని వారికి నోటీసు ఇచ్చాము. ఆ తరువాత అనుకోకుండా 18-7-1988 నుంచి 22-7-1988 వరకు పుష్కలంగా వర్షాలు కురవడం వల్ల టి. బి. పి డ్యాంలో పొజిషన్ ఇంప్రూవ్ కావడంతో మళ్ళీ మీటింగ్ పెట్టుకొని 22-7-1988 నుంచి నీరు వదలుచున్నాము. రైతులు మామూలుగా వ్యవసాయపు పనులు చేసుకోవచ్చని ఆల్ ఇండియా రేడియో విజయవాడ ద్వారా, మీటింగ్ ద్వారా, పత్రికా ప్రకటనల ద్వారా, కరపత్రాల ద్వారా రైతులను హెచ్చరించాము. కే.సి. కెనాల్ నీరు ఈ రోజు సుంకేశుల వద్ద 1000 క్యూసెక్కులు ప్రవహిస్తున్నది. ఈ పరిస్థితి ఉన్నప్పుడు వ్యవసాయపు పనులకు నీరు సరిపోతుందని ఉద్దేశము. ఇదే కాక సుంకేశుల వద్ద మరొక 600 క్యూసెక్కుల నీరు పోతోంది. క్రింద గల మరొక అనకట్టవద్ద 1000 క్యూసెక్కుల నీరు ప్రవహిస్తున్నది. టోటల్ గా దీనివల్ల కడపలో ఆదినిమ్మాయిపల్లి వద్ద 1000 క్యూసెక్కులు పోతోంది కనుక ప్రస్తుత పరిస్థితులలో ఎస్కేపింగ్ చానల్ ద్వారా శ్రీశైలంకు నీరు ఇవ్వాలని చెప్పడం పెద్ద అవశ్యకతగా తోచలేదు. అంతే ఈ ఎస్కేపింగ్ చానల్ కు నీరు ఇచ్చే కార్యక్రమం సూచించాలని వారు అంటే తప్ప ఈ రోజు కె. సి. కెనాల్ కు పుష్కలంగా నీరు వ్యవసాయానికి కావలసినది 26-7-1988 న విడుదల చేయడం జరిగింది. అదీగాక కేవలం 18 వ తేదీన 2 టి.ఎం.సి. లు మాత్రం ఉన్న తుంగభద్రా డ్యామ్ కు ఈరోజు 60 టి.ఎం.సి. ల నీరు ఇచ్చింది కాబట్టి కరీఫ్ కు మనం తీసుకొన్న సహాయానికి, రబీలో తీసుకొన్న సహాయానికిగానూ కె. సి. కెనాల్ రైతులకు ఏ మాత్రం ఇబ్బంది ఉండదు. సుంకేశుల బారేజ్ యొక్క ఫౌండేషన్ స్టోన్ వేసారు. ఈ సంవత్సరం నిధులు కేటాయించడం లేదు అన్నారు. దానికి ఒక విధంగా కారకుడిని నేనే. ఎందుకంటే ఈ సంవత్సరం బడ్జెటులో ఒక కోటి రూపాయలు కేటాయిస్తే అది నాకు అక్కరలేదు, వచ్చే సంవత్సరం దానికి తప్పనిసరిగా ఎస్టిమేటెడ్ కాస్టులో సగం దానికి కేటాయించి పనులు చేపట్టాలని అనుకొన్నాము. వచ్చే సంవత్సరం ఈ బ్యారేజ్ పనులు ఉధృతంగా చేయాలని నిర్ణయించుకొన్నాము. ఎగువన ఉన్న తుంగభద్రా రివర్ లో అనాధరైజ్డు ఇరిగేషన్ జరిగింది కాబట్టి దానిపైన యాక్షన్ తీసుకోవడంలేదు కాబట్టి ఖరీఫ్ వంటలకు కూడా నీరు రావడం లేదని సభ్యులు అన్నారు. దాని డీటెయిల్స్ అన్నీ తెప్పించాము. దాదాపు 18 వేల ఎకరాలు అనాధరైజ్డు ఇరిగేషన్ జరుగుతోంది. దీనిపైన ఏ విధంగానైనా లీగల్ యాక్షన్ తీసుకోవాలని మేము సంప్రదింపులు జరుపుతున్నాము. తగిన సలహాలు

కడప మరియు కర్నూలు జిల్లాలలో కె.సి. కాలువ ఆయకట్టుకు మరియు మహబూబ్ నగర్ జిల్లాలోని ఆర్.డి.ఎస్.కు నీటి సరఫరాను గూర్చి.

పొందిన తరువాత యాక్షన్ మొదలు పెడతాము. ఆర్.డి.ఎస్. ప్రస్తావన తెచ్చారు దీని విషయంలో ఇక్కడ ఆంధ్రప్రదేశ్ కాలువగా ప్రతి సంవత్సరం ఆర్.డి.ఎస్. కెప్టు కాలువలో ఖాన్ నాటికి పంట లకు నీరు ఇవ్వడం జరుగుతూ ఉండేది. ఈ సంవత్సరం ఆ కట్టుకు నీరు రాలేదు. అప్పుడు కూడా కేవలం 300 క్యూసెక్స్ మాత్రమే వస్తున్నది. 300 క్యూసెక్కులలో 200 క్యూసెక్స్ కర్నాటక బోర్డర్ తీసుకొని మిగిలిన 100 క్యూసెక్కులు మాత్రం మనకు ఇస్తున్నారు. అయితే అనుకోని విధంగా తుంగభద్రా డ్యామ్‌లో సరయిన నీరు వచ్చిన కారణంగా దాదాపు మనకు 15 టి.ఎం.సి. ల అలాట్ మెంట్‌లో దాదాపు 7 టి.ఎం.సి. లు మనకు తుంగభద్రా అసిస్టెన్సు ఆర్.డి.ఎస్.కు వస్తుంది. ఆనికట్‌లో నీరు లేకుండా ఉన్నందువల్ల కొద్దిగా ఆలస్యం అయింది. దాదాపు 29 నుంచీ ఇది కూడా ఆర్.డి.ఎస్.లో ఉన్న కాలువలకు చెరవాలని ఆదేశాలు ఇవ్వడం జరిగింది. ఆర్.డి.ఎస్. పరిస్థితి ఈనాటి కాదు. 30 సంవత్సరాల నుంచీ ఉంది. కేవలం మా ప్రభుత్వం డెవలప్ చేయలేదని నింద సరయినది కాదు. కాబట్టి 30 సంవత్సరాలలో ఎవరు డెవలప్ చేయకుండా ఉన్నది 30 వేలు మిగిలింది. ఈ 4 సంవత్సరాలలో ఆ మిగిలిపోయిన 30 వేల ఎకరాలను ఆయకట్‌లోకి తీసుకురావాలని శతవిధాల ప్రయత్నం చేస్తున్నాము. మూడుసార్లు ఇప్పటికే కర్నాటక అఫిషియల్స్‌తో మీటింగు జరిగింది. ఇది కాక నేషనల్ వాటర్ మేనేజ్‌మెంట్ ప్రాజెక్టు క్రింద దాదాపు రూ. 6 1/2 కోట్లు కేటాయించడము జరిగింది. లాస్టు ఇయర్ పనులు మొదలు పెట్టి, మళ్ళీ క్లియరెన్సు లేకుండా పనులు చేయడం బాగుండదని దానిని నిలిపివేయడం జరిగింది. కానీ వీలయినంత త్వరలో క్లియరెన్సు సంపాదించి పనులు పూర్తి చేయాలని ఉంది. రవీంద్రనాథ్ రెడ్డిగారు కర్నూలుపైన ఉన్న ప్రత్యేకమైన శ్రద్ధ ఆర్.డి.ఎస్. అలంపూర్ పైన ఉండాలని అన్నారు. కర్నూలుపైన ఏ విధమయిన శ్రద్ధా లేదు. సుంకేశుల బ్యారేజ్ చేసుకొంటే కర్నూలు, కడపకు కూడా వస్తుంది. సుంకేశుల బ్యారేజ్‌లో 2, 3 టి.ఎం.సి. ల నీరు నిలవ చేసి దిగితే నిప్పుపెట్టి ఎడమవైపు తెలంగాణా ఏరియాలకు కూడా ఇవ్వాలని ఈ ప్రభుత్వం ఆలోచన చేస్తున్నది. ప్రభుత్వం దృష్టిలో రైతులందరూ ఒక్కటే. ఏ ప్రాంతానికి ప్రయారిటీ ఇవ్వడం జరగదు. అందరినీ సమానంగా చూడడమే ఈ ప్రభుత్వం యొక్క ఉద్దేశ్యం.

శ్రీ డి. కె. సమరసింహారెడ్డి :— అధ్యక్షా, మంత్రిగారు ఆర్.డి.ఎస్. విషయానికి వచ్చేసరికి 30 సంవత్సరాల నుంచీ ఉంది అన్నారు. 30 ఏళ్ళ నుంచీ అందరమూ ఉన్నాము. అప్పటి ప్రభుత్వం రాజారావు కమిటీ వేయడం జరిగింది. రిపోర్టు రావడం జరిగింది. యాక్షన్ ఇనిషియేట్ చేయడం జరిగింది. ఇప్పుడు సుందరకొండ అయిపోయింది. మీరు బడ్జెటులో ఒక్క రూపాయి కూడా ఎలొకేట్

చేయలేదు లాసు ఇయర్ చేయ దు క ంపల్సరీగా చేయలేదు అంటే సమాధానము ఏమిటారు ... స ... కోర్టుకు ఒక కోటి రూపాయలు ... అన్నారు. వచ్చే సంవత్సరం ఎస్టిమేషన్లో ... తీసుకోబడదా ... డతామన్నారు ఈ సంవత్సరం ఎస్టిమేషన్ లేకపోతానే ... వేసారా? వచ్చే సంవత్సరం ఎస్టిమేషన్ లో ... ఎంత ... చూస్తామ అన్నారే

శ్రీ కె. ఇ. కృష్ణమూర్తి :– ఎస్టిమేషన్ వాల్యూలో సగం అని అర్థం.

శ్రీ డి. నరసింహారెడ్డి : ఆదే పద్ధతిలో మంత్రిగారు ఎవాలజీ చెబుతున్నారు. ... నాథ్ ... బుతున్నారు. అక్కడ ఉన్న శ్రద్ధ ఇక్కడ లేదని చెప్పడానికి నేను ఒక ... చెబుతాను. జూరాలకు ఎస్టిమేషన్ ఎప్పుడో శాంక్షన్ అయింది. డా ... బిల్లులు ఇవ్వకుండా ప్రాజెక్టు పని కంప్లీట్ కాకుండా స్టార్వ్ చేస్తున్నారు. పోయిన సంవత్సరం బడ్జెటులో రు. 20 కోట్లు అని ముఖ్యమంత్రిగారు ... క 20 కోట్లు అని మంత్రిగారు ఈ సంవత్సరం ఇంకొక 20 కోట్లని అన్నారు. ... 60 ... లో ఇచ్చింది ఎంత అంటే 18 కోట్లు ఇచ్చారు. కియరెన్సు ఉన్న ... టి ... ఏమీ చేయడం లేదు వన్ వర్కింగ్ సీజన్ హేజ్ బీన్ లాస్టు. కట్టినయే ప్రాజెక్టుకు ఎస్టిమేటెడ్ కాస్ట్‌లో సగం డబ్బు తీసుకుంటాము అంటే తెలంగాణా ప్రాంతాన్ని ఏ విధంగా నెగ్లెక్టు చేస్తున్నారో ఇంతకంటె నిదర్శనంఏం కావాలి?

శ్రీ కె. ఇ. కృష్ణమూర్తి :– వారు జూరాల ప్రాజెక్టు తెచ్చారు కాబట్టి ఈ సభ ద్వారా ఒక ... దేసున్నాను కియరెన్సు ఇచ్చిన మూడు సంవత్సరాలలో గత ప్రభుత్వం రు. 3 కోట్లు ఖర్చు పెడితే ఈ ప్రభుత్వం వచ్చిన 4 సంవత్సరాలలో రు. 47 కోట్లు ఖర్చు పెట్టింది. ఈ ఒక్క దృష్టాంతం చాలు ఈ ప్రభుత్వానికి జూరాల ప్రాజెక్టు పైన ఎంత శ్రద్ధ ఉన్నదో తెలియడానికి.

శ్రీ డి. కె. సమరసింహారెడ్డి :— చైల్డు బిగినింగ్‌లో ఒక్కసారిగా పావు సేరు పాలు తాగగలడా?

శ్రీ కె. ఇ. కృష్ణమూర్తి :—తెలుగు గంగ కూడా చైల్డు బిగినింగ్ కాదా అని అడుగుతున్నాను.

శ్రీ డి. కె. సమరసింహారెడ్డి — ఈ ప్రభుత్వం వచ్చి 5 సంవత్సరాలు అయిపోయి 6వ సంవత్సరం వస్తున్నది కృష్ణావాటర్ డిస్ప్యూట్ ట్రిబ్యునల్ నుంచి కాంగ్రెసు గవర్నమెంటులో అలాట్ అయింది. The project has been

కడప మరియు కర్నూలు జిల్లాలలో కె. సి. కాలువ ఆయకట్టుకు మరియు మహబూబ్ నగర్ జిల్లాలోని ఆర్. డి. ఎస్. కు నీటి సరఫరాను గూర్చి.

got cleared by the Congress Government. Why are they not releasing funds? I will show how the Minister's statement is false. నెక్స్టు ఇయర్ ఎస్టిమేషన్‌లో సగం డబ్బు శాంక్షన్ చేయించుకొంటామని ఈ సభలో ఇంత ధైర్యంగా చెప్పగలుగుతున్నారంటే మాకు ఏమీ అర్థం కావడం లేదు. శాంక్షన్ అయిన డబ్బు ఇవ్వకుండా స్టార్వ్ చేస్తూ మీరు ఈ పద్ధతులు అవలంభిస్తుంటే ఇంతకంటే ఏమి దృష్టాంతం కావాలి ?

శ్రీ కె. ఇ. కృష్ణమూర్తి :— ఎంత శాంక్షన్ అయింది, దేనికి ఎలాట్ చేయలేదో చెప్పమనండి.

శ్రీ డి. కె. సమరసింహారెడ్డి:— జూరాల ప్రాజెక్టుకండి. ఇంత మంది సభ్యులున్నారు. నేను చెప్పిన స్టేట్ మెంట్ తప్పయితే—I will just now tender my resignation and walk out of this House.

శ్రీ కె. ఇ. కృష్ణమూర్తి:— అధ్యక్షా, ఇంతకు ముందు చెప్పాను. 3 సంవత్సరాలలో గత ప్రభుత్వం కేవలం మూడు కోట్ల రూపాయలు ఖర్చుకూడా చేయని ప్రాజెక్టుకు మా ప్రభుత్వం వచ్చిన 4 సంవత్సరాలలోనే రూ. 47 కోట్లు ఖర్చు చేసింది. అధ్యక్షా, ఇంకొక విషయం కూడా చెబుతాను. ఈ ప్రభుత్వం కమిట్ మెంట్ చేసింది- 1992 నాటికి పార్షియల్‌గా జూరాల ప్రాజెక్టు నుంచీ నీరు ఇస్తాము అన్నాము. దానికి కూడా ఈ ప్రభుత్వం కట్టుబడి ఉందని చెబుతున్నాను

శ్రీ సి హెచ్. రాజేశ్వరరావు:— చిన్న క్లారిఫికేషన్. గౌరవనీయ ఆర్థిక శాఖామాత్యులు తమ ఉపన్యాసంలో జూరాల ప్రాజెక్టుకు ప్రత్యేకంగా ఈ 1988–89 సంవత్సరంలో -రూ. 20 కోట్లు కేటాయించామని చెప్పారు. కానీ డీటెయిల్డు బడ్జెటులో—ఇదివరకులాగే ప్రతిసంవత్సరం రూ 4, 5, 6 కోట్లు ఇచ్చినట్లు ఈ సంవత్సరం ఎస్టిమేటెడ్ బడ్జెటులో రూ. 7 కోట్లు కేటాయించినట్లు ఈ డీటెయిల్డు బడ్జెటు పుస్తకంలో ఉంది. ఏది నిజం అని అడుగుతున్నాను.

శ్రీ కె.ఇ. కృష్ణమూర్తి:—ఇరిగేషన్ సెక్టారులో ఇచ్చిన రూ. 300 కోట్లు జూరాల ప్రాజెక్టుకు 20 కోట్ల రూపాయలు ఇచ్చాము అన్న దానిలో ఏ మాత్రం అబద్ధం లేదు. రూ. 20 కోట్లు కేటాయించడం జరిగింది, ఇది గాక మా డిపార్టుమెంటు వారు ఇంకొక రూ. 8 కోట్లు కూడా ఖర్చుపెట్టగల శక్తి ఉందనీ ఈ సంవత్సరమే కేటాయించండనీ అడిగారు. దానిని కూడా పరిశీలనలోకి తీసుకొని ఈ సంవత్సరం చేస్తుంది.

శ్రీ సి హెచ్. రాజేశ్వర రావు:— మనం చూసేది బడ్జెట్ కదా? సంవత్సరం తరువాత రివైజ్డ్ ఎస్టిమేషన్ వస్తుంది. ఆ సంవత్సరం తరువాత అకౌంట్సు

వస్తాయి. మళ్ళీ చర్చించుకొంటాము. మీరు చెప్పిన దానికి, వారు చెప్పిన దానికి ప్రధానమయిన వైవిధ్యం ఉంది. రూ 301 కోట్లపైన ప్రాజెక్టుకు ఖర్చుపెట్టడానికి నిర్ణయం జరిగిందని అంకెలలో ఉంది. డిటెయిల్డు పుస్తకంలో ఉంది.

శ్రీ కె. ఇ. కృష్ణమూర్తి:— మీరు పొరపాటు చూసి ఉంటారు. ఆల్ రెడీ ఎల్.ఓ.సి. రూ. 7 1/2 కోట్లు రిలీజ్ చేసారు ఇంకేదయినా చూసారేమో?

శ్రీ సి.హెచ్. రాజేశ్వర రావు — ఎల్. ఓ. సి. రిలీజ్ కావడం కాదు. రూ. 301 కోట్లు ప్రపోజ్డ్ బడ్జెట్ లో ఉంది.

శ్రీ కె. ఇ. కృష్ణమూర్తి:—రూ. 301 కోట్లు ప్రస్తుత బడ్జెట్ లో రూ. 20 కోట్లు అలాటెడ్ ఫర్ దిస్ ఇయర్ టు జనరాల. ఫైనాన్స్ మినిస్టర్ గారిని అడిగి తెలుసుకోండి. ఆల్ రెడీ ఫర్ ది ఫస్ట్ క్వార్టర్ రూ. 8 కోట్లు రిలీజ్ చేసాము.

శ్రీ సి.హెచ్. రాజేశ్వర రావు:— ప్రింటెడ్ బుక్ లో ఉన్నది మార్చుకోమంటారా?

శ్రీ కె. ఇ. కృష్ణమూర్తి:— ఖచ్చితంగా నేను చెప్పింది కరక్టు.

శ్రీ డి. కె. సమరసింహా రెడ్డి:— నేను సింపుల్ గా అడుగుతాను. మినిస్టర్ గారి స్టేటుమెంటు వాస్తవమా, కాదా అని నన్ను చెప్పనివ్వండి— లాస్ట్ ఇయర్ బడ్జెట్ లో మీరు ఎలొకేట్ చేసింది రూ. 20 కోట్లు వాస్తవమా? కాదా? మంత్రి గారు రూ. 20 కోట్ల అన్నారు ముఖ్యమంత్రిగారువచ్చి ఇంకొక రూ. 20 కోట్లు అని చెప్పిన మాట వాస్తవమా? కాదా? మంత్రిగారు ఇంకొక రూ. 20 కోట్లు ప్రజా సదస్సులో చెప్పింది వాస్తవమా కాదా? మొత్తం కేటాయించింది రూ. 60 కోట్లలో ఇచ్చింది రూ. 13 కోట్లు అవునోకాదో మంత్రిగారిని చెప్పమనండి.

శ్రీ జి. ప్రతాప్ రెడ్డి:—సుంకేశుల ఆనకట్టకు ఒక కోటి రూపాయిలు ఇస్తూ వుంటే నేను వద్దన్నానని మంత్రిగారు చెప్పారు. దీనికి వారిని అభినందించాలో, లేకుంటే బాధ పడాలనో అర్థం కావడం లేదు. అయ్యా 'పస్తులు వున్నాను అంటే రేపు కోడిని కోసి పెడతాను' అన్నట్లుగా ఈ వాళ వున్న బడ్జెట్ లో కోటి రూపాయిలు వస్తుంది అంటే చిన్న మొత్తమేమి కాదు. అదే విధంగాపోయిన సంవత్సరం 510 కోట్ల రూపాయలు ఇరిగేషన్ శాఖకు అలకేషన్ చేస్తే కేవలం 300 కోట్ల రూపాయలు మాత్రమే ఖర్చు పెట్టారు. మరి ఈ సంవత్సరము 301 కోట్ల రూపాయలు మాత్రమే ఇరిగేషన్ కు అలకేషన్ పెట్టుకొన్నారు. దానిలో మరి ఎంత ఖర్చు పెడతారో తెలియదు. నిన్న మైసూరా రెడ్డి గారు వివరించినట్లు ఈ లేటెస్ట్ ప్లాన్ ప్రకారం అమౌంట్ మొత్తం

కడప మరియు కర్నూలు జిల్లాలలో కె. సి. కాలువ ఆయకట్టుకు మరియు మహబూబ్ నగర్ జిల్లాలోని ఆర్. డి. ఎస్. కు నీటి సరఫరాను గూర్చి.

తగ్గిపోతున్నది. ఆ విధంగా చూస్తే వచ్చే సంవత్సరం ఇరిగేషన్ శాఖకు ఎంత బడ్జెట్ వుంటుందో అర్థం కావడం లేదు. ఈ పరిస్థితులలో కొంత అయినా కూడా ఇప్పుడు ఖర్చు పెట్టండి. లేకపోతే ఆ ఇచ్చే కోటి రూపాయలు అయినా ఇచ్చి ఖర్చు పెట్టండి. అదే విధంగా అలగనూర్ బాలెన్సింగ్ రిజర్వాయర్ విషయం కూడా ఎన్నో సంవత్సరాల నుంచి అడుగుతూ వుండడం జరిగింది దీని మీద డిటెయిల్డు ఎస్టిమేషన్ కంప్లీట్ అయిపోయిందని అని మంత్రిగారు చెప్పారు. ఈ మధ్య పేపర్‌లో కూడా ప్రకటన యిచ్చారు. దానికి ఏ మాత్రం కేటాయింపు యిస్తున్నారు. ఇంకొక విషయం మంత్రిగారు ఆనకట్ట అని చెప్పారు. వాస్తవంగా ఇది ఆనకట్టే. ఈ ఆనకట్టకు ఎంత రివర్ ఫ్లో వుంటుందో దానిని మాత్రం క్యాచ్ చేసి కాలువలకు నీరు యివ్వడం జరుగుతుంది. ఈ రివర్‌లలో ఫ్లోస్ తగ్గిపోతున్నవి. అలా తగ్గిపోతున్నందుకు కారణాలు మేము చెప్పాము. పైన అప్ స్ట్రీమ్స్‌లో వున్నవి రిజర్వాయర్‌లో అనేకం కట్టబడ్డాయి. ఆ రిజర్వాయర్ లోనే గాకుండా హోస్‌పేట డామ్ నుంచి సుంకేశుల వరకు ఎన్నో చోట్ల లిఫ్టు ఇరిగేషన్స్ జరుగుతూ వున్నాయి. అన్యాక్రాంతంగా కర్నాటక వారు ఈ నీటిని వినియోగిస్తున్నారు. మరి దాని మీద కూడా మంత్రిగారు చర్య తీసుకొని నీటిని సమృద్ధిగా ఇచ్చే దానికి ప్రయత్నం చేయవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

శ్రీ కె. ఇ. కృష్ణమూర్తి:— అధ్యక్షా, వారు ఇరిగేషన్ బడ్జెట్‌లో ఇవన్నీ చర్చించవచ్చు. కాల్ అటెన్షన్ సందర్భంలోను, 304 సందర్భంలోను నేను సమాధానం చెప్పాను. వారు అడిగిన అలగనూర్ బాలెన్సింగ్ రిజర్వాయర్‌కు ప్రభుత్వం ఆల్‌రడీ డీటెయిల్డ్ ఇన్‌వెస్టిగేషన్ కంప్లీట్ చేసి తయారుగా వుంది. దానిని కూడా ప్రభుత్వం తొందరలోనే తీసుకోవాలనే ఆలోచనలో వుందని తెలియచేయుచున్నాను. సుంకేశుల ఆనకట్టను గురించి ప్రత్యేకమైన శ్రద్ధ చూపించి, ఆర్. డి. ఎస్‌కు ఏదో సాంక్షన్ అయిన అమోంట్‌ను నిలబెట్టినాను అనే అపార్థం వేయవద్దు. ఎందుకంటే ఆర్. డి. ఎస్. కు ప్రత్యేకమైన నిధులు ఏమీ కేటాయించుకోలేదు. నేషనల్ వాటర్ మానేజ్‌మెంట్ క్రింద టల్డ్ బ్యాంక్ అసిస్టెంట్స్ మనకు దొరికింది. మొత్తం ఏడు ప్రాజెక్టులకు 80 కోట్ల రూపాయలు సహాయం అందినది. దానిలో ప్రత్యేకంగా ఆర్. డి. ఎస్. కు మాత్రమే మొట్టమొదట టాప్ ప్రియారిటీ యివ్వవలయునని ఇన్‌స్ట్రక్షన్స్ ఇవ్వడం జరిగింది. దాని ప్రకారము ఎస్టిమేషన్స్ అన్నీ తయారు అయినాయి. పనులన్నీ ఒకేసారి మొదలు పెట్టి మరల క్లియరెన్స్ రానిదే వేయడం బాగుండదని ఆపడం జరిగింది. క్లియరెన్స్ వచ్చిన వెంటనే తక్షణం పనులు మొదలు పెట్టడం జరుగుతుంది. ముఖ్యమంత్రిగారు చేసిన ప్రకటనకూడా 20

కోట్ల రూపాయల గురించే, నేను చేసిన ప్రకటన కూడా 20 కోట్ల రూపాయల గురించే, ఏదయితే బడ్జెట్ లో అలాట్ అయినదో దాని గురించే ప్రస్తావించాము.

Sri D. K. S mara Simha Reddy:— All the District M.L.As. were p-eseıt. Even their own party M L.As. were present. Let them accept this statement.

Chairman:—He has made it very clear.

Sri D. K. Samara Simha Reddy:— He is making a wrong statement on the floor of the House. తమరు ఆ స్థానంలో కూర్చున్నారు అంటే సభలో న్యాయంగా మొలు జవాబు చెప్పాలి. సత్యదూరమైన విషయాలు, సభను తప్పుదోవ పట్టించే జవాబు చెప్పితే కాల్ అప్ చేయవలసిన అవసరం తమరి ఆసనానికి వున్నది.

చైర్మన్ :—సమర సింహారెడ్డిగారు తమరు అన్నది గూడా ముఖ్యమంత్రి గారు 20 కోట్ల రూపాయలు ఇస్తామన్నారు. అని మంత్రిగారు 20 కోట్ల రూపాయలు ఇస్తామన్నారు అని అదే గదా తమరు అడిగింది.

Sri D.K Samaras mha Reddy:—That is not correct మిత్ర పక్షాల నభ్యుడు నర్సిరెడ్డిగారు, అధికార పార్టీ సభ్యులు చంద్రశేఖర్ గారు అమాత్య వర్యులు ఇద్దరు శాఖామాత్యులు వున్నారు వాళ్ళను అడగండి. బడ్జెట్ లో 20 కోట్ల రూపాయలేగాక నపరేట్ గా ఇంకో 20 కోట్ల రూపాయలని ముఖ్యమంత్రి గారు నాగర్ కర్నూల్ లో చెప్పిన మాట వాస్తవం కాదా, ఈ 40 కోట్ల రూపాయలేగాక ఈ మంత్రిగారు మహబూబ్ నగర్ ప్రజా సదస్సులో ఇంకొ 20 కోట్ల రూపాయలు చెప్పినమాట వాస్తవం కాదా. మొత్తం 60 కోట్లు అంటారు.

Chairman:—He has already made it very clear. There is no question of further argument.

శ్రీ ఎన్. ఇంద్రసేనా రెడ్డి:—మేము ఎక్స్ట్రా యిస్తున్నామని చెప్పి పేపర్ లో వ్రాసుకొంటే సరిపోతుందనుకొన్నారా?

చైర్మన్:—వాళ్ళు చెప్పిన 20 కోట్ల రూపాయలకు బడ్జెట్ లో ప్రొవిజన్ పెట్టారు.

Sri D.K. Samarasimha Reddy:—He is misleading. Sitting in that Chair, you cannot allow this. You cannot allow the Minister to make a false statement.

కడప మరియు కర్నూలు జిల్లాలలో కె. సి. కాలువ ఆయకట్టుకు మరియు మహబూబ్ నగరు జిల్లాలోని ఆర్. డి. ఎస్. కు నీటి సరఫరాను గూర్చి.

Sri K.E. Krishnamurthy:—The member should mind his language. I have not made any false statement.

Chairman:—I am satisfied with the answer.

శ్రీ ఎన్. ఇంద్రసేనా రెడ్డి:— తమరు అక్కడ కూర్చున్నా సాటిస్ ఫై అవుతారు ఇక్కడ కూర్చున్నా సాటిస్ ఫై అవుతారు.

Chairman :—I am satisfied with the answer given by the Minister. There is no question of false.

శ్రీ ఎన్. ఇంద్రసేనా రెడ్డి:—రోజు ఏదో ఒక మీటింగ్ పెట్టి ఇది అలాట్ చేస్తున్నాము. అది శాంక్షను చేస్తున్నామని, ఇప్పుడు కాగితాల మీద వ్రాస్తున్నామని చెప్పగానే అయిపోయిందా ? మంత్రిగారు చెప్పే దానికి తమరు చెప్పే దానికి. ముఖ్యమంత్రి గారు చెప్పే దానికి చాలా తేడా వుంది.

శ్రీ కె. బాపిరాజు (కైకలూరు) :—ఫైనాన్స్ మినిష్టర్ గారిని చెప్పమనండి.

శ్రీ సి. నర్సిరెడ్డి:—మంత్రిగారు చెప్పినవి ఇవన్నీ ప్రక్కకు పెట్టండి. బడ్జెట్ లో 20 కోట్ల రూపాయలు మాత్రం ఖచ్చితంగా అలాట్ చేసినారు గదా. ఆ 20 కోట్ల రూపాయిలకు గాను 18 కోట్ల రూపాయలు మాత్రమే రిలీజ్ చేసినారు. ఎందుకు మిగతా అమౌంట్ రిలీజ్ చేయలేదు ? ఈ వెనుక బడిన ప్రాంతాలకు ఎందుకు రిలీజ్ చేయలేదని ఖచ్చితంగా అడుగుతున్నాను. జవాబు చెప్పగలుగుతారా ?

శ్రీ కె. ఇ. కృష్ణమూర్తి :—అది గత సంవత్సరముది.

శ్రీ సి. నర్సిరెడ్డి (మక్తల్): - గత సంవత్సరం కూడా 20 కోట్ల రూపాయలు బడ్జెట్ అలకేషన్ లో వున్నది. దానిలో రూ. 18 కోట్లు మాత్రమే ఖర్చు చేశారు.

శ్రీ కె.ఇ. కృష్ణమూర్తి:—గత సంవత్సరం ఓవర్ ఆల్ బడ్జెట్ వార్షిక ప్రణాళిక 15 వందల 40 కోట్ల రూపాయలతో 11 వందల 50 కోట్ల రూపాయలకు తగ్గిచ్చిన విషయం అందరికీ తెలుసు. దాని ప్రకారమే మా ఇరిగేషన్ సెక్టార్ లో కొంత భాగము కొన్ని చోట్ల తగ్గించుకోవలసి వచ్చింది. అది తేట తెల్లము అవుతూ వుంది. ఇంత కంటే మించి చెప్పవలసిన అవసరం ఏమి వుంది.

శ్రీ ఎన్. ఇంద్రసేనా రెడ్డి:—పేపర్ లలో రావడం. ఈ విధంగా ప్రజలను మోసగించడం ఎందుకు ?

డాక్టర్ ఆర్. రవీంద్రనాథ్ రెడ్డి:—లిఫ్టు ఇరిగేషన్ గురించి అసలుచెప్పలేదు. హైడ్రోలాజికల్ క్రియరెన్స్ అయిపోయాయి. ఎద్యులో ఐ.డి.సి. వాళ్లు చేయాలనా, లేక డిపార్ట్ మెంట్ చేయవలయునా అను సందర్భంలో వున్నారు.

10-30 ఉ. మంత్రిగారు తమ సమాధానంలో ఇరిగేషన్‌కు సంబంధించి ఆర్. డి. ఎస్. స్కీముల గురించి లిఫ్టు ఇరిగేషన్ స్కీముల గురించి వివరాలు యివ్వలేదు. అది యివ్వాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ కె. ఇ. కృష్ణమూర్తి:—వారు అడిగిన దానికి లిఫ్టు యిరిగేషన్ స్కీముల గురించి సమాచారం నా దగ్గర లేదు. బడ్జెటు చర్చలకు సమాధానంలో దానికి చెబుతాను.

ప్రభుత్వం దృష్టికి తీసుకువచ్చిన అత్యవసర ప్రజాప్రాముఖ్యం గల విషయములు :

(1) ప్రత్తి పండించు రైతులకు యిచ్చిన రుణాలను మాఫీ చేయడానికి ఆర్. బి ఐ. నిరాకరించుటను గూర్చి :

సహకార శాఖ మంత్రి (శ్రీ యస్. యతిరాజారావు) :—గుంటూరు, ప్రకాశం జిల్లాలలోని ప్రత్తి రైతుల దైన్య పరిస్థితిపై 25-3-1988 తేదీన రాష్ట్ర శాసనసభలో చర్చలు జరిగిన విషయం గౌరవ సభ్యులకు విధితమే. ఈ విషయంలో వ్యవసాయ, శాసన నిర్మాణ వ్యవహారాల శాఖ మంత్రిగారు సవివరమయిన వివరాలు చెసిన సంగతి కూడా గౌరవ సభ్యులకు గుర్తుండే ఉంటుంది. ఈ విషయంలో రాష్ట్ర ప్రభుత్వం తీసుకొన్న వివిధ నిర్ణయాలను గురించి ఆ ప్రకటనలో గౌరవ సభ్యులకు తెలియచేయడం జరిగింది. ఈ సభ ఒక ఏకగ్రీవ తీర్మానాన్ని కూడా ఆమోదించిన సంగతి గౌరవ సభ్యులకు తెలుసు. వాణిజ్య బ్యాంకులు నష్టానికి గురైన ప్రత్తి రైతులకు ఇచ్చిన రుణాలను రద్దుచేయడానికి కేంద్ర ప్రభుత్వం అంగీకరిస్తే, రాష్ట్రప్రభుత్వం కూడా సహకార సంఘాలద్వారా ఇచ్చిన రుణాలను రద్దు చేయడానికి అంగీకరించగలదని ఆ తీర్మానంలో పేర్కొవడం జరిగింది. ఆ తీర్మానాన్ని కేంద్ర ప్రభుత్వానికి పంపడమయింది. ఈ విషయమై కేంద్ర ప్రభుత్వం నుండి ఎట్టి సమాధానం అందలేదు.

2. అయితే, ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రధాన మంత్రికి సమర్పించిన వివరణను పురస్కరించుకొని కేంద్ర వ్యవసాయ శాఖమంత్రి ముఖ్యమంత్రిగారికి ఒక డి.ఓ. లేఖ వ్రాశారు. రైతుల బాధలను ఉపశమింప జేయడానికి వీలుగా బ్యాంకులు కొన్ని నదుపాయాలను విస్తరింపజేయగలదని ఆయన అ లేఖలో సూచించారు. ఇతర అంశాలతోపాటు స్వల్పకాలిక పంట రుణాల విషయంలో రెండు సంవత్సరాల

వరకు అసలు, వడ్డీ వసూలును నిలుపుదలచేసే సదుపాయం, రెండు సంవత్స రాల మారిటోరియం గడువు లోపలో ఏడు సంవత్సరాల వరకు నష్టపోయిన రైతుల ఋణాలను ... తిరిగి నిర్ణయించడం మొదలైన సదుపాయాలు అందుబాటులో ఉన్నాయి. కేంద్ర వ్యవసాయ శాఖ మంత్రిగారు తమ లేఖలో సూచించిన సదుపాయాలు వరుసగా మూడు సంవత్సరాలపాటు ప్రకృతి విపత్తులు సంభవించిన ప్రాంతాలకు 1987-88లో దేశంలోని అనేక ప్రాంతాలలో తీవ్ర అనావృష్టి ఏర్పడిన ప్రాంతాలకు సంబంధించి కేంద్ర ప్రభుత్వం విస్తరింప జేసిన సదుపాయాలేనని చెప్పవచ్చును.

భారత రిజర్వు బ్యాంకు 29-6-1988న అనుసూచిత వాణిజ్య బ్యాంకులకు ఒక సర్క్యులరును పంపింది. వరుసగా మూడు లేదా అంతకంటే ఎక్కువ సంవత్సరాల పాటు సంభవించిన ప్రకృతి విపత్తులవల్ల నష్టపోయిన ప్రాంతాలలో సమానంగా ప్రకాశం, గుంటూరు జిల్లాలలోని ప్రత్తి రైతుల కష్ట, నష్టాలను పరిగణలోనికి తీసుకోగలమని ఆ సర్క్యులరులో అంగీకారం తెలిపింది. నష్టపోయిన రైతులనుండి ప్రస్తుత సంవత్సరంలో రావలసిన అసలు, వడ్డీ మొత్తాల వసూలును రెండు సంవత్సరాల గడువు వరకుగాని ప్రకృతి విపత్తులు ఏవీ సంభవించకపోతే, ఆ తరువాత సంవత్సరం వరకు గాని — ఇందులో ఏది ముందైతే అంతవరకు నిలుపుదల చేయాలని ఆ సర్క్యులరులో ఆదేశాలు జారీ చేసింది. వాయిదా వేసిన బకాయిలపై అపరాధపు వడ్డీగాని, చక్రవడ్డీగాని వసూలు చేయరాదని కూడా వాణిజ్య బ్యాంకులను ఆదేశించింది. అంతేకాకుండా స్వల్పకాలిక ఋణాల విష యంలో సన్నకారు రైతులు, చిన్న రైతులు చెల్లించాల్సిన వడ్డీ పైకం అసలు మొత్తానికి మించరాదని బ్యాంకులను ఆదేశించింది. నష్టపడిన రైతుల స్వల్పకాలిక ఋణాలను ఏడు సంవత్సరాలలో తిరిగి చెల్లించేవిధంగా మధ్యకాలిక ఋణాలుగా మార్చాలని రిజర్వు బ్యాంకు ఆదేశించింది. వాణిజ్య బ్యాంకులు తమవద్ద కుదువ పెట్టిన బంగారు నగలను వేలం వేయకుండా ఆపివేయాలని రిజర్వు బ్యాంకు సర్క్యులరులో ఆదేశించింది. ఇక మీదట బకాయిలు వసూలు చేయడంలో ఇతర పద్ధతులు విఫలమైనపుడు మాత్రమే వేలం వేయడానికి పూనుకోవాలని బ్యాంకులకు సలహా ఇవ్వడం జరిగింది. భారత రిజర్వు బ్యాంకు సర్క్యులరులో పైన తెలిపిన కొన్ని ముఖ్యమైన సదుపాయాలు చేర్చబడ్డాయి. అయితే, ఋణాలను రద్దు చేయడానికి ఎట్టి నిబంధనగాని, ఆదేశాలు గాని లేనట్లు గమనించవచ్చు.

ప్రజా ప్రాముఖ్యం గల విషయములు :
ప్రత్తి పండించు రైతులకు యిచ్చిన రుణాలను మాఫీ చేయడానికి ఆర్. బి. ఐ. నిరాకరించుటను గూర్చి.

1987 ఖరీఫ్ కాలంలో సహకార సంఘాలు గుంటూరు, ప్రకాశం జిల్లాలలోని ప్రత్తి రైతులకు ఇచ్చిన రుణాలు, ఈ రుణాల మార్పిడి రుణాలు ఈ క్రింది విధంగా ఉన్నాయి.

వరుస సంఖ్య	వివరాలు	ప్రకాశం రూ. లక్షలలో	గుంటూరు
1.	1987 ఖరీఫ్ కాలంలో ప్రత్తి పంటల కోసం ఇచ్చిన స్వల్పకాలిక రుణాలు.	503.51	1462.67
2.	ప్రాథమిక స్థాయిలో మార్పుచేసిన రుణాలు.	500.00	1462.67

పై రెండు జిల్లాలలో సహకార సంఘాలు ఇచ్చిన రుణాల కాలపరిమితిని అయిదు సంవత్సరాల వరకు పొడిగించడం జరిగింది. అంతేకాకుండ, లోగడ గడువు మీరిన రుణాలను 7 సంవత్సరాలలో తిరిగి చెల్లించే విధంగా వాటి గడువును తిరిగి నిర్ణయించడానికి మంజూరు ఇవ్వడం జరిగింది. ఈ సదుపాయం గుంటూరు జిల్లాలో రూ 247.38 లక్షలు, ప్రకాశం జిల్లాలో రూ. 463.00 లక్షలకు వర్తిస్తుంది. సహకార బ్యాంకులు రుణాలను మార్పు చేయడం, గడువు తిరిగి నిర్ణయించడం వంటి సదుపాయాన్ని కొంతమంది రైతులకు సమకూర్చింది. వీరు ప్రస్తుత ఖరీఫ్ కాలంలో తిరిగి పంట రుణాలు పొందడానికి అర్హులవుతారు. కనుక వీరికి స్వల్పకాలిక పంట రుణాలు సమకూర్చడం జరుగుతున్నది.

రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కోరిన విధంగా రుణాల రద్దు చేసే సౌకర్యాన్ని విస్తరింపజేయడానికి కేంద్ర ప్రభుత్వం ముందుకు రానప్పటికి సహకార బ్యాంకులు ఆర్థిక సహాయం అందించిన ప్రాథమిక వ్యవసాయ సహకార సంఘాలు, వాణిజ్య బ్యాంకులు, ఆర్థిక సహాయం చేసిన సంఘాల సభ్యుల కష్ట నష్టాలను ఉపశమింపజేయడానికి వీలుగా రాష్ట్ర ప్రభుత్వం తమంతతాముగా ఒక నిర్ణయాన్ని తీసుకొంది. ఇది సాహసోపేతమైన నిర్ణయం. అదేమిటంటే గుంటూరు, ప్రకాశం జిల్లాలలోని ప్రత్తి రైతులు 1987 ఖరీఫ్ కాలంలో తీసుకొన్న రుణాల అసలును పైకాన్ని 31-3-89 తేదిలోగా తిరిగి చెల్లించినట్లయితే ఆ రుణాలపై చెల్లించాల్సిన వడ్డీని, అపరాధపు వడ్డీని మాఫీ చేయడం. ఈ మేరకు 6-7-1988 తేదీ, ఆహార, వ్యవసాయ శాఖ జి.ఓ. ఎం.ఎస్. నెం. 528లో ఉత్తరువులు జారీ అయ్యాయి. కేవలం సహకార సంఘాలు ఇచ్చిన రుణాలపై రూ. 286 కోట్ల మేరకు వడ్డీ మాఫీ చేసినట్లు అంచనా వేయడమయింది. వాణిజ్య బ్యాంకులు, ఆర్థిక సహాయం చేసిన ప్రాథమిక వ్యవసాయ పరపతి సంఘాలు ఈ

ప్రజా ప్రాముఖ్యంగల విషయములు :
పత్తి పండించు రైతులు తీసుకొన్న రుణాలను
మాఫీ చేయడానికి లేదా వడ్డీ నిరా
కరించుటకు కోర్కె.

గుంటూరు జిల్లాలకు సంబంధించిన పత్తి పండించిన రైతులకు చెల్లించవలసిన వడ్డీ యొక్క సౌకర్యంవల్ల ఆ వడ్డీ మొత్తాన్ని రుణ మాఫీకి పూర్తిగా తిరిగి చెల్లించడానికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం అంగీకరించింది. అత్యవసరంగా ఇబ్బందులు తలెత్తినప్పటికీ, పై విధంగా నిర్ణయం తీసుకోవడం జరిగింది.

శ్రీ పి. వెంకటపతి :- అధ్యక్షా, ప్రకాశం జిల్లా, కొంత వరకు గుంటూరు 10-40
జిల్లా పత్తి రైతాంగం బాధలు యీ సభ్యులకు ప్రపంచానికి అంతా తెలిసినదే. ఉదయం
మన దేశములో పెద్ద వార్తా పత్రికలలో వున్న అన్ని పత్రికలు యీ వార్తలను ప్రచురించాయి. ఎంత ఆందోళనకరంగా పరిస్థితి వున్నదనేది అర్థం చేసుకోడానికి — మంత్రులు, మాజీ మంత్రులు, యికముందు మంత్రులు కావాలనుకునే వారు చాలా మంది, ఆత్మహత్యలు జరిగిన సందర్భములో ఆ ప్రాంతాలను పర్యటన చేయడములోనే దాని ప్రాముఖ్యత అర్థం అయింది అయితే సానుభూతిపూర్వకమైన రాష్ట్ర ప్రభుత్వ నిర్ణయము గాని కనికరాత్మకమైన కేంద్ర ప్రభుత్వ నిర్ణయము గాని అందులో ఏ ఒక్కటి అయినా వారికి ఉపయోగపడే విధంగా లేదు ఊపిరి ఆగిన వాడికి కొంత ఊపిరి ఆడించే ప్రయత్నం చూడాలి ఉబ్బసం రోగికి ఎటిఫాల్ యింజక్షను యిస్తే కొంత ఆయాసం తగ్గినట్లు పిస్తుంది. అలాగ పనికి వచ్చే ఏ ఒక్క విధానము యిందులో లేదని తెలియజేయడానికి విచారిస్తున్నాను. 31-3-1989 వ తేదీ నాటికి అసలు మొత్తాన్ని చెల్లించిన వాడికి వడ్డీ రద్దు చేయడానికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ప్రతిపాదన కల్పించింది 31-3-89 తేదీనాటికి అసలు చెల్లించే వారు వుంటే, యీ సంవత్సరము ఖరీఫ్ పంట రబీ పంట వేసుకునేదానికి పెట్టుబడి వారికి వుంటే, వారి గురించి అంతగా యిక్కడ చర్చించ వలసిన అవసరం లేదు. చాలా తీవ్రమైనటువంటి ఇబ్బందులు వుండి విత్తనాలు, ఎరువులు వేసుకోడానికి వీలు లేని పరిస్థితి వుంది. నిలబడడానికి కొంత కర్రను యివ్వకుండా యివ్వమంటే, నీవు ముందు నడువు యీ సంవత్సరము అంతా నడిచిన తరువాత నీ కాళ్ల మీద నీవు నిలబడగలగడం చూసిన తరువాత పడిపోకుండా వుండడానికి వూత కర్రను యిస్తామన్నట్లుగా వుంది. 31-3-1989 తేదీనాటికి నీవు అసలు చెల్లిస్తే వడ్డీ పోతుంది అంటే డిపాజిట్ వున్నవాడు చెల్లిస్తాడు, ఎగ్గొట్టేవాడు చెల్లిస్తాడు, కాని అసలు లేనివాడికి సహజంగా లేనివాడికి యిది ఉపయోగపడదు. అందువల్ల యిది ఆచరణలో వారికి కలిగే నష్టం తక్కువ సున్న. కేంద్ర ప్రభుత్వము వారికి సరాసరి సంబంధం వుందా లేదా అంటే వుంది. చాలా పెద్ద ఎత్తున ప్రకటన చేశారు. తివారీ గారు మళ్లీ వారంతట వారే వచ్చారనుకుండా రేమోనని, రైతుల సభల్లో తివారీ గారి చేత పంపబడిన ప్రతినిధివర్గము యిక్కడికి వచ్చింది అని ప్రకటించారు. తివారీ గారంతటి వారు పంపినప్పుడు తప్పనిసరిగా యీ బాధల నివారణకు ఎంతో కొంత సహాయం వస్తుందనుకున్నారు. రైతాంగం కోరింది ఏమిటి? చాలా కాలంగా

ప్రభుత్వం దృష్టికి తీసుకు వచ్చిన అత్యవసర
ప్రజా ప్రాముఖ్యం గల విషయములు :
ప్రత్తి పండించు రైతులకు యిచ్చిన ఋణాలను
మాఫీ చేయడానికి ఆర్. బి. ఐ. నిరాకరించుటను గూర్చి.

తీర్చలేకపోవడం వల్ల అప్పుల బాధలో కూరుకుపోయి, ఊబిలో దిగిపోయి, తనంతట తాము లేవడానికి ప్రయత్నం చేస్తూ ఒక అడుగు ముందుకు వేస్తే రెండవ అడుగు కూరుకుపోతుంటే, మోకు వేసి లాగడానికి ప్రభుత్వం బయట నుండి రావాలి అని ఆ రెండు జిల్లాల్లో సుమారు రు. 60, 70 కోట్లకు మించి రుణాలు ఉండటం. ముఖ్యంగా పత్తి రైతులు దివాళా తీసి ఆత్మహత్యలు చేసుకున్న సందర్భములో ఆ రైతాంగం రుణాలను ఒక సంవత్సరము రద్దు చేసినంతమాత్రాన యీ దేశము యొక్క ఆర్థిక పరిస్థితి తలక్రిందులు కాదు. ఆ విధమైన సమాచారం పారిశ్రామిక వేత్తలకు ఇస్తున్నారు. అసలు వీరి భూమి ఉండి ఎటూ పోదు గాబట్టి యీ రుణం తిరిగి వస్తుంది. లిమిటెడ్ కంపెనీలు ఎన్నో రుణాలు తీసుకొని -- వ్యక్తిగతమైన ఆస్తులను ప్రక్కకు పెట్టి — ఏ ఆస్తి లేదని ఇవి దివాళా తీశాయని ఆ డబ్బుతో ఎన్నో బినామీ పరిశ్రమలు పెట్టుకున్నవారు ఎంత మంది లేరు. అటువంటప్పుడు రైతాంగము తిరిగి కొంత కోలుకోవడానికి సహాయపడుతుంది. మా వద్ద పని లేదని చెప్పడానికి ఆరు మాసాలు పట్టింది. ఓజా గారి నాయకత్వములో ఒక కమిటీ, దానికి పోటీగా మరొక కమిటీ, వారందరు అక్కడ పర్యటన చేయడం, నివేదిక యింకా రాలేదని పార్లమెంటుకు సమాధానము చెప్పడం, నివేదిక వచ్చిన తరువాత చల్లగా చావు కబురు ఏమీ లేదన్నారు. రుణాలను కొన్ని సంవత్సరాల వరకు వాయిదా వేశామన్నారు, అదీ ఏ ప్రయోజనం. దానివల్ల వారికి ఒరిగింది ఏమీ లేదు. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ప్రకటించిన ఉపాయం కూడా ఏమిటి? నిజంగా వారికి సదుపాయం చేయదలచుకుంటే కనీసము 31-3-1989 తేదీనాటికి అసలు కట్టిన సాకుతో నిమిత్తం లేకుండా వడ్డీని రద్దు చేయడం న్యాయం. మనస్సు వుందని నిరూపించుకోడానికి అది చేయండి అట్లా గాకుండా మార్చి 1989 నాటివరకే కట్టిన వాడికి యీ పనికి వస్తుందంటే బండికి గుర్రము కట్టి గుర్రానికి వెనక కట్టినట్లవుతుంది ఆ దుస్థితి ఎవరికి వారు ఏ విధంగా నెగ్గుకురావాలని, ఆలోచిస్తూ, ప్రజానీకము ముందు మనము గొప్ప అని నిరూపించుకునే ప్రయత్నాలు మాని వాస్తవంగా రైతులకు వున్నటువంటి బాధను నివారించండి కాని, యీ సీజనులో యిబ్బంది పడుతున్నవారికి ఫలానా విధమైనటువంటి సహాయం చేస్తామని చెప్పడానికి యిందులో ఒక్క అక్షరం కూడ లేదు. రైతాంగము విసిగి వేసారి, కాంగ్రెస్ కమ్యూనిస్టు, సి. పి. యం. తెలుగు దేశము విభేదాలతో నిమిత్తం లేకుండా ప్రకాశం జిల్లాలో వున్న లక్షలాది మంది రైతులు రోడ్ రోకో, రైలు రోకో అని రోడ్ల మీద పడి రైళ్లను ఆపివేయడానికి, రోడ్లను బంద్ చేయడానికి జూలై 15 నాడు చేసిన ప్రయత్నం సభలో వున్న వారందరికి తెలుసు. వారేమైనా రౌడీలా? బస్సులు ఆపి దోచుకోడానికి చేశారా? రైళ్లను ఆపి పాత యినుము దొంగిలించుకు పోవడానికి చేరారా? ఇన్ని సంవత్సరాలు బాధలు

ప్రజా ప్రాముఖ్యత గల విషయములు :
ప్రత్తి పండించు రైతులకు యిచ్చిన ఋణాలను
మాఫీ చేయడానికి ఆర్. బి. ఐ. నిరాక
రించుటను గూర్చి.

పడుతున్నా గుర్తించడం లేదని - సామాన్య రైతలు-ఒక చోట రావడానికి అవకాశం లేని రైతులు, చెల్లాచెదురుగా వున్న పల్లెటూరి జనం – ఒక్కసారి రోడ్లమీదకు పరిగెత్తి బస్సులను, రైళ్లను ఆపారంటే, యిప్పటికైనా కేంద్ర ప్రభుత్వానికి గాని రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి గాని సరైన స్పృహ వచ్చి వుండాలి. అందుకని యిప్పటికైనా ఆచరణలో ఏమి చేయదలచుకున్నారో యీ సభలో నిర్దుష్టంగా ప్రకటించాలని కోరుతున్నాను. కనీసం కేంద్రము సబ్సిడైజ్ చేసి అయినా సరే రిజర్వు బ్యాంకుతో సంప్రదించి సహాయపడాలి రు. 60, 70 కోట్లు. ఒట్టా, ఎప్పుడూ ఒకే చోట, ఒకే సమయములో ఆపదరాదు. ఈనాడు కొందరు ప్రత్తి వేయకూడదని చెబుతున్నారు. కాని వేస్తే నష్టం వస్తుందని తెలిసి కూడ రైతులు, వాన కురువగానే ప్రత్తి గింజలను నాటుతున్నారు. దానికి ఒక సిద్ధాంతం వుంది. పెరిగిన అప్పులను తీర్చుకోడానికి, కొర్ర, సజ్జ, జొన్న వేసుకుంటే కుదరదు. అప్పు యిచ్చినవాడు కూడ సజ్జ వేశాడని తెలిస్తే గడపల మీద వచ్చి కూర్చుంటాడు, అందువల్ల ప్రత్తి వేసే కార్యక్రమాన్ని తీసుకుంటున్నారు. అదృష్టం బాగుండి, మీరందరు నమ్మే దైవము దయవల్ల, ప్రత్తి పండుతుందని, కనీసం పది క్వింటాళ్లు అయినా అవుతుందని, క్వింటాలు 1200 రూపాయిల వరకు వస్తుందనే ఆశతో మళ్లీ ప్రత్తి గింజలు నాటుతున్నారు. వారు మూర్ఖులు కాదు వారికి యిబ్బంది తెలియక కాదు. అయినప్పుడు, ఎంత తీవ్ర పరిస్థితి వుందనేది పరిపాలనా బాధ్యతతో వున్నవారు సక్రమంగా అర్థం చేసుకున్నారా అని అడుగుతున్నాను. గేదెలు యిస్తున్నాము లిఫ్టు యిరిగేషను స్కీమ్సు యిస్తున్నాము, యింకేవో ఇస్తున్నామన్నారు. అవి ఎంతవరకు వచ్చాయి? ఏ ఒక్కటి ఆచరణలో లేదు. పోతే బంగారం వేలం నిలుపుదల చేస్తామన్నారు, కాని యితర పద్ధతులు విఫలం అయినప్పుడు బంగారాన్ని వేలం వేస్తామనే వర్మగర్భితమైనటువంటి వాక్యాలతో రిజర్వు బ్యాంకువారు యిచ్చిన సూత్రాలు ఎవరికి వుపయోగపడుతాయి? ఇతర పద్ధతులు, వసూలు చేసేవారికి, విఫలం అయినట్లే కనబడుతాయి. ఆత్మహత్యలు జరిగిన టంగుటూరు, పెదకూరపాడు మిగతా అనేక చోట్ల వాణిజ్య బ్యాంకులు బంగారాన్ని వేలం వేస్తున్నారు. ఇప్పటికైనా ఆచరణలో ఏమి చేయదలచుకున్నారో నిర్దుష్టంగా ప్రకటించాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ యన్. యతిరాజారావు:- 31-3-89 వరకు కట్టాలని యిచ్చిన రాహితీ కట్టేవారికి యిన్సెంటివ్. అట్లా కట్టేవారికి ఆ సౌకర్యం కలగజేస్తాము. అది ఒత్తిడి కాదు, లేకపోతే తప్పనిసరి యివ్వాలని కాదు, యిచ్చేవారికి మార్గం సుగమం చేయడం జరిగింది. ఫిబ్రవరికి పంట తిరిగి వస్తుంది, అప్పటికి కొంతమంది కట్టడానికి 11-50 ని.
అవకాశం ఉంటుందని 31-3-1989 వరకు దానిని పొడిగించడం జరిగింది. ఉదయం
ముఖ్యమంత్రిగారు మనం అసెంబ్లీలో చర్చించకముందే 16-2-1988 వ తేదీన

ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకువచ్చిన అత్యవసర ప్రజా ప్రాముఖ్యం గల విషయము: ప్రకాశం, గుంటూరు జిల్లాల రైతులకు ఇచ్చిన రుణాలను మాఫీ చేయడానికి ఆర్. బి. ఐ నిరాకరించుటను గూర్చి.

కేంద్ర ప్రభుత్వానికి లేఖ వ్రాయడం జరిగింది. ఆ విషయం అందులో చెప్పడం జరిగింది అసెంబ్లీ నుంచి ఒక రిజల్యూషను చేశాము—క్లియర్‌గా అన్ని పార్టీలవారు అంగీకరించారు. అందువల్ల కేంద్ర ప్రభుత్వం అంగీకరిస్తే మనం మాఫీ ఇవ్వడానికి అభ్యంతరం లేదని చెప్పడం జరిగింది. కేంద్ర ప్రభుత్వానికి సంబంధించినంతవరకు కమర్షియల్ బ్యాంకులు రు. 51 కోట్లు ఇవ్వవలసి వుంది. రు. 19 కోట్లు కోఆపరేటివ్ బ్యాంకులు ఇవ్వవలసి వుంది. రైతులు వాటిని చెల్లించవలసి వుంది. వారు అది మాఫీచేస్తే మేము ఇది మాఫీ చేస్తామని చెప్పడంలో తప్పు లేదు. అది అందరూ ఆమోదించి చేసిన తీర్మానమే. శ్రీ భజన్‌లాల్ గారు ఈ పాయింట్సు అన్నిటి మీద క్లారిఫికేషను యిస్తూ వ్రాసిన లెటరులో వారు కొత్తది ఏమీ చెప్పలేదు. ఇతర రాష్ట్రాలలో కూడా కరువు పరిస్థితులు ఏర్పడ్డాయి. వారికి అనువర్తింపచేసినవే మన రాష్ట్రానికి కూడా అనువర్తింపచేసారు. ఇది ప్రకాశం, గుంటూరు జిల్లాలకు సంబంధించింది. అది కూడా ఆర్.బి.ఐ వారు వారి లేఖలో పొందుపరిచారు. ఆ విషయం కూడా నేను చెప్పడం జరిగింది. కేంద్ర ప్రభుత్వం చేయవలసిన విషయాన్ని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఏమి చేస్తుంది? ఈ వేళ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఈ రూ. 19 కోట్లు రైట్ ఆఫ్ చేయడానికి కూడా రిజర్వు బ్యాంకు, నాబార్డ్—అందరూ అంగీకరించాలి. ఇప్పటివరకు చనిపోయిన వారి కుటుంబాలకు 3 వేల రూపాయలు చొప్పున ఇవ్వడం జరిగింది. ఈ విషయం నేను యిదివరకే చెప్పడం జరిగింది. చీఫ్ మినిస్టరుగారి రిలీఫ్ ఫండునుంచి చనిపోయిన వారి కుటుంబాలకు 10 వేల రూపాయలు చొప్పున ఇవ్వడం జరిగింది. మన తెలుగుదేశం పార్లమెంటు సభ్యుడు డాక్టరు శివాజీగారు ఈ మధ్య శ్రీ చవాన్ గారికి ఒక లేఖ వ్రాసారు. ఈ విషయం కేంద్ర ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకొని రావడం జరిగింది. ఒక పార్లమెంటరీ కమిటీవేసి గుంటూరు, ప్రకాశం జిల్లాలకు పంపించి అక్కడ జరుగుతున్న పరిస్థితులను గమనించాలని కోరడం జరిగింది. క్రాప్ ఇన్స్యూరెన్సులో చేర్చాలని మనం కోరితే కేంద్ర ప్రభుత్వం వీలులేదని చెప్పింది. అటువంటప్పుడు మేము ఏమి చేయాలో చెప్పాలని కోరుతున్నాను. ఈ విధంగా కేంద్ర ప్రభుత్వం చేస్తూ ఉంటే మమ్మల్ని చేయాలని అంటున్నారు. మేము ఏమి చేయగలము? ఇతర రైతులకు ఏవిధంగా చేస్తున్నామో అదేవిధంగా ప్రత్తి రైతులకు చేయడం జరిగింది. బంగారం గురించి ఆర్.బి.ఐ. వారు ఇచ్చారు కాని మేము ఇచ్చింది కాదు. ఇతర పద్ధతులద్వారా డబ్బు రాకపోతే అప్పుడు బంగారం అమ్మాలని వారు చెప్పడం జరిగింది. ఈ వేళ మన సహకార బ్యాంకు'లో బంగారం ఏమీ పెట్టలేదు, మేము వేలం వేయడం లేదు. చనిపోయినవారు 38,700 రూపాయలు మాత్రమే తీసుకున్నారు. వాటిని మాఫీ చేయడానికి మాకేమీ అభ్యంతరం లేదు. ఆ 38,700 రూపాయలు మాఫీ చేయడానికి సిద్ధంగా ఉన్నాము. కమర్షియల్ బ్యాంకులు మాఫీ చేసాయని చెబుతున్నారు కనుక వారు చేస్తే మేము చేయడానికి సిద్ధంగా ఉన్నాము చనిపోయిన కుటుంబాల

ప్రజా ప్రాముఖ్యం గల విషయములు :
ప్రత్తి పండించు రైతులకు యిచ్చిన రుణాలను
మాఫీ చేయడానికి ఆర్. ఓ. ఐ. నిరాక
రించుటను గూర్చి.

వారికి. రీ షెడ్యూలుమెంటు, కన్వర్షన్:-ఇవన్నీ చేసాము. ఈ సంవత్సరం డిఫాల్టర్సు అని లేకుండా ఎవరైతే ఎప్లయి చేసారో వారందరికీ లోన్సు ఇచ్చే ఏర్పాటు చేస్తున్నాము. అది మేము చేసిన సౌకర్యం.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి:—మార్చినాటికి డబ్బు చెల్లించినవారికి వడ్డీ మాఫీ అన్నారు. ఆయనే ఉంటే సుంగళివాడు ఎందుకు? అసలు చెల్లించే స్తోమత ఆయనకు ఉంటే ఈ గొడవ అంతా ఎందుకు? స్తోమత లేదు. ఈ సంవత్సరం తెచ్చిన అప్పు, పంట సాగు చేయడానికి తెచ్చిన అప్పు, తిండికి తెచ్చుకున్న అప్పు ఇవన్నీ గడిచి అప్పు కట్టాలని అంటే కష్టం. కనీసం వడ్డీ అయినా మాఫీ చేయండి. మీకు సానుభూతి కుండలు కొలని ఉంది. కేంద్రప్రభుత్వం వారు 2 సంవత్సరాలు అవుతాయని అంటే మీరు 5 సంవత్సరాలు అవుతాయని అంటున్నారు. అంతకన్నా అదనంగా ఏమీ లేదు. మీరు అపడంవల్ల ప్రయోజనం లేదు. వారు వరుసగా నాలుగు సంవత్సరాలనుంచి నష్టపోయారు. ఆ రైతు కట్టే స్థితిలో లేరు. వారు మళ్ళీ అప్పు తెచ్చి చేయాలి. ఆ అప్పు ఇవ్వడానికి మీరు చేసిన సదుపాయం ఏమీ చెప్పలేదు. రైతు ఆత్మహత్య ఏ పరిస్థితులలో చేసుకుంటాడు? అనేది ప్రభుత్వం ఆలోచించాలి. అది ఆలోచించకుండా కట్టిన వారికి మాఫీ ఇస్తామని చెప్పడం ఘోరం. అందరికీ వడ్డీ అయినా మాఫీ ఇవ్వండి.

శ్రీ ఎన్. యతిరాజారావు:—కన్వర్షన్ చేయడంవల్ల తిరిగి ఆయనకు ఈ సంవత్సరం అప్పు ఇవ్వడానికి ఆస్కారం ఉంటుంది. డిఫాల్టర్ క్రింద ట్రీట్ చేయబడడు. కోఆపరేటివ్ బ్యాంకులకు ఏదైతే వర్తిస్తుందో అదే కమర్షియల్ బ్యాంకులకు కూడా వర్తింపజేయాలని రిజర్వుబ్యాంకు చెప్పడం జరిగింది. ఆ విధంగా చెప్పడంవల్ల వారికి అప్పు దొరుకుతుంది.

చైర్మన్ :— 1989 మార్చి లోపల అప్పు క్లియర్ చేస్తే వడ్డీ మాఫీ చేస్తామని అంటున్నారు. శ్రీ రాఘవరెడ్డిగారు ఏమి చెబుతున్నారంటే అప్పు ఇప్పుడు కట్టే పరిస్థితులలో లేరు, వడ్డీ మాఫీ చేస్తారా అని అడుగుతున్నారు.

శ్రీ ఎన్. యతిరాజారావు :—ఈ సంవత్సరం వర్షాలు బాగా పడ్డాయి. ఈ సంవత్సరం తిరిగి అప్పులు ఇస్తున్నాను. ఈ సంవత్సరం పంటలు బాగా పండడంతో అవి తిరిగి వస్తాయనే నమ్మకం ఉంది. మార్చి తరువాత ఆలోచిద్దాము. మార్చి లోపల ఆలోచించాలని చెబితే ఎలాగ ?

శ్రీ పి. వెంకటపతి :— ఇంతకుముందు ఉన్నటువంటి వడ్డీని మాఫీ చేయాలని కోరుతున్నాము.

శ్రీ ఎన్. యతిరాజారావు :— 1987వ ఖరీఫ్‌కు సంబంధించి నేను చెబుతున్నాను.

డాక్టర్ ఎమ్.ఎస్.ఎస్. కోటేశ్వరరావు (మంగళగిరి) :—శ్రీ వెంకటపతి గారు చెప్పినట్లు వారు సర్వం కోల్పోయి ఉన్నారు. కోఆపరేటివ్ బ్యాంకుల రుణాలతో రైతు వ్యవసాయం చేయలేరు. మీరు ఇచ్చే రుణం సదుపాయం కాకుండా అదనంగా అయినా కొంత ఇచ్చి పెడితే కాని పైరు వేయడానికి వీలు కాదు. అందువల్ల క్రాప్ ఫైల్యూర్ ఉన్నటువంటి లోనును ఎక్స్‌టెన్షన్ చేసే పరిస్థితి ఏమైనా ఉందా? ఈ రెండు జిల్లాలకు సంబంధించి, లాస్ట్ ఇయర్ ఇచ్చిన ఋణం కన్నా కొంత తక్కువ చేసారని నేను విన్నాను.

శ్రీ ఎన్. యతిరాజారావు :— రీవర్షను అయిన తరువాత అదేమీ లేదు. పెంచడానికి అవకాశం లేదు కాని పోయిన సంవత్సరం ఎంత ఇచ్చామో అంతే ఈ సంవత్సరం కూడా ఆ రైతులకు ఇస్తాము.

డాక్టరు ఎమ్.ఎస్.ఎస్. కోటేశ్వరరావు :— పెంచకపోతే ఆ రైతులకు పెట్టుబడికి చాలదు.

శ్రీ కె. ఆదెన్న (సంతనూతలపాడు) : – ప్రకాశం జిల్లాలో రానున్నటువంటి కోఆపరేటివ్ సంవత్సరంలో రీపేమెంటు కెపాసిటీనిబట్టి ఋణాలు ఇస్తామని సొసైటీలలో చెబుతున్నారు. ఆ విధంగా ప్రకాశం, గుంటూరు జిల్లాలలోని రైతుల దగ్గర రీపేమెంటు చేసే అవకాశం లేదు. అందువల్ల ప్రకాశం, గుంటూరు జిల్లాలను ప్రత్యేకంగా తీసుకొని కోఆపరేటివ్ లోన్సు ఎక్కువ ఇవ్వడానికి కృషి చేస్తారా?

శ్రీ యన్. యతిరాజారావు :— అధ్యక్షా, ఎక్కువ యివ్వడానికి అవకాశం
1.00 గం. లేదు. గత సంవత్సరం ఏ విధంగా లోను ఎంత యిచ్చారో ఆ విధంగా యీ
పగలు సంవత్సరం లోను యివ్వడం జరుగుతుంది.

శ్రీ జె. చిత్తరంజన్‌దాసు :— కోఆపరేటివ్ బ్యాంకుల రీపేమెంటు విషయంలో — రిజర్వు బ్యాంకు రు. 92 లక్షల రీపేమెంటు జరిగినట్లుగా యిచ్చినారు. మహబూబ్‌నగర్ జిల్లాలో . . . . .

శ్రీ యన్. యతిరాజారావు :— దీనికి సంబంధించిన సమస్య కాదు

(2) సింగరేణి కాలరీస్ టెండర్లు లేకుండా రు. 24 కోట్లు విలువ చేసే గృహాలను నిర్మించడాన్ని గూర్చి

ముఖ్యమంత్రిగారి తరపున అటవీశాఖా మాత్యులు (శ్రీ జి. ముద్దుకృష్ణమ నాయుడు) :— గౌరవ సభ్యులు శ్రీ ఆదెన్నగారు సింగరేణి కంపెనీ వారు తమ

ప్రజా ప్రాముఖ్యంగల విషయము :
సింగరేణి కాలరీస్ కంపెనీలో రూ. 2
కోట్లు విలువ చేసే గృహాలను నిర్మించడానికి
కాంట్రాక్టు

కార్మికులకు నివాస గృహాల నిర్మాణం కొరకు మెసర్సు బి. జి. షిర్కే అండ్ కంపెనీవారికి ఇచ్చిన కాంట్రాక్టు గురించి ఈ విషయాన్ని ప్రస్తావించినట్లు తోస్తున్నది.

2. సింగరేణి కంపెనీవారు బ్యూరో ఆఫ్ పబ్లిక్ ఎంటర్ ప్రైజెస్ నిర్దేశించిన సూత్రాలననుసరించి కంపెనీ యాజమాన్యం క్రిందగల వివిధ గనులలో పనిచేసే కార్మికుల కొరకు 40 శాతం నివాస గృహాలను నిర్మించాలని నిశ్చయించారు. కంపెనీ వారు కొన్ని చర్యలు తీసుకొన్నా ఇంకా కొన్ని ఇళ్లు కట్టవలసి వుంది. ఇంకా ఎక్కువ సంఖ్యలో నివాస గృహాలు నిర్మించవలసిందిగా యూనియన్లు, కార్మికులు కోరుతూ ఉన్నారు. ఈ లోటును తీర్చడానికి, యూనియన్లు కార్మికుల సమంజసమైన కోర్కెలను తీర్చడానికి వీలుగా సింగరేణి కంపెనీవారు ఈ నివాస గృహాల నిర్మాణాన్ని ముమ్మరం చేశారు. దూరంగా వున్న గనులలో పనిచేసే కార్మికులకు ఇళ్లు వసతి కల్పించడం ఎంతయినా అవసరం. ఇండ్ల నిర్మాణం కొరత సత్వరమే తీర్చాలని కంపెనీ మేనేజిమెంటు భావించింది. "ప్రీ ఫ్యాబ్రికేటెడ్ స్ట్రక్చర్సు"తో ఇండ్లను నిర్మించడం వల్లనే ఇది సాధ్యపడుతుందని భావించడమైంది.

3. సింగరేణి కంపెనీకి 3 సంస్థలను డిజైన్లు అందాయి. వాటిలో రెండు అంటే మెసర్సు ఇంజనీర్సు ప్రాజెక్టు (ఇండియా) లిమిటెడ్, మెసర్సు హిందూస్తాన్ ప్రీ-ఫ్యాబ్ లిమిటెడ్ కేంద్ర ప్రభుత్వ సంస్థలు. కాగా మూడవది మెసర్సు బి. జి. షిర్కే అండ్ కంపెనీ పెద్ద సంఖ్యలో "ప్రీఫ్యాబ్రికేటెడ్" గృహాల నిర్మాణం కొరకు నేరుగా సంప్రదింపుల పై కాంట్రాక్టులు ఇవ్వడానికి దీనిని మహారాష్ట్ర ప్రభుత్వం గుర్తించింది. కాంట్రాక్టరు అవలంబించే సాంకేతిక పరిజ్ఞానం, నాణ్యత, పునరుద్ధరణ విలువను, తత్సంబంధంగా సింగరేణి కంపెనీకి అయ్యే వ్యయాన్ని దృష్టిలో ఉంచుకొని, అధ్యయనం పరిశీలించడం జరుగుతుంది. ఈ అంశాలన్నింటిని పరిగణలోనికి తీసుకొని సమర్థ అధికార వర్గమైన కంపెనీ బోర్డు ఆఫ్ డైరెక్టర్లు, మెసర్సు బి. జి. షిర్కే అండ్ కంపెనీకి కంట్రాక్టు ఇవ్వడానికి నిర్ణయించారు.

4. మెసర్సు బి. జి. షిర్కే అండ్ కంపెనీకి ఇచ్చిన కాంట్రాక్టులోని షరతుల ప్రకారం కంపెనీ లాభాన్ని కాంట్రాక్టులో 5 శాతం మేరకు పరిమితం చేయాలి. కాంట్రాక్టుకు సంబంధించి విడిగాను, ప్రత్యేకంగాను వుంచవలసిన వారి లెక్కలను ప్రభుత్వం నియమించిన ఆడిటర్లతో పాటు సింగరేణి కంపెనీ ఎంపిక చేసే ఆడిటర్లు ఆడిటు చేయాలి. దీనివల్ల కాంట్రాక్టు ఎంతో పొదుపుగా అమలు అయ్యేలా చూడడానికి వీలవుతుంది.

5. సింగరేణి కంపెనీ ప్రాంతంలో పని చేస్తున్న కాంట్రాక్టర్ల అసోసియేషన్ వారితో పాటు, కాంట్రాక్టర్లలో ఒకరు ఈ కాంట్రాక్టును మంజూరును సవాలు చేస్తూ కాంట్రాక్టు అమలు నిలిపివేయాలని కోరుతూ ఆంధ్రప్రదేశ్

హైకోర్టులో ఒక రిట్ పిటీషను (1988, ఏప్రిల్‌లో రిట్ పిటీషను నెం. 5142/88, రిట్ పిటీషను నెం. 7827/88) దాఖలు చేశారు. సావధాన నోటీసులోని అంశాలు, ఈ రిట్ పిటీషనులోని అంశాలు ఒకే మాదిరిగా వున్నాయి. అయితే హైకోర్టు స్టే ఉత్తర్వులను మంజూరు చేయలేదు. ఈ పిటీషను మీద వాదోపవాదాలు 17-8-1988 తేదీన జరుగనున్నాయి. ఈ విషయంలో తీర్పు ఇవ్వవలసి వుండగా, ఈ విషయం కోర్టు విచారణలో వున్నందున హైకోర్టు తీర్పు కోసం వేచి వుండడం సబబుగా వుంటుంది.

సభా సమక్షములో వుంచిన పత్రములు

Chairman :—All the papers listed, on the agenda are deemed to have been laid on the Table of the House.

Report of the A.P. Public Service Commission for the Period from 1-4-1984 to 31-3-1985

"A copy of the Report of the Andhra Pradesh Public Service Commissin for the period from 1-4-1984 to 31-3-1985 in pursuance of clauses (2) of article 3 3 of the constitution of India"

Annual Accounts & Audit Report of A.P. State Road Transport Corporation For 1985-86.

"A Copy of Annual accounts for 1985-86 together with Audit Report thereon of Andhra Pradesh State Road Transport Corportion as r quired under sub-section (4) of section 33 of the Road Transport Corporations Act, 1940."

G.O.Ms Nos. 197, 226 & 298, P.D. & R.B (Mandal I) dated 25-4- 4, 12-4 -25—4/1988

"Copies of the following notificatins with which certain rules have been made as required under sub-section (5) of section 217 of the A P Gram Panchayat Act, 1964 and sub-section (1) of section 92 of the A.P. Mandala Praja Parishads, Zilla Praja Parishads and Zilla Abhivruddi Sameeksha Mandala Act, 1986.

S No.	G O. No. Dates.	Date of Publication in the Gazettee
1.	G O,Ms. No. 197 P.R, & R.D, (Mandal-I) Dept., dated 25-3-1988.	25-3-1988
2.	G O.Ms,No. 226, P.R. & R.D, (Mandal-I) Dept., dated 2-4-1988.	25-3-1988 4-4-1988
3.	G.O.Ms.No. 264, P.R & R.D. (Mandal-I) Dept, dated 12-4-1988.	12-4-1988
4.	G O.Ms No. 298, P R. and R.D., (Mandal-I) Dept., dated 23-4-1988.	25-4-1988

8th Annual Report and Audit Report of A.P. State Meat and Poultry Development Corporation For 1984–85.

"A copy of Eighth Annual Report for 1984–85 of Andhra Pradesh State Meat and Poultry Development Corporation Limited together with the Audit Report and the Comments of the Comptroller and Auditor General of India, in pursuance of section 619–A of the Companies Act 1958."

7th Annual Report and Accounts and Audit Report of Andhra Pradesh Fisheries Corporation Limited for The Period Ended 30–6–1981

"A copy of 7th Annual Report and Accouts on the working of Andhra Pradesh Fisheries Corporation Limited together with the Audit Report for the period ended 30–6–1981 inpursuance of section 619- A of the Companies Act 1956."

Chairman :—The House is adjourned for 15 minutes for Tea break.

(The House then adjourned at 11–05 A.M)

(టీ – విరామం నిమిత్తం సభ ఉదయం 11–05 గం. లకు వాయిదా పడినది)

(సభ తిరిగి ఉదయం 11–20 గం. లకు సమావేశమైనది)

(సభాపతి అధ్యక్ష స్థానములో వున్నారు)

సభా కార్యక్రమము

Sri D.K. Samara Simha Reddy:—Sir, I am on a point of order ఇంతకు ముందు హౌసును ఎడ్జార్న్ కాకమునుపు కొన్ని పేపర్సు Papers to be laid, they are deemed to have been laid. అని చెప్పి హౌసును ఎడ్జర్న్ చేసి వెళ్లిపోయారు, అధ్యక్షా, ఆ పేపర్సులో నేను పాయింటాఫ్ ఆర్డరు రెయిజు చేస్తున్నాను.

Public Service Commission is a Constitu ional body. Its fnnctions are governed by the Constitutional of India. Under Art. 323 (2), a Constitutional duty is cost upon the State Government to see that the report for every year shall be laid on the floor of the House. There has been a mandatary provision for laying the report every year. Now you may see that the present report pertains to 1984-85 which is being laid in 1988. Added to this, in the report which has been submitted to this House, the Governor's letter is dated 8th February, 1988. This House sat in the month of March and even at that time it was not submitted. Why this del y? Can this be accepted in view of the violation of the Constitutional Provision? I want a ruling from the Chair.

Mr. Speaker:—I will give it.

Sri N.T. Rama Rao,—Us the Hon. Member mentioned it is Constitutional body, of-course. That is why when the paper was lai I have expressed my dis-pleasure. Whatever the House feels, I w convey it to that body to be careful in future and not commit su delays in future.

ముఖ్యమంత్రి ప్రకటనలు

(1) జంటనగరాలకు శాశ్వత మంచినీటి సరఫరాకు సంబంధించి :

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు, అధ్యక్షా,

ఉస్మాన్‌సాగర్, హిమాయత్‌సాగర్ అరగాణి ప్రాంతాల్లో ఋతుపవనాల విఫలమై వర్షాలు పడనందువల్ల గత కొద్ది సంవత్సరాలుగా జంటనగరాలు తీవ్రమై నీటికొరతను ఎదుర్కొంటున్న విషయం ఈ సభకు తెలియంది కాదు. ముఖ్యంగ నగరానికి మంచినీరు సరఫరా చేస్తున్నది మంజీరా మొదటి దశ, రెండవద పథకాలు. రోజుకు 60 మిలియను గాలన్ల నీరు లభ్యం చేయగలదని ఆశిస్తున్న మంజీరా మూడవదశ పూర్తి అయినమీదట నీటి సరఫరా రోజుకు 150 మిలియన గాలన్ల మేరకు పెరుగుతుంది. ఇది 1990 వరకు జంటనగరాల గృహోపయో పారిశ్రామిక తదితర అవసరాలకు సరిపోతుంది. రోజురోజుకు పెరుగుతున్న అవసరాలను దృష్టిలో పెట్టుకుని 1990 తర్వాత జంటనగరాలకు సరిపడే మంచి నీరు సరఫరాచేసే అంశాన్ని ఒక నిపుణుల సంఘానికి నివేదించడం జరిగింది ఆ నిపుణుల సంఘం సమర్పించిన నివేదికను ఇదివరకే సభా సమక్షంలో ఉంచడ మైంది. ఆ నివేదికలో సూచించిన అనేక ప్రత్యామ్నాయ పథకాల లాభనష్ట లను, ప్రయోజనాలను గురించి ఈ సభలోను, వెలుపల కూడా విస్తృతంగా చర్చలు జరిగాయి. ఈ పథకాల్లో సులభ సాధ్యమూ, వాంఛనీయమూ అయిన దానిని ఎంపిక చేసేందుకై నేను శాసన సభలోని వివిధ రాజకీయ పార్టీల నాయ కులతో చర్చలు కూడా జరిపాను. ఈ అంశంపై ప్రభుత్వ నిర్ణయాన్ని వీలైనంత త్వరలో ప్రకటించడం జరుగుతుందని సభాముఖంగా మీకందరికీ తెలియజేశాను.

గోదావరి, కృష్ణానదులనుండి నీరు తెచ్చేందుకై సూచించబడిన వివిధ పథకాల యోగ్యతా యోగ్యతలను ప్రభుత్వం జాగ్రత్తగా బేరీజువేసింది. మన దేశంలోని ఇతర నదుల మాదిరిగానే ఈ రెండు నదులలోకి 80 శాతానికి పైబడిన నీరు జూన్–సెప్టెంబరు నెలల మధ్యకాలంలో లభిస్తుంది. ముమ్ముందు సమర్థ వంతంగా వినియోగించుకొనే నిమిత్తం ఈ ప్రవాహపు నీటిని తగు సామర్థ్యంగల రిజర్వాయర్లలో నిల్వ చేయాల్సి వుంది. ఆంధ్రప్రదేశ్ గోదావరి నదిపై నిర్మించ బడిన ఏకైక రిజర్వాయరు శ్రీరామసాగర్. ఈ రిజర్వాయరు ద్వారా లభించే

జంటనగరాలకు శాశ్వత మంచినీటి
సరఫరాకు సంబంధించి.

నీరు ఈ ప్రాజెక్టు మొదటి రెండవ దశల క్రింద నిర్మించబడిన అవసరాలకు బొటాబొటిగా సరిపోతుంది. మహారాష్ట్ర, మధ్యప్రదేశ్ రాష్ట్రాలతో కలిసి అంతర్ రాష్ట్ర ప్రాజెక్టుగా ఇచ్చంపల్లి వద్ద ఒక పెద్ద రిజర్వాయరును నిర్మించాలని సంకల్పించడం జరిగింది అయితే ప్రస్తుతానికి దీని భవిష్యత్తు ఏమిటో తెలియ లేదు. నీటి ముంపుకు గురి అయ్యే అటవీ భూముల గురించి, గిరిజనుల పునరావాసాన్ని గురించి ఏవేవో సమస్యలు ఉత్పన్నమౌతుంటూ ఈ ప్రాజెక్టుకు అనుమతి నివ్వటంలో కేంద్ర ప్రభుత్వం తన విముఖతను కనబరుస్తున్నది. తగినంత రిజర్వాయరు సామర్థ్యం లేకుండా గోదావరి నదిపై ఆనకట్ట లేదా బ్యారేజి ప్రాతిపదికగా చేపట్టే మంచి నీటిపథకాలు అంత మాత్రం ఆధారపడదగినవి కావు. నమ్మకంగా లభించగలదని ఆశించే 90 శాతం నీటితో యల్లంపల్లి వద్ద సంకల్పించిన బ్యారేజ్ ద్వారా, స్థానిక, పారిశ్రామిక అవసరాలు పోగా, లభ్యమయ్యే నీరు కేవలం 14.5 టి.ఎం.సి.లు (శత కోటి ఘనపుటడుగులు). రోజు రోజు పెరుగుతున్న నగర నీటి అవసరాలకు ఇది సరిపోదు. కంతాలపల్లి వద్ద వర్షాలు పడని సీజనులో నీటి ప్రవాహం చాలా తక్కువగా 200 నుండి 250 క్యూసెక్కులు వుంటుంది, అది నదికి దిగువన గల మణుగూరు పారిశ్రామిక అవసరాలకు ఇదివరకే నిర్ణయించబడి ఉందని నిపుణుల సంఘం గుర్తించింది. మొట్ట మొదట కంతాలపల్లి వద్ద తగినంత నిల్వ సామర్థ్యం గల రిజర్వాయరును ఏర్పాటు చేయకుండా మంచి నీటి పథకం చేపట్టినట్లయితే అది జయప్రదం అవుతుందని చెప్పలేము. ఈ పథకానికి మరో ఇబ్బంది కూడా ఉంది. దీనికి సంబంధించిన పైపు లైను దాదాపు 45-50 కిలో మీటర్ల దూరం రిజర్వు అడివిలోనుండి పోవాల్సి ఉంది. గోదావరి నది ఉండే ప్రాంతాలకు మరింత దూరంగా ఉంది. కొన్నిచోట్ల నది నీటి మట్టం తక్కువ స్థాయిలో వుంది. వీటి కారణంగా ఎక్కువ దూరం పైపు లైను వేయాల్సి రావడం, ఎత్తిపోతల ద్వారా నీటిని పైకి తోడడం అవసరమౌతుంది. వీటన్నింటి మూలంగా విద్యుత్ వినియోగం ఆవృత వ్యయం ఎక్కువగా ఉంటుంది.

కృష్ణానదిపై శ్రీశైలం, నాగార్జునసాగరు ప్రాజెక్టుల వద్దగల రెండు రిజర్వాయర్ల మొత్తం సామర్థ్యం 700 టి.ఎం.సి 45 టి.ఎం.సిల రిజర్వాయరు సామర్థ్యంతో పులిచింతల ప్రాజెక్టును అమలు పరచాలని ప్రభుత్వం ఇదివరకే నిర్ణయించింది. మనకు నమ్మకంగా లభించగల నీటికి అదనంగా క్రీ.శ. 2000 సంవత్సరం వరకు కృష్ణానదిలోని మిగతా నీటిని కూడా మన రాష్ట్రం వినియోగించుకొనేందుకు కృష్ణా నది జల వివాద ట్రిబ్యునలు తీర్పు ప్రకారం అనుమతి వుంది. ఇది గౌరవ సభ్యులకు తెలిసిన విషయమే. కృష్ణా నదిలోనికి వచ్చే నీరు ఏడాదికి సగటున 2390 టి.ఎం.సిలు కాగా మనకు నమ్మకంగా లభించగలదని కేటాయించిన నీరు 2060 టి.ఎం.సిలు. తనకు యుక్తమని తోచిన విధంగా ఈ నీటిని వినియోగించుకొనే స్వేచ్ఛకూడా మన రాష్ట్రానికి వుంది. ప్రస్తుతం నాగార్జున సాగరు, శ్రీశైలం రిజర్వాయర్లలో లభ్యంగా వున్న నిల్వ సామర్థ్యాలతో పాటు సంకల్పిత పులిచింతల ప్రాజెక్టు రిజర్వాయరులో నీరు పుష్కలంగా లభించే సంవత్సరాల్లో

పూర్తిగా నీటిని నిల్వచేసుకొని ఆ నీటిని తదుపరి సంవత్సరంలో వినియోగించుకోవచ్చు. ఆ విధంగా మిగులు నీరును పెద్ద మొత్తాల్లో సక్రమింగా వినియోగించుకోవడానికి వీలుంటుంది. మొత్తం మీద పై రీతిన నమ్మకంగా లభించే నీటితో మెరుగు పరచబడిన రిజర్వాయర్ల అధిక నిల్వ సామర్థ్యం ద్వారా జంటనగరాల నీటి అవసరాలను తీర్చవచ్చు. 1987 సెప్టెంబరు 'జాతీయ జలవిధానం' పత్రంలో 'లభించే నీరులోనుండి ప్రాణికోటి నీటి అవసరాలను తీర్చడం ప్రథమ కర్తవ్యమని' పేర్కొనబడివుంది. దీనికి అనుగుణంగా మంచినీటి అవసరాలకు ప్రాధాన్యతనిచ్చి ఆ విధానాన్ని కొనసాగించడం జరుగుతుంది.

11–30
ఉదయం
మన జంటనగరాలు కృష్ణానది పరీవాహక ప్రాంతంలో ఉన్నాయని గౌరవ సభ్యులకు తెలుసు. కృష్ణానది జల వివాదాల ట్రిబ్యునలు తీర్పు ప్రకారం మంచినీటి ప్రయోజనాలకోసం మళ్ళించిన నీటిలో 20 శాతాన్ని మాత్రమే వినియోగ శాతంగా పరిగణించడం జరిగింది. ఎందుచేతనంటే మిగతా నీరు పరీవాహక ప్రాంతంలోని వెనుకకు వెళ్ళిపోతుంది. ఆ విధంగా సిద్ధాంతపరంగా చూస్తే, జంటనగరాల నీటిపథకానికిగాను నికరంగా వినియోగించుకునే అదనపు నీరు 16.5 టి.ఎం.సిలలో కేవలం 20 శాతం—అంటే 3.3 టి.ఎం.సిలు మాత్రమే అవుతుంది. ఈ పరిమాణం మద్రాసు నగరానికి నీటి సరఫరా పథకం ద్వారా అందించేందుకు మన రాష్ట్రం యిదివరకే అంగీకరించిన పరిమాణంకంటే ఎంతో తక్కువ. ఇతర రాష్ట్రాల నుండి నీటి అవసరాలను తీర్చడమనేది ఔదార్యమే. కాదనడానికి లేదుగాని మన రాష్ట్ర ప్రజల అవసరాలను ముందు దృష్టిలో వుంచుకోవడం ఎంతైనా అవసరం సమంజసం. అయితే ముందు ఆత్మీయులపట్ల ఉదారంగా వుండాలనే సామెత చెప్పవచ్చు.

కృష్ణానదిపై సూచించిన పథకాలన్నింటిలో నాగార్జునసాగరు ప్రాజెక్టు నీటిని అక్కంపల్లి రిజర్వాయరు ద్వారా నగరానికి తెచ్చేందుకు రూపొందించిన పథకం పెట్టుబడి వ్యయందృష్ట్యా గాని, నిర్వహణ ఖర్చుల దృష్ట్యా గాని లాభదాయకంగా వుంటుందని కనుగొనడం జరిగింది. ఈ నీటివనరు జంటనగరాలకు అతి సమీపంగా వుండడమే కాకుండా మన రాష్ట్రంలోని అత్యంత పెద్ద రిజర్వాయరు. 108 కిలోమీటర్ల పొడవు రూపొందించిన పైపులైనులో దాదాపు 100 కిలోమీటర్ల పైపులైను నాగార్జునసాగరు—హైదరాబాదు రాష్ట్ర రహదారికి సమాంతరంగా వెళ్తుంది. దీనివల్ల భూసేకరణలో ఎంతో సమయం, ఖర్చు తగ్గుతుంది. అంతేకాక, పనివారిని వస్తు సామగ్రిని శీఘ్రంగా తరలించడానికి, ఎప్పటికప్పుడు తనిఖీచేయడానికి, వీలౌతుంది. ఎటువంటి జాప్యంలేకుండా ఈ పథకాన్ని అమలుపరచడానికి కూడా వీలుంటుంది. సాంకేతిక, ఆర్థిక సౌలభ్యాల దృష్ట్యా కూడా అక్కంపల్లి మీదుగా నాగార్జునసాగరు ప్రాజెక్టు రిజర్వాయరు నుండి నీటిని పైకితోడే ఈ పథకం మిగతా అన్ని పథకాలకంటే శ్రేష్టమైనది. ఈ పథకాన్ని మూడు వేరు వేరు దశల్లో అమలుపరచవచ్చు.

ఒక్కొక్కటి 2 మీటర వ్యాసంగల పైపులైను ద్వారా 5 క్రి.టి.ఎం.సిల నీటిని సరఫరా చేస్తాయి. ప్రాథమిక అంచనా ప్రకారం ఈ పథకం మొదటి దశకు సుమారు 200 కోట్ల రూపాయలు ఖర్చు కావచ్చు.

జంటనగరాల దీర్ఘకాలిక నీటిసరఫరా పథకానికి నీటివనరు కొన్ని దశాబ్దాలుగా ఖరారు కాకుండా వుండిపోయింది. మనదేశంలోని నగరాల్లోకెల్లా హైదరాబాదు—సికింద్రాబాదు జంటనగరాలు సర్వ సంస్కృతులకు నిలయమని నిస్సందేహంగా చెప్పవచ్చు, కాబట్టి జంటనగరాల భవిష్యదభివృద్ధి ఈ కీలకమైన నీటి సరఫరా అంశంపై ఆధారపడివుంది. వాస్తవానికి ఈ అంశంపై మనం తీసుకొనే నిర్ణయం సులభసాధ్యమై విజయవంతం అయ్యేదిగా వుండాలి. వాస్తవిక దృక్పథపరిధిలో ఈ జటిల సమస్యను దృఢ సంకల్పంతో, కృతనిశ్చయంతో పరిష్కరించినప్పుడే ఇది సాధ్యమౌతుంది. అందుచేత, నాగార్జునసాగరు ప్రాజెక్టు ఆధారంగా, మంచినీటి సరఫరా పథకాన్ని మంజూరు చేసి, ఈ పథకం మూడు దశలుగాను మొదటిదశ పనిని వెంటనే అమలు పరచాలన్న ప్రభుత్వం నిర్ణయాన్ని ప్రకటిస్తున్నాను. దీనిని ఈ ప్రభుత్వం గర్వించదగిన విధాన నిర్ణయంగా భావిస్తున్నది. ఈ పథకాన్ని అతి శీఘ్రంగా అమలుపరచగలమని సభవారికి హామీ ఇస్తున్నాను.

శ్రీ సి హెచ్. రాజేశ్వరరావు :— ముఖ్యమంత్రిగారు జంట నగరాలకు మంచినీరు అందించే విషయంలో స్టేటుమెంటు చేశారు. దానిమీద డిస్కషన్‌కు పెట్టాలి. మా పార్టీ తరపున అభిప్రాయం చెప్పాలి.

మిస్టర్ స్పీకర్:— రూల్సు ప్రకారం మంత్రులు యిచ్చిన స్టేటుమెంట్సు మీద డిస్కషన్ ఎలా చేయడానికి లేదు. కాని తరువాత నేను దీనిమీద పార్టీ వైజ్ చెప్పడానికి అవకాశం యివ్వడం జరుగుతుంది.

Government has expressed its views, and you are also going to 11-40
give your views. ఉదయము

శ్రీ యం. బాగారెడ్డి:—మాకు కూడా అవకాశం ఇవ్వండి.

మిస్టర్ స్పీకర్:-అందరికి అవకాశం ఇస్తాము. I am finding up a date. I am not going to allow any discussion on the spot now. You have expressed your views. For that I will give time and date I have said already.

(2) పులిచింతల ప్రాజెక్టు గురించి.

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు:— అధ్యక్షా, కృష్ణా నది చివరి భాగంలో నిర్మించడానికి వీలుగా పులిచింతల రిజర్వాయరును రూపొందించడం జరిగింది. ఇందులో 45 శతకోటి ఘనపుటడుగుల నీరు నిల్వ చేయవచ్చు. నదిలో 75 శాతం నీరు లభించేటప్పుడు పులిచింతల డాము స్థలం వద్ద 93 శత కోటి ఘనపుటడుగుల

నీరు లభిస్తుంది. ఈ నీటి నుండి ఎగువ భాగంలో 46 శతకోటి ఘనపుటడుగుల నీరు వినియోగపడుతుందని అంచనా. పోతే నికరంగా లభించే నీరు 47 శతకోటి ఘనపుటడుగులు మాత్రమే వుంటుంది. నాగార్జునసాగరు ప్రాజెక్టు, ప్రకాశం బ్యారేజి మధ్య నీరు నిల్వచేసే ఏర్పాటు లేదు. అందువల్ల నీటిలో అధికభాగం నిరుపయోగంగా సముద్రంలో కలిసిపోతున్నది. దీనివల్ల నీరు సమృద్ధిగా లభించే అవకాశం లేకుండా పోతున్నది. పులిచింతల రిజర్వాయరు ఈ ప్రవాహాన్ని అదుపు చేయడానికి తోడ్పడమే కాకుండా కృష్ణా డెల్టాలో నీటిపారుదల పనులు జరగనపుడు నాగార్జునసాగరు ప్రాజెక్టువద్ద విద్యుదుత్పాదనకు కూడా ఇది ఉపయోగపడుతుంది. పులిచింతల రిజర్వాయరు నిర్మాణం వల్ల కృష్ణానదిలో నీరు పుష్కలంగా లభిస్తుంది. అంతేకాకుండా కృష్ణా జలాలను నీటి పారుదలకు, విద్యుత్ ఉత్పాదనకు కూడా గరిష్ట స్థాయిలో వినియోగించుకొనడానికిగాను ఈ రిజర్వాయరు ఎంతగానో దోహదపడుతుంది.

కృష్ణానది మీద విజయవాడకు ఎగువ భాగంలో సుమారు 82 మైళ్ళ దూరములో రిజర్వాయరు నిర్మించాలన్న మొట్టమొదటి ప్రతిపాదనను శ్రీ రీడ్ మహాశయుడు, 1905 లో చేశాడన్న సంగతి గౌరవ సభ్యులకు తెలుసు. 1911 సం.లో కల్నల్ ఇల్లిస్‌గారు, విజయవాడకు ఎగువన 40 మైళ్ల దూరంలో పులిచింతల వద్ద కృష్ణానది మీద రిజర్వాయరు నిర్మించడానికి ఒక పథకాన్ని రూపొందించారు. అప్పటి నుండి కృష్ణానది చివరి భాగంలో పులిచింతల వద్దనుంచి రిజర్వాయరుగా రూపొందే అవకాశం వున్న ఆ రిజర్వాయరు నిర్మాణం వివిధ సాంకేతిక బృందాలు, ప్రభుత్వ పరిశీలనకు వచ్చింది. అయితే ఈ విషయంలో ఇప్పటివరకూ తుది నిర్ణయం జరగలేదు. పులిచింతల రిజర్వాయరును తప్పనిసరిగా వెంటనే నిర్మించవలసినదిగా స్వర్గీయ డాక్టరు కె. ఎల్. రావుగారు నాకు, నా ప్రభుత్వానికి తమ అమూల్యమైన సలహాను అందించినందుకు ఈ సందర్భంగా కృతజ్ఞతలు తెలుపుకుంటున్నాను. ఆయన అందించిన ఉత్తేజకరమైన సలహా ఆధారంగానే ఇప్పటి ప్రాజెక్ట్ నివేదికను కూడా వారే రూపొందించడం జరిగింది. ఈ ప్రాజెక్టుకు రూ. 188.37 కోట్లు ఖర్చు కాగలదని అంచనా. విద్యుదుత్పాదనకు సంబంధించిన సివిలు పనులకు అయ్యే రూ. 34.39 కోట్ల వ్యయం ఈ మొత్తంలో చేరివుంది. ప్రాజెక్టు నివేదికను కేంద్ర జల సంఘానికి 1985, అక్టోబరులో పంపడం జరిగింది.

ఈ ప్రాజెక్టు సత్వర అమలుకు మంజూరు ఇవ్వాలని ప్రభుత్వం నిర్ణయించిందని గౌరవ సభ్యులకు తెలియజేయడానికి చాలా సంతోషిస్తున్నాను. గౌరవనీయులైన సభ్యులకు తమ ద్వారా కొన్ని విషయాలు తెలియజేయవలసిన అవసరం ఉంది. ఏ విషయంకూడా దాపరికంలేకుండా అందరిముందు పెట్టడం నా ధర్మంగా భావిస్తున్నాను. ఈ ప్రాజెక్టువల్ల దాదాపు 14,399 హెక్టార్ల భూమి ముంపుకు గురికాగలదని అంచనా. ఇందులో 2,379 హెక్టార్లు అటవీ భూములు. 875 హెక్టార్ల భూమి సాగర్ ఆయకట్టులో ఉంటుంది. ఈ ఆయకట్టు భూమిని రక్షించడానికి గాను 10 కోట్ల రూపాయలు ఈ మొత్తంలో కేటాయించబడిందని

తమద్వారా మనవి చేస్తున్నాను. భూములు కోల్పోయే కుటుంబాల వారికి నష్ట పరిహారం ఇవ్వడం, పునరావాస సౌకర్యాలు కల్పించడానికి కూడా ప్రభుత్వం నిశ్చయించిందని, ఈ విషయంలో సందేహాలు అవసరం లేదని కూడా మనవి చేస్తున్నాను. ఈ రెండు కార్యక్రమాలు కూడా చరిత్రలో సువర్ణాక్షరాలతో శాశ్వతంగా ఉండగలవని పరిపూర్ణంగా ప్రభుత్వం విశ్వసిస్తున్నది. ఇది మన జాతికి-మనకు ఉన్న వనరులను పూర్తిగా ఉపయోగించుకొనడానికి ఈ ప్రభుత్వం ఏ విధంగా కృషి చేస్తున్నదో తెలియజేయడానికి శాశ్వత నిదర్శనాలుగా వుండగలవని కూడా నేను భావిస్తున్నా. ఈ రెండు ప్రాజెక్టులకు కూడా ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రజానీకానికి, ఫలితాన్ని అందుకోబోయే బీదా సాదా ప్రజానీకానికందరికీ అంకితం చేస్తున్నానని మనవి చేస్తూ సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

(అధికార సభ్యుల నుంచి చప్పట్లు)

శ్రీ జె. సి. దివాకర్ రెడ్డి:— దీనిపై మా అభిప్రాయం చెప్పనివ్వండి.

Mr. Speaker:—I will give time and date. If you want to express your views on this also I will give time and date.

శ్రీ ఎస్. రాఘవరెడ్డి:—దీని గురించి కాదు. ముఖ్యమంత్రిగారు ఉన్నారు. యూనివర్సిటీ గ్రాంట్స్ కమిషన్ స్కేల్స్ విషయమై ముఖ్యమంత్రిగారు ఈరోజు ప్రకటిస్తారని పేపర్లో వచ్చింది. దయచేసి అది కూడా ప్రకటించమనండి.

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు:—రేపికదే ముఖ్యమైన విషయాలు, కాబట్టి రేపు ప్రకటిస్తాను.

(నవ్వులు)

డాక్టర్ యం. వి. మైసూరారెడ్డి:- మా విషయాలు చెప్పండి.

మిస్టర్ స్పీకర్: నోటీసు ఇవ్వండి.

శ్రీ జె. సి. దివాకర్ రెడ్డి:—వారు జాతికి అంకితం చేశామంటున్నారు, చరిత్రలో సువర్ణాక్షరాలతో ఉండిపోతాయందంటున్నారు. ఒక వైపున రాయలసీమకు అన్యాయం జరుగుతోంది. మా విషయాలు మేము చెప్పుకోకపోతే ఎట్లా?

మిస్టర్ స్పీకర్:—మీకు టైం ఇస్తాను.

1988–89 సంవత్సరమునకు బడ్జెటుపై సాధారణ చర్చ :

శ్రీ సి హెచ్. రాజేశ్వరరావు :—అధ్యక్షా, ఆర్థిక శాఖామాత్యులు ప్రవేశపెట్టిన 1988-89 సంవత్సరపు పూర్తి స్థాయి బడ్జెట్ చర్చ కొనసాగుతున్నది. ఈ బడ్జెట్‌ను పేదవాడి బడ్జెట్‌గా ముఖ్యమంత్రిగారు వర్ణించారు. వారు రాష్ట్ర సమస్యలను పరిష్కరించే బాధ్యత గలవారు కాబట్టి, ఈ భారాన్ని మోస్తున్నవారు కాబట్టి వారు పేదవాడి బడ్జెట్‌గా దీనిని వర్ణించవచ్చు. కాని ఇదే రాష్ట్రంలో, ఇదే పేద ప్రజల సేవలో, ఇదే ప్రజాస్వామ్య పద్ధతులలో అనేక

దశాబ్దాలుగా పనిచేస్తున్న మా పార్టీ దీనిని పరిశీలించిన తరువాత ఇది పేదవాడికి వ్యతిరేకమైన బడ్జెట్ అని, ఈ రాష్ట్రం యొక్క సర్వతోముఖాభివృద్ధిని అరికట్టే బడ్జెట్ అనీ, దీనివల్ల ప్రజలకు హితం కాదు కదా, ప్రజా వ్యతిరేకమైన పరిణామాలు వస్తాయనే అనుమానంతో నేను నా ప్రసంగాన్ని ప్రారంభించదలచుకొన్నాను. అట్లా ఎందుకు అనుకొంటున్నానో మనవి చేయక తప్పదు. అధ్యక్షా, ఈనాడు మన రాష్ట్రం లేక భారతదేశం ఆ మాటకు వస్తే ప్రపంచంలోని ఏ దేశం కూడా తమ ఆర్థిక విధానంతో విడివడిపోయి ఒంటరిగా ఆలోచించడం సాధ్యం కాదు. సాంకేతిక పరిజ్ఞానం పెరిగిపోయిన ఈ యుగంలో, యావత్ ప్రపంచం ఒకటిగా మారిపోతున్న ఈ తరుణంలో అన్ని దేశాల ఆర్థిక, వాణిజ్య వ్యాపార సంబంధమైన విషయంలో ఒకదానితో మరొకటి ముడిపడివుండగా ఇతరులపై ప్రభావాన్ని మాపకుండా ఎవరి అభివృద్ధి వారు చూచుకొనడం సాధ్యం అయ్యేది కాదు. కాబట్టి మన రాష్ట్ర బడ్జెట్ పరిశీలించినప్పుడు ఏదో మనం అప్పులలో వున్నామని, ఇబ్బందులలో ఉన్నామని భయపడవలసిన పని లేదనికూడా నేను అంగీకరిస్తున్నాను. అయితే వనరులను సమీకరించుకొనడానికి అనేక మార్గాలు ఉన్నాయి. ఒక రాష్ట్రంగా మనకు అనేక మార్గాలు లేవు. ఒక దేశానికి వున్న మార్గాలు మనకు లేవు. కాబట్టి వనరులు సమకూర్చుకొనే విషయం వచ్చినప్పుడు మన రాష్ట్రంయొక్క డొమెస్టిక్ రిసోర్సెస్ చాలా ప్రధానమైంది. ఇక ఎడిషనల్ టాక్సు మొబిలైజేషన్ రెండవ శ్రేణిగా ప్రాధాన్యత వహిస్తుంది. రాష్ట్రంలో సేవింగ్స్‌ద్వారా ధనాన్ని సంపాదించుకోవడం ప్రధానమైనది. అట్లాగే ఋణాలు సంపాదించుకోవడం కూడా ప్రధానమైనదని మనవి చేయక తప్పదు.

(ఉపసభాపతి అధ్యక్షస్థానములో వున్నారు)

11-50 ఉదయము అవసరమయితే, కేంద్రప్రభుత్వానికి యిన్‌ఫేషన్‌ను పెంచడానికి, డెఫిసిట్ ఫైనాన్స్ ద్వారా డబ్బును సంపాదించడానికి, విదేశాల నుండి ఋణాలను సంపాదించడానికి అవకాశాలు వున్నాయి. కానీ మనకు ప్రత్యేకంగా యిలాంటి అవకాశాలు లేవు కనుక పైన చెప్పబడిన నాలుగు ప్రమాణాల వరకే మనము వుండవలసిన అవసరం వుంది. ఈనాడు రాష్ట్రంలో పరిస్థితిని చూస్తే చాలా ఆందోళనకరంగా వుంది నేను ముందే మనవి చేసినట్లుగా దేశపరిస్థితి ప్రభావం రాష్ట్ర పరిస్థితి పైన ప్రభావం చూపించక తప్పదు. 50 వేల కోట్ల రూపాయల ఋణభారంతో ఈనాడు భారతదేశం మగ్గుతున్నది. యావత్ ప్రపంచానికి కూడా ఋణం చెల్లించవలసి వున్నది. మన దేశంలో కూడా ఋణాలు చెల్లించవలసి వున్నది. ప్రపంచ బ్యాంకు, అంతర్జాతీయ ద్రవ్యనిధి. వీటికి రూ. 50 కోట్లకు మించి ఋణం చెల్లించవలసి వున్నది. భారత దేశ ప్రభుత్వం నోట్లు ముమ్మరంగా అచ్చు వేయడం ద్వారా డబ్బు సంపాదిస్తూ వుంటే, యావత్ భారత దేశంలో రూపాయి విలువ రోజురోజుకూ పడి పోవడం జరుగుతున్నది. ఈనాడు రూపాయి విలువ 10 నయాపైసల కంటే తగ్గిపోతున్న దేశంలో వున్న మనము, మన ప్రణాళికలను రూపొందించుకోవడానికి, సమస్యలను

పరిష్కరించే విధంగా ప్రణాళికలను రూపొందించకపోతే దానికి ఎన్ని యిబ్బందులు ఎదురౌతాయో ప్రత్యేకించి చెప్పనక్కరలేదు. ఇలాంటి పరిస్థితులలో మన రాష్ట్రం 1987–88 లెక్కల ప్రకారం రూ. 4,178 కోట్ల 80 లక్షల రుణ భారంలో వుండడం ప్రత్యేకంగా మనం అర్థం చేసుకోవలసిన విషయం. 1988–89 లో మన పబ్లిక్ లోన్స్ పెరిగి రూ. 1,134 కోట్ల 44 లక్షలు పబ్లిక్ లోన్స్ చెల్లించవలసి వున్నాము. ఈ లోన్స్ కాకుండా కేంద్ర ప్రభుత్వానికి మనం రూ. 2,897 కోట్ల 49 లక్షలు బాకీ వున్నాము. ఇది 1988–89 సంవత్సరానికి సంబంధించిన అంచనా. అలాగే లోకల్ బాడీస్‌కు మనం రూ. 146 కోట్ల 87 లక్షలు బాకీపడి వున్నాము. ఈ విధంగా మొత్తం మీద ఈ సంవత్సరం మన రాష్ట్రం రూ. 4178 కోట్ల 80 లక్షలు రుణపడి వున్న పరిస్థితి వుంది. మన బడ్జెట్ మొత్తము కంటే కాస్తో, కూస్తో మించే రుణపడి వున్నాము. అనే విషయం ఈ సందర్భంగా మనవి చేయక తప్పదు. ఇందులో ముఖ్యమైన రూ. 852 కోట్ల 41 లక్షలు ఈ సంవత్సరమే కాదు, ప్రతి సంవత్సరం వడ్డీలు చెల్లించవలసి యున్నది. వడ్డీలే కాకుండా అసలును కూడా చాలా చెల్లించక తప్పడం లేదు. వీటన్నింటిని దృష్టిలో పెట్టుకొని బడ్జెట్‌ను రూపొందించినప్పుడే అది సక్రమంగా వుంటుంది. బడ్జెట్ రూపకల్పన సందర్భంలో యిన్ని అంశాలు ప్రధానాంశాలుగా, సమస్యలుగా గుర్తెరుగక తప్పదు. ఈ భారాన్ని గుర్తెరిగితే, వీటన్నిటిని సాకల్యంగాని చేసినప్పుడే సరియైన పద్ధతిలో ఆలోచించడానికి వీలు కలుగుతుంది. నా అభిప్రాయాలను మనవి చేయదలచుకున్నాను. ఈనాడు నాలుగు వేల కోట్ల రూపాయలలో, ఐదు వేల కోట్ల రూపాయలలో రుణభారంతో క్రుంగుతున్న మనం ఏనాటికి చెల్లించగలుగుతాము? అదేవిధంగా 50 వేల కోట్ల రూపాయల రుణ భారంతో వున్న కేంద్ర ప్రభుత్వం ఏ విధంగా రుణ పరిష్కారం చేయగలుగుతుంది. అంతర్జాతీయంగా నూతన ఆర్థిక వ్యవస్థ కావాలంటూ, మూడవ శ్రేణికి సంబంధించిన దేశాలు సంఘంగా ఏర్పడి, దాదాపు 120 దేశాలు సంఘంగా ఏర్పడి ప్రపంచ బ్యాంకు నుండి తీసుకున్న రుణాలు, పెట్టుబడిదారీ దేశాలు, ఆర్థికంగా అభివృద్ధి చెందిన దేశాలలో "మా రుణాలను రద్దు చేయండి" అని అడుగుతున్నాయి. అదే విధంగా మనం కూడా కేంద్ర ప్రభుత్వంతో పోరాడి రూ. 5 వేల కోట్ల రుణాలను మేము చెల్లించలేము, వడ్డీ కూడా చెల్లించలేని దుస్థితిలో వున్నాము, వడ్డీ తగ్గించడమే కాకుండా, క్రమక్రమంగా అసలు కూడా రద్దు చేయండి, అంతకంటే పరిష్కార మార్గం లేదు అని కేంద్రంతో చెప్పండి ఈ బడ్జెట్‌లో చెప్పలేకపోవచ్చు. కానీ ఆచరణలో, భవిష్యత్తులో ఆ పరిష్కారం తప్ప మరొక విధమైన పరిష్కారం ఈ రాష్ట్రానికి కనపడే పరిస్థితి లేదు. నేను ఈ విషయంలో యింతకంటే ఎక్కువగా పోదలచుకోలేదు.

మన వనరుల విషయంలో మంత్రిగారు వివరణ లెక్కలు యిచ్చారు. చాలా సంతోషం. లెక్కల వెనుక వున్న వాస్తవాలు, అంకెల వెనక వున్న సత్యాలు, వాటి ద్వారా ఉత్పన్నమయ్యే సమస్యలు, వాటి గురించి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం

జాగ్రత్తగా పరిశీలన చేయడం దూరదృష్టితో విశ్లేషణ చేయడము, పరిష్కార మార్గాలను కనుగొనక పోవడమో జరగాలేదేది నా మొదటి అభియోగం. ఆ విధంగా చేసి వుంటే ఈనాడు నాటి విధానాలు వేరుగా వుండేవి. అధ్యక్షా, మన రాష్ట్రం యొక్క రెవిన్యూ ఇన్‌కం ప్రభుత్వ లెక్కల ప్రకారం చూస్తే రూ. 1,022.65 కోట్లు. కాగా రెవిన్యూ ఎక్స్‌పెండిచర్ రూ. 1130.78 కోట్లు. రెవిన్యూలో రూ. 110 కోట్ల 13 లక్షల డెఫిసిట్ వుంది. ఈ డెఫిసిట్ విషయం అండర్‌లైన్ చేయవలసిందిగా నేను ప్రధానంగా కోరుతున్నాను. ఆర్థిక శాస్త్రవేత్తలు ఈ విషయం ఎంత బాగా అర్థం చేసుకుంటే, అది ఈ రాష్ట్రానికి, ఈ దేశానికి అంత మేలు చేస్తుందని మనవి చేస్తున్నాను. ఈ రాష్ట్రంలోని సమస్యల పరిష్కారానికి అది దోహదం చేస్తుంది. 1982, 1983 వరకు చూస్తే అంతకుముందు అనేక సంవత్సరాల బడ్జెట్లను మనం పరిశీలించితే, ఎప్పుడూ కూడా రెవిన్యూ ఖాతా క్రింద లోటు వుండేది కాదు. రాష్ట్రానికి కానివ్వండి, దేశానికే కానివ్వండి ప్రణాళికాభివృద్ధికి, ప్రణాళికా రచనకు, ప్రజల సమస్యల పరిష్కారానికి, సాంఘికాభివృద్ధికి, బడ్జెటు పెట్టుకుంటకు, సమస్యల పరిష్కారానికి, రెవిన్యూ మిగులు ప్రధానమైనది. 1982, 1983 వరకు రెవిన్యూ మిగులు వుండేది. రూ. 200 కోట్ల దాకా రెవిన్యూ మిగులు వుండేది. 1983–88 సంవత్సరం చూస్తే, 1983 నుండి, ఈనాటి వరకు చూసినట్లయితే రెవిన్యూ మిగులు లేకపోవడమే కాకుండా రెవిన్యూ లోటు రూ. 110.13 కోట్లు ఏర్పడింది. ఈ లోటు బడ్జెటులో, రెవిన్యూ లేకపోయినప్పుడు, మిగులు లేకపోయినప్పుడు పెట్టుబడి ఖాతా మీద ఖర్చు చేసే సమస్యే లేదు. యావత్ భారతదేశమే కాకుండా ప్రపంచ అర్థశాస్త్రవేత్తలు అంగీకరించిన పరమ సత్యం యిది. ఎందువల్ల రెవిన్యూ లోటులో పడిపోతున్నది? తగ్గించడానికి చేసే ప్రయత్నాలు ఏమిటి? మొన్న, మొన్న క్యాబినెట్ కమిటీలు చేసుకొని ప్రయత్నాలు చేస్తే సాధ్యమయ్యేది కాదు యిది ఒక అవగాహన, అవలోకనంతో శాశ్వతంగా ఆలోచించి చేసే పద్ధతి లేకపోవడంవల్ల రెవిన్యూ మిగులు లేకుండా, రెవిన్యూ లోటులో పడిపోతున్నాము. ఈ యొక్క లోటు తీవ్రమయిపోయి ఈనాడు రూ. 110.13 కోట్లకుపోవడం చాలా దురదృష్టకరం. ఈనాడు మన ప్రణాళికలకు, ప్రణాళికాభివృద్ధికి పెద్ద విఘాతం ఏర్పడింది. 7వ ప్రణాళిక జువలైజ్ చేసిన అంకెలను చూస్తే, ఏడవ ప్రణాళికలో డొమెస్టిక్ రిసోర్సెస్ మన రాష్ట్రంలో ఉత్పాదక శక్తి ద్వారా, ఉత్పత్తి ద్వారా మనం స్వయంగా సంపాదించుకున్న డబ్బు ఎంత ఉండాలనేది అంచనా వేస్తే రూ. 1825 కోట్లు వుండాలనే ప్రారంభ అంచనాలతో 7వ ప్రణాళికను రచించారు. దాన్ని పరిశీలిస్తే ఏమి జరిగింది? కొంత జరిగిన మాట నిజమే, ఏమీ జరగలేదని చెప్పడం లేదు. 1985–86 లో రూ. 550 కోట్ల ఉత్పత్తిని మనం సంపాదించుకున్నాము. 1986–87 లో అది రూ. 612 కోట్లు, 1987–88 లో కారణం ఏమిటో కాని అది అమాంతంగా పడిపోయి రూ. 217 కోట్లకు తగ్గిపోయింది. 1988–89 లో ఆశ్చర్యకరమైన, ప్రమాదకరమైన, ప్రమాదభరితమైనదిగా అది

మరింత తగ్గి రూ. 68 కోట్లకు దిగజారి పోతున్నది. ఈ విధంగా మన స్టేట్ డొమెస్టిక్ రిసోర్సెస్, ఆహారోత్పత్తి ఇతర పారిశ్రామిక ఉత్పత్తులు, వాణిజ్య, వ్యాపార సంపదలు, ప్రభుత్వంయొక్క అప్పుల ద్వారా వచ్చే సంపాదన, ఇవన్నీ కలుస్తే డొమెస్టిక్ ప్రొడక్షన్ అవుతుంది. డొమెస్టిక్ ఆదాయాలు యింతగా తగ్గిపోవడం వలన, మన రాష్ట్రంయొక్క ప్రణాళికా పెట్టుబడులు తగ్గిపోయి, స్వంత కాళ్ళమీద నిలబడలేని బలహీన పరిస్థితిలోకి, నెట్టబడుతూ వున్నాము, దీన్ని ఏ విధంగా పరిష్కరిస్తారు? ఆ విధంగా చూస్తే, రూ 15 వందల 25 కోట్లు అంచనా వేసుకున్న స్టేట డొమెస్టిక్ రిసోర్సెస్ ఎంతవరకు వచ్చింది? నాలుగు సంవత్సరాలలో రూ. 14 వందల కోట్ల వరకే సంపాదించగలిగాము. రూ. 378 కోట్లు స్టేట్ డొమెస్టిక్ రిసోర్సెస్ తగ్గాయి. వచ్చే సంవత్సరం రూ. 20 కోట్లో, రూ. 30 కోట్లో, రూ. 50 కోట్లో చేస్తామని అంటే లాభం లేదు. ముఖ్యమైన ఆధారం, జీవనాధారం పూర్తిగా ఇంకిపోతున్నది, తగిపోతున్నది. చేతికి రాకుండా పోతున్నది. అది లేనప్పుడు ఇతర గుణాలు ఎట్లా సంపాదించుకోగలం? అతి ముఖ్యమైన మరొక అంశం రెవెన్యూ రిసోర్సెస్‌లో ముఖ్యమైనది, డబ్బు సంపాదించుకోవడంలో ఎడిషినల్ రెవెన్యూ మొబిలైజేషన్. ఎ. ఆర్. ఎం. అంటారు. దాని ప్రకారం చూస్తే. 7వ పంచవర్ష ప్రణాళిక వారు అంచనా వేసినది రూ. 17 వందల 12 కోట్లు, పన్నుల ద్వారా. రాష్ట్రం ఇదివరకె పన్నులు వేసి సంపాదించారు. పన్నులు అధికం చేస్తున్నారు. సేల్స్ టాక్స్, ఎక్సైజ్ టాక్స్‌లు పెంచుతూ సంపాదిస్తున్నారు వాహనాల మీద పన్నులు క్రొత్తగా పెంచుతున్నారు. 1985-86 వ సంవత్సరంలో రూ. 103 కోట్లు అదనంగా తెచ్చుకున్నాము. 1986-87 వ సంవత్సరంలో రూ. 175 కోట్లు, 1987-88 వ సంవత్సరంలో రూ. 430.78 కోట్లు పెంచాము. 1988-89 వ సంవత్సరంలో రూ. 6 వందల 14 కోట్లు పెంచాము. ఈ విధంగా నాలుగు సంవత్సరాలలో రూ 13 వందల 22 కోట్ల 80 లక్షలు పన్నుల ద్వారా సాధించుకున్నాము. పన్నుల ద్వారా ఆదాయం పెంచుకొనే ప్రయత్నం చేశాము. అది కూడా లెక్క వేస్తే, రూ. 17 వందల 12 కోట్లు ప్లాన్ టార్గెట్ అయితే రూ. 13 వందల 22 కోట్ల 20 లక్షలు మాత్రమే సాధించాము. ఇంకా రూ. 389.20 కోట్లు సాధించాలి. వచ్చే సంవత్సరంలో ఇంత సాధించగలమా? ఇప్పుడు రూ. 60 కోట్లు రూ. 70 కోట్లు సాధించినవారము అంత సాధించడం అన్నది ప్రశ్నార్థకమే. కనుక అతి ప్రమాదకరమైన అంచులోకి పోతున్నాము. మన వనరులు-డొమెస్టిక్ రిసోర్సెస్ తగ్గిపోతున్నాయి. పూర్తిగా కృంగిపోతున్నాయి. పన్నుల ద్వారా ఆదాయం పెంచుకొనే పరిస్థితి పూర్తిగా తగ్గిపోతున్నది. ఇంకా పన్నులు వేసే పరిస్థితి ఎక్కడ? అయినా, ఆర్థిక శాస్త్రవేత్తలు, అభ్యుదయాన్ని కోరేవారు, సాంఘిక న్యాయాన్ని, సంక్షేమాన్ని కోరేవారు సామాన్య ప్రజానీకం మీద ఇన్ డైరెక్టు టాక్స్‌లు వేయడం తప్పు కోరు సేల్స్‌టాక్స్‌కి కాని ఇతర వాటికి కానీ సంబంధించి సామాన్య ప్రజల మీద, వినియోగదారుల మీదనే పన్నుల భారం పడుతోంది. వాటిని కూడా

2.00 గం. మధ్యాహ్నము

పెంచారు. ఆర్ బిఐయొక్క లెక్కల ప్రకారంగా ఆంధ్రప్రదేశ్ పన్నుల విషయంలో సాచ్యురేటెడ్ పాయింట్ కి వచ్చింది. అంతకంటే పెంచవలసివస్తే, మోయరానిదిగా, ప్రజలు తిరుగుబాటు చేసే పరిస్థితి వస్తుంది. ఇంకా పన్నులు వేసి సంపాదిస్తామని అనుకుంటే పొరపాటు, ప్రజలను బాధించింది. దీనివల్ల తిరుగుబాటు వస్తుంది. పన్నులు వసూలు చేయలేక నీటి తీరువా, సేల్స్ టాక్స్ ఏదైనా కాని సామాన్య ప్రజల మీద పెంచవలసి వచ్చింది. కనుక ఏమి చేయాలి? ఈ బడ్జెటులో రూ. 47½ కోట్లు క్రొత్త పన్నులు వేస్తామని ప్రకటించారు. సేల్స్ టాక్స్, మోటార్ వెహికల్ టాక్స్, ఎలక్ట్రీ టాక్స్ వంటివి వేస్తున్నామని అన్నారు. ఈ రూ. 47½ కోట్లు తక్కువగా అనిపించవచ్చును. కానీ ఇదంతా సామాన్యుల మీద పడుతుంది పైగా సరిపోదు. అంతేకాక ప్రజానీకం వ్యతిరేకతను, కోపాన్ని అయిష్టాన్ని సంపాదించుకోవడం తప్ప, ఉపయోగపడదని మనవి చేయదలచాను. ఇప్పటికే సాచ్యురేటెడ్ పాయింట్ కి వచ్చింది. ఏ విధంగా పరిష్కారం చేస్తారు? ఎడిషనల్ టాక్సేస్ రీత్యా ఇంకా రూ. 4 వందల కోట్లు సంపాదిస్తే తప్ప మరో విధంగా కాదు. ఏ విధంగా చేస్తారో ప్రభుత్వమే చెప్పాలి. పన్నులు వేయాలని ప్రభుత్వానికి సలహా చెప్ప దలచుకోలేదు. కానీ చెప్పకుండానే చెప్పవలసి వస్తుంది, అసలు ధనవంతులు, కోటీశ్వరులు, భూస్వాములు లక్షలకు కోట్లకు పడగలెత్తి, ఏ విధంగా డబ్బు సంపాదిస్తున్నారో, చీకటిలో నల్ల ధనం సంపాదిస్తున్నారో, దాచిపెడుతున్నారో ఆ ప్రాంతాలు, ఆ వ్యక్తులు, ఆ పద్ధతులు అన్నీ తెలియనివారు కాదు. అటువంటి సిబ్బంది ఉంది. రాష్ట్రంలో ధనం లేదని కాదు. వందల, వేల కోట్ల నల్ల ధనం ఉంది. ఆ నల్ల ధనాన్ని వెలికి తీసి ప్రభుత్వానికి వనరులుగా ఉపయోగించి, రాష్ట్రాభివృద్ధికి, సర్వతోముఖాభివృద్ధి ఉపయోగించే ప్రయత్నం చేయడం సాంఘిక సంస్కారం, విప్లవ సంస్కారం, మౌలిక సంస్కారం. జాతి జీవితంలో రాష్ట్ర జీవితంలో ముఖ్యమైన మూలమలుపు దానినిగురించి ఆలోచించండి. అంతే కాని ఎక్సైజ్ పన్ను వేయమని, ఆ మంత్రికి, సేల్స్ టాక్స్ వేయమని ఆ మంత్రికి చెబుతూ ఉండడం వల్ల పరిష్కారం కాదు. వాస్తవాన్ని అర్థం చేసుకోవడం కాదు. ఇక్కడే దారి తప్పారు. ఇదివరకే దారి తప్పారు. వరుసగా తప్పుతున్నారు. ఈ విషయంలో ఇన్నాళ్లుగా పరిపాలన చేసిన అధికార పార్టీ ఏ విధంగా ప్రయాణం చేసిందో, ఈ ప్రభుత్వం కూడా అదే దారిలో అంతకంటే వేగంగా, వాడిగా ప్రయాణం చేస్తున్నది. ఆర్థిక వనరులు సమకూర్చుకోడానికి సరిక్రొత్త పద్ధతులు ఏ మాత్రం ఆలోచించకపోవడం అనేది విమర్శించక తప్పదు. ఈనాడు మన రిసోర్సెస్ ఏమిటి? 1987–88 వ సంవత్సరంలో రూ. 7 వందల 11 కోట్ల 88 లక్షల 99 వేలు అయితే, 1988-89 వ సంవత్సరంలో రూ. 7 వందల 46 కోట్ల 72 లక్షల 75 వేలు తెచ్చుకున్నాము. సెంట్రల్ అసిస్టెన్స్ 1987-88 వ సంవత్సరంలో రూ. 8 వందల 40 కోట్ల 45 లక్షలు ఉంటే, 1988-89 వ సంవత్సరంలో రూ. 8 వందల 65 కోట్ల 89 లక్షలు ఉంటుందని అంచనా. అంటే సెంటర్ పైన ఏ మాత్రం ప్రత్యేకమైన అభిమానం

దాని వ్యతిరేకం కానీ చూపే సందర్భం కాదు. సెంటర్ అంటే అది మన సెంటర్. కేంద్ర ప్రభుత్వం ఎవరు ఏమన్నా నిజమైనది. కేంద్ర ప్రభుత్వం మాయ అనుకోరాదు. ఇది నా పార్టీ భావన. అది ఒక సజీవమైనది, యావత్ భారత జాతియొక్క ప్రతీక అని నేను భావిస్తున్నాను. ఏ మాత్రం మాయ అనే భావన రారాదు. కేంద్రానికి ఎన్నో కార్యక్రమాలు, బాధ్యతలు, పనులు ఉంటాయి. ఈ దేశాన్ని రక్షించేందుకు సైన్యం పైన, సబ్సిడీలపైన కేంద్ర బడ్జెటులో మూడవ వంతు కాదు సగానికి సగం ఖర్చు అవుతున్నది. మనం ఒక జాతిగా ఉన్నాము. కాబట్టి రాష్ట్రం కేంద్రప్రభుత్వ ప్రణాళికా ఖర్చులో 48 శాతం ఈ సంవత్సరం ప్రణాళికలో కూడా వాటా పంచుకుంటూ ఉందనేది నిర్ద్వందంగా మరొకసారి సభ ద్వారా చెప్పక తప్పదు. ఎందుకంటే కేంద్రం మీద ఆధారపడకుండా ఏమీ చేయలేము. కేంద్రం కూడా మన రాష్ట్రాల మీద, ప్రజల మీద, వారి శ్రమశక్తి మీద పన్నుల మీద ఆధారపడాలి. ఇది పరస్పర సంబంధం. విడదీయలేని సంబంధం. దీనిని ప్రశ్నిస్తే, పొరపాటు అవుతుంది అని చెప్పక తప్పదు.

ఎగ్రిగెట్ సోర్సెస్ రూ. 1052 కోట్ల 83 లక్షల 99 వేలు 1987-88 లో ఉంటే 1988-89 లో రూ. 11 వందల 12 కోట్ల 61 లక్షల 75 వేలు పెట్టుకున్నాము. ప్లాన్ అవుట్ లేలో 1987-88వ సంవత్సరంలో రూ. 11 వందల 12 కోట్ల 42 లక్షల 66 వేలు 1988-89 లో రూ. 12 వందల 52 కోట్ల 71 లక్షల 75 వేలు నిర్ధారణ చేసుకున్నాము. ఈ విషయానికి వస్తే రిసోర్సెస్, మనం పెట్టుకున్న లక్ష్యం రెండిటి మీద తేడా ఉంది. ప్రభుత్వం చెప్పింది. మంత్రిగారు చెప్పారు. రూ. 140 కోట్ల 10 లక్షల లోటు ఇందులో ప్రణాళికా వ్యయంలో ఉంది. పూడ్చే విధానం ఏమిటనేది ప్రధాన ప్రశ్న. ఈ లోటు పూడ్చే ప్రయత్నం చేయాలి. ప్రణాళికా అంటూ ఇంత వరకూ ఉత్సాహంతో అనుకొన్నాము, ఎంతో పెద్ద ప్రణాళిక-రూ. 7,500 కోట్ల ప్రణాళిక రూపొందించాలని అనుకొన్నాము అనాడు ఆలోచించే విధానంలో, ఉండే ఈతి బాధలు, వనరుల ప్రాధాన్యత, ప్రాముఖ్యత అంచనా వేసుకోకుండా ఆకళింపు లేకుండా ప్రణాళిక చేసుకొన్నారు, వాదించారు కానీ చివరకు కేంద్రప్రభుత్వం కుదించి దానిని రూ. 5,200 కోట్లకు చేయడంతో ఈ ప్రణాళిక సాగుతోంది. రూ. 5,200 కోట్ల ప్రణాళికను వర్కింగ్ ప్లాన్‌గా పెట్టుకొన్నాము. రూ. 7,500 కోట్లని మా నిర్దేశంగా పెట్టుకొన్నాము. మా లక్ష్యంగా పెట్టుకొన్నామని అనేక సందర్భాలలో ముఖ్యమంత్రిగారు చెబుతున్నారు. ఇప్పటికి కూడా బహుశా రూ. 7,500 కోట్లు సాధిస్తామనే ధృఢ సంకల్పంతో మనం సంతృప్తి పడడం మంచిదే. దాని కొరకు ప్రయత్నం చేయడం మంచిదే. కాని ఆచరణ సాధ్యమా? వాస్తవంగా, అంకెలు లెక్కలు, ఆదాయాలు ఇవన్నీ కూడా దృష్టిలో పెట్టుకొంటే అవకాశాన్ని కాదనలేము. ఆ పరిస్థితులు వచ్చే సరికి ముఖ్యమంత్రిగారు కానీ, ఆర్థిక మంత్రిగారు కానీ ఈ ప్రభుత్వం వారు

కానీ ఈ నాడు రోజు రోజుకూ అనుభవం చూసిన తరువాత, పరిస్థితులు చూసిన తరువాత—చేతులారా మన వనరులను కోల్పోతున్నాము. సంపాదించ లేకపోతున్నాము. ఈ ప్రణాళిక ఆచరణలో సాధ్యం కావడం లేదు బాధలకు గురవుతూ అర్థం చేసుకోలేని పరిస్థితి కనపడుతోంది. కాబట్టి సెంట్రల్ అసిస్టెన్స్ 48 నుంచీ 50 శాతం వరకూ ఉంది. దానిని పెంచుకోవడానికి ప్రయత్నం చేయాలి. అందులో సందేహం లేదు. కానీ రిసోర్సెస్ పెరగాలి. రిసోర్సెస్ పెంచుకోవాలంటే మొదటగా రుణాల గురించి—నేను ఇదివరకు కూడా చెప్పాను, ఇంతవరకూ మనం రూ 6,000 కోట్ల వరకూ రుణాలలో ఉన్నాము. కేంద్రం రుణాలలో ఉంది. మనమూ రుణాలతో ఉండి రుణాలు రద్దు చేయమని, వడ్డీలు రద్దు చేయమని చెప్పడం తప్ప మరింత ఎక్కువగా రుణాలు ఇవ్వమని అడిగినా అది సాధ్యం అవుతుందా అంటే కాదు. నా అంచనా ప్రకారం 4 శాతమో, 8 శాతమో మహా అయితే 5 శాతమో మన ప్రణాళిక కొరకు అదనంగా వస్తుందా? కేంద్రం ద్వారా వచ్చే రుణాల పైన ఆధారపడ వచ్చు. కానీ అంత కన్నా మార్గం లేదు. అడిషనల్ టాక్స్ గురించి ఇది వరకు మనవి చేసాను. అది కూడా పూర్తిగా డెడ్ ఎండ్‌కు వచ్చింది. అంత కంటే మించి టాక్స్‌లు వేయలేదు. మహా అయితే ఇంకొక రూ. 10, 15 కోట్లు. ఈ రూ. 47 కోట్లు మీరు సాధిస్తే చాలా కష్టం. మహా గగనం అవుతుంది. సెంట్రల్ ఎయిడ్ సాధ్యం కాదు. రుణాలు సాధ్యం కాదు. అడిషనల్ టాక్స్ రెవిన్యూ సాధ్యం కాదు. ఇలాంటప్పుడు చేయవలసినది ఏమిటి? ఎప్పటికీ అప్పుల మీద ఆధారపడదాము అన్న ఆలోచన కష్టం. మన సంపద ఏమిటి? మన ఆస్తి ఏమిటి? ఉత్పాదన ఏమిటి? మన సంపాదనంతా వ్యవసాయం. వ్యవసాయిక పారిశ్రామిక, వాణిజ్యరంగాలలో ఉత్పత్తి ఏమిటి? దాని విలువ ఏమిటి? దానిని సార్థకం చేసుకొని వినియోగించుకొనే మానవశ్రమ బ్రహ్మాండంగా ఉంది. ఈ మానవ శ్రమను, వనరులను ఆధారం చేసుకొని, ప్రాతిపదికగా చేసుకొని దాని పైన బ్రహ్మాండమయిన భవనాన్ని నిర్మాణం చేసుకొందాము. దాని ద్వారా ఒక అంతస్థుపైన ఇంకొక అంతస్థు వస్తుంది అలా అంతస్థుపై అంతస్థు పెంచు కొంటూ పోయే దృక్పథం ఉండాలి. అంతే కానీ మానవ శక్తిని, మానవ వనరులను అర్థం చేసుకోకుండా అపారమయిన 16 అంతస్థుల మేడ గురించి ఆలోచించి, ఆలోచనలేని కార్యక్రమాలు వేసుకొని, నిర్ణయాలు చేసి, అలాంటి వాగ్దానాలు చేసి ఆచరణలో భంగపడడం మంచిది కాదు. మర్యాద కాదు. ఆర్థిక రాజకీయ, సాంఘిక విధానాలలో కష్టాలకు; నష్టాలకు, అరిష్టాలకు దారితీస్తుంది తప్ప వేరు కాదని చెప్పి నేను హెచ్చరిక చేస్తున్నాను. కేంద్రానికి వనరులు చాలా ఉన్నాయి. వాళ్ళు మనరాష్ట్రానికి ఇచ్చే కన్సెషన్స్ కొన్ని ఇవ్వవచ్చు. మనకు వచ్చే రాయల్టీస్ తగ్గిస్తున్నారు. పబ్లిక్ రుణాలు 90 శాతం కేంద్రం తీసుకొంటే 10 శాతం మనకు వస్తున్నాయి. అలాగే డెఫిసిట్ బడ్జెట్ వల్ల చాలా నష్టం వస్తుంది. మనపైన భారం పడుతుంది. విదేశాల నుంచీ వచ్చే రుణాలు

రావడంలేదు. నోటు అచ్చు వేస్తున్నారు కాని మనకు రావడంలేదు. కేంద్ర ప్రభుత్వ యొక్క ద్రవ్య విధానంలో కూడా మార్పు వచ్చి ఇంకా న్యాయమైన పద్ధతి రావాలని కోరాలి. మన ముఖ్యమంత్రిగారు కూడా ఫైనాన్స్ కమీషన్‌కు మెమోరాండం ఇచ్చారు. అన్ని పార్టీలవాళ్లము ఇచ్చాము. యావత్ భారత దేశంలో రాష్ట్ర, కేంద్ర ఆర్థిక సంపదలలో, విత్తంలో మార్పు రానిదే రాష్ట్రాలు బాగుపడవు రాష్ట్రంలో మార్పు రాదు. అయితే దానికి ఒక పరిమితి ఉంది. ఇప్పటికే కేంద్రం 50 శాతం రాష్ట్ర రుణాలకు సహాయపడుతోంది. దానిని 100 శాతం మార్చడం కష్టం అవుతుంది. దానికి కూడా పరిమితి ఉంటుంది. 5,4, లేక 10 శాతం కంటే ఎన్నడూ మించదు. ఏ ప్రభుత్వం వచ్చినా అది సాధ్యం కాదు. ఏ ఫైనాన్స్ కమీషన్ యావత్ భారత దేశాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకొన్నా, బ్రహ్మదేవుడు దిగివచ్చినప్పటికీ అంతకన్నా సాధ్యంకాదు. మనయొక్క డొమెస్టిక్ రీసోర్సెస్, స్వంత ఆస్తిపైన, స్వంత ఆదాయంపైన, సంపదపైన ఆధార పడడమే ఏకైక ప్రధాన పరిష్కారం అని భావిస్తున్నాను. ఇది ప్రధానంగా సీడ్ మనీ అవుతుంది. దీనిద్వారా మనం సంపాదించుకొంటే స్టేట్ డొమెస్టిక్ ప్రొడక్షన్ కూడా చాలా దెబ్బతింటుంది. దురదృష్టవశాత్తు 3,4 సంవత్సరాల నుంచీ నిరంతర కరువువల్ల, కాటకంవల్ల పంటలు దెబ్బతినడంవల్ల, ప్రధాన ఆధారమైన వ్యవసాయోత్పత్తులు పడిపోవడంవల్ల ఆహారధాన్యాలు తక్కువ పండడమే కాకుండా రవాణా దెబ్బతినడం, వ్యాపారం దెబ్బతినడం సేల్స్‌టాక్స్ పడిపోవడం అనేక విధాల అంష్టాలు వచ్చి రాష్ట్ర ఆర్థిక పరిస్థితి దెబ్బ తిన్నదని నేను వేరే చెప్పనక్కరలేదు. ఇటువంటి పరిస్థితులలో మనకున్న ప్రయారిటీస్ నిర్ణయం చేసుకోవాలి. మనకున్న ప్రత్యేక వనరులను నిర్ణయం చేసుకోవాలి. లోకల్ బాడీస్‌ను కార్పొరేషన్సు గురించి మనం చెప్పలేదు. ముఖ్యంగా మనకు 47 కార్పొరేషన్సు ఉన్నాయి. అవన్నీ కూడా ఒక్కసారే వచ్చినవి కావు. చరిత్రాత్మకంగా పెరుగుతూ వచ్చినవే కొన్ని మీరు స్థాపించారు. హనుమంతుని తోకలాగా పెరుగుతూ మొత్తం 47 అయినాయి. ఇంకో 3, 4 వేస్తే వేయవచ్చు. కార్పొరేషన్స్ వేసే దానిలో పరమార్థం ఏమిటంటే ఇవి స్వతంత్రంగా వాళ్లు వనరులను సమకూర్చుకొని, వారికి అప్పజెప్పిన పరిశ్రమలను నిర్వహించుకొని, వ్యాపారాన్ని నిర్వహించుకొని అదనపు ఆదాయాన్ని సంపాదించి, రాష్ట్రానికి వడ్డీలు చెల్లించడమే కాకుండా మిగిలిన డబ్బుతో రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి మళ్ళీ తరువాత ప్రణాళికను పెంచుకోవడానికి అభివృద్ధి కార్యక్రమాలకు ఉపయోగపడుతుంది అన్నది ప్రధాన ఉద్దేశం. అదే విధం కార్పొరేషన్సు స్థాపిస్తున్నాము. కాని కాలక్రమేణా కార్పొరేషన్సులో ఒఫీషియల్స్ ఎం.డి. లుగా, అనధికారులు అధ్యక్షులుగా, డైరెక్టర్లు అనధికారులు ఉంటూ ఇది కేవలం వాళ్లయొక్క అధికారానికి, వాళ్ల పెత్తనానికి అది ఒక ఉద్యోగంగా చేసుకొంటున్నారు, తప్ప రాష్ట్రానికి సంపద సంపాదించే పెట్టాలనే బాధ్యత మర్చిపోతున్నారు. దానికి మొదటి కారణం ఐ. ఏ. ఎస్ ఆఫీసర్లు ఎం.డి.లుగా ఉంటారు. వారికి పరిశ్రమ గురించి సంబంధం ఉండదు. టెక్నాలజీ తెలియదు. అలాంటివాళ్లు ఉండడంవల్ల పరిశ్రమలు దెబ్బతింటున్నాయి.

అనధికారులు ఉన్నవాళ్ళు రాజకీయ పెత్తనం కొరకు, అవకాశం కొరకు ఉపయోగించుకొంటున్నారు తప్ప దాని ఉపయోగం పెంచడం లేదు. దాని పర్యవసానంగా 47 కార్పొరేషన్ల ద్వారా ఎన్ని కోట్ల రూపాయల నష్టం అని లెక్కలు ఇచ్చారు. ఇటీవలి కాలంలో స్టేట్ పబ్లిక్ ఎంటర్‌ప్రైజెస్‌లో కొంత మిగులు వస్తున్నది అని, కొంత లాభం వస్తున్నదని అన్నారు. కానీ ఎంత వచ్చింది, ఎంత వస్తున్నది ఇది రాష్ట్ర ప్రజానీకకు, రాష్ట్ర అభివృద్ధికి ఎంత వరకూ తోడ్పడుతుందన్నది లేదు. ఏ మాత్రం కూడా గణనీయమైన పద్ధతిలో తోడ్పడే విధంలో లేదు. పెట్టుబడి లెక్కలు చూస్తే, పెట్టుబడిపైన వడ్డీ చూస్తే వడ్డీ కూడా రావడం లేదు. అత్యధిక కార్పొరేషన్లు ఈనాటికి కూడా నష్టాలలో కూరుకు పోతున్నాయి. అలాంటప్పుడు ఇటువంటి కార్పొరేషన్లలో వాటి యొక్క ఘనితనాన్ని, సాంకేతిక నైపుణ్యాన్ని, బాగా పెంచి కార్మిక శ్రమ శక్తిని ఉపయోగించుకొని రాష్ట్రానికి ఆదాయాన్ని సంపాదించి పెట్టే ప్రయత్నం చేయాలి కానీ, కేవలం కార్పొరేషన్లను మిత్రులకో, బంధువులకో లేక రాజకీయ పక్షపాతంతోనో ఇవ్వడం జరుగుతోంది తప్ప దాని వల్ల నిర్ణయమయిన కాలంలో గణనీయమైన లాభాలు సంపాదించి పెట్టే పద్ధతిలోకి పోవడం లేదు. ప్రభుత్వం యొక్క ప్రయాణం ఈ కార్పొరేషన్ల విషయం చూస్తే ఏ మాత్రం సంతృప్తికరంగా లేదు. ఇప్పటికి కూడా కార్పొరేషన్లు మన రాష్ట్రం పైన గుదిబండగా తయారవుతున్నాయి. ఏవో కొన్ని కార్పొరేషన్లు తప్ప మిగతావన్నీ కూడా నష్టాలలో ఉండడం ప్రధానమైన లోటు. దీని వల్ల కూడా మనం స్వంత వనరులు చేకూర్చుకొనే దానిలో పూర్తిగా విఫలం అవుతున్నామని చెప్పక తప్పదు. తరువాత ప్లాన్‌కు వచ్చినప్పుడు, ప్రియారిటీస్ వేసుకొంటాము. ఎవరయినా, ఏ దేశం వాళ్లయినా, ఎక్కడివారయినా మన రాష్ట్రం లాంటి రాష్ట్రాలు ఏ రాష్ట్రం అయినా అన్నిటికంటే ప్రధానమయిన ప్రియారిటీ ఇవ్వవలసింది వ్యవసాయం, నీటి వసతులు, విద్యుచ్ఛక్తి, పరిశ్రమ. వీటిపైన మనం ఏమయినా ప్రాధాన్యాలు ఇచ్చామా? ఒక్కసారి ఆత్మవిమర్శ చేసుకోండి. ఆత్మవిమర్శ అంటే ఏదో నిందలు వేసారని, నేరాలు చేసారని భావర్థంలో చెప్పడం కాదు. ఒక బాధ్యత తీసుకొన్నప్పుడు, ప్రజల తరఫున ఒక కర్తవ్యం నిర్వహిస్తామని ఒప్పందం చేసుకొన్నప్పుడు ప్రతి 2,3 మాసాలకు మనం చేస్తున్న పొరపాట్లు కనీసం బడ్జెటు సంవత్సరంలో అయినా, పరిశీలించుకొని దాని వల్ల వచ్చే నష్టాలను సరిదిద్దుకొని ముందుకు పోవడం యోగ్యతగా ఉంటుంది, చక్కగా ఉంటుంది. అటువంటి ప్రయత్నం ఏదీ ఈ బడ్జెటు పరిష్కారంలో జరగలేదు. ఆత్మ విమర్శ కాదు సంతృప్తి కనపడుతోంది. మేము చేసింది అంతా బాగుంది, ఇంకా చేయబోతున్నాము అన్న ఆత్మ సంతృప్తి తప్ప ఆత్మ విమర్శ లేదు. ఈ నాడు మనం ఎంత కేటాయించామనే దానికి ఉదాహరణంగా ఇస్తున్నాను శ్రీరాం సాగర్ ప్రాజెక్ట్ కానీ, శ్రీశైలం ప్రాజెక్టు కానీ, నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టు కానీ, వంశధార మొదటి స్టేజ్ కానీ ఇలాంటి ప్రాజెక్టులు ఆనాటి నిర్మాణాలు జరిగినాయి. వాటి విషయంలో నేను లిబరల్‌గా అంచనా వేసి లెక్కలు

కడితే టోటల్‌గా 60 శాతం, 62 శాతం కంటే మించి యుటిలైజేషన్ రావడం లేదు. క్రొత్తగా ప్రాజెక్టులు కడితే అవసరం కాదు. వీటి క్రింద సాగు భూములు, సాగునీటి కాలువలన్నీ మరమ్మత్తు చేసి 42 శాతం నుంచి, 60 శాతం వరకు అంటే ఇంకా 20 శాతం యుటిలైజేషన్ పెంచినట్లయితే తప్పని సరిగా ఈ రాష్ట్రంలో దాదాపు రెండు శాతం జనాభాకు ఉద్యోగ వసతి ఖచ్చితంగా పెరిగే అవకాశాలు వున్నాయి. మనది వ్యవసాయ రాష్ట్రం వ్యవసాయం పెట్టుబడి కాబట్టి దానిని సంరక్షించి త్వరగా నీటిపారుదల సౌకర్యాలు పెంచినట్లయితే నిరుద్యోగ సమస్యను పరిష్కరించడానికి ప్రబలంగా తోడ్పడే ప్రధాన పైన కేంద్రీకరించి వసతి చేసుకున్నాము. అంతే కాదు. నిరుద్యోగం తొలగిపోయే ప్రక్రియ కాదు. వెంటనే ప్రొడక్టివిటీ ఉపయోగించి 20 శాతం గనుక ఉపయోగానికి పెంచితే 21 శాతం వ్యవసాయ వృత్తి విలువతో వాల్యూ యాడెట్ అవుతుంది. ఇంకా పెరుగుతుంది. వాల్యూ యాడింగ్ కెపాసిటీ కూడా 21 శాతం వున్నది. మరి అలాంటప్పుడు ఈ రాష్ట్రంలో మన యొక్క స్వంత వనరులు పెంచుకోవాలనే నిర్ణయానికి వచ్చినప్పుడు అప్పులపైన, కేంద్రపైన ఆధారపడితే కాదు. పన్నులు పెంచడం వీలు కాదు. మన స్వంత ఆస్తి నిర్మాణం అనుకొన్నప్పుడు ఈ వ్యవసాయంపైన నీటి పారుదలపైన విద్యుచ్ఛక్తి పైన కేంద్రీకరించడం, ఒక్క 10 శాతం, 20 శాతం పెంచినట్లయితే ఎంత గుణాత్మకమైన మార్పు వస్తుందో గమనించవచ్చు. కానీ ఇది గమనించడం లేదు. బడ్జెట్‌లో దృక్పథం, ఈ ధోరణి అంకెల కేటాయింపులలో ప్రయారిటీస్ నిర్ణయించే పద్ధతులలో చూస్తే ఏమీ లేదు. తుదకు ఎంత వరకు పోయారంటే మేము సోషల్ డెవలప్‌మెంటుకు ఖర్చు పెడతున్నాము. సోషల్ వెల్‌ఫేర్ కార్యక్రమాలకు పెట్టేదంతా కూడా పెట్టుబడి ఖాతా క్రింద పెట్టుకోండని ఎక్కడా కనీ, వినీ ఎరుగని ప్రపంచ అర్థశాస్త్రంతో ఏనాడు వూహించలేని క్రొత్త సిద్ధాంతాన్ని అర్థశాస్త్రవేత్త అయిన మన మహేంద్రనాథ్ గారు ప్రతి పాదించారంటే ఆశ్చర్యంగా, అంగీకరించడానికి కూడా వీలు లేకుండా వుంది. ఖండించడం అంటే నేరం కావచ్చు. కానీ ఒప్పుకోవడానికి వీలే లేదు. ఇటు వంటి పనికి మాలిన ఎవరూ అంగీకరించలేని ప్రయారిటీస్ పెట్టుకొని, ప్రాధాన్యాలు పెట్టుకొని ఈ రాష్ట్రాన్ని నడుపుదామంటే ఎక్కడకు, ఎన్నాళ్ళు తీసుకు పోతారో దాని మాత్రం నేను గ్యారంటీగా, విశ్వాసంగా మీపై నమ్మకంతో చెప్పడానికి తయారుగా లేను. అనుకొన్న మీ ప్రైయారిటీస్ పూర్తిగా తల క్రిందులుగా వున్నాయి. విద్యుచ్ఛక్తి యొక్క ప్రైయారిటీ లెక్క చూస్తే దీని వినియోగం ఈ రాష్ట్రంలో 10 శాతం పెంచడం ప్రధానం కాదు. ఆరు మాసాలలో, మూడు మాసాలలో 10 శాతం పెంచవచ్చు. అంత ఆధునికమైన శక్తి, ఆధునాతనమైన సాంకేతిక శక్తిని 10 శాతం పెంచడం ఈ రాష్ట్రానికి పెద్ద విషయం కాదు. అలాంటిది పెంచగలిగితే మార్పు ఎంతో జరుగుతుంది. దాని యుటిలైజేషన్ 10 శాతం పెంచితే మనం ఒక లక్ష మందికి పరిశ్రమలలో వుద్యోగాలు కల్పించవచ్చును. ఇది అర్థశాస్త్రవేత్తలు, అర్థశాస్త్ర కోవిదులు

పరిశీలించి వ్రాసిన పత్రాలలో నుంచి మనవిచేస్తున్నాను. ఏమయినా అర్థం చేసుకోండాము. ఒక లక్ష మందికి వుద్యోగాలు కల్పించవచ్చు. 10 శాతం ఈ నాడు రాష్ట్రంలో వున్న విద్యుచ్ఛక్తి పవర్‌ను అదనంగా వినియోగించగలిగితే మంచిదే. కానీ అది చేయడం లేదే? దీనికి పెట్టుబడి లేదు కాబట్టి చేయడం లేదు. తమ ఇంటిని తమ స్వంత ఆస్తిని బాగుచేసుకోవడానికి లేకుండా అప్పులపైన, కేంద్రంపైన వాళ్ళు ఇవ్వలేదు. వీరు ఇవ్వలేదు. సకపోతే బరువు ఎక్కువ అయిపోయిందని చతికిలబడిపోతే ఇదే శాఖ విధానం అయితే దీనిని ఎవరూ క్షమించలేరు. మన్నించలేదు కూలిపోయిన తరువాత పైకి లేపే నాదుడే ఎవరూ లేరు. 10 శాతం పెంచితే ఒక లక్ష మందికి ఉద్యోగాలు యివ్వడనే కాదు. 1981-82 వ సంవత్సరం ధరల ప్రకారం వాల్యూ యాడెడ్‌కు 45 కోట్ల రూపాయలు పోతూ వున్నవి. విలువగల వుత్పత్తిని పెంచగలుగుతాము. అది కూడా మన దృష్టిలో లేదు. అందులో ప్రధానమైన నీటిపారుదల తరువాత విద్యుచ్ఛక్తి దీనిపైన కేటాయింపులు చేస్తే ఎంత లాభం వుందో మీరు గమనించాలి. ఉన్నది డిక్లేర్ అయింది. ఈ సంవత్సరం విద్యుచ్ఛక్తి కోత వలన ఎన్ని కోట్ల రూపాయల పారిశ్రామిక సంపద వ్యవసాయ సంపద పాడైపోయింది? ఎన్ని కోట్ల రూపాయల కుటీర పరిశ్రమలు నిలిచిపోయాయి? ఎన్ని కోట్ల మందికి నిత్య జీవితాలలో అవస్థలు, కష్టాలు వచ్చినాయి? అవన్నీ లెక్కకడతారా? లెక్క కడితే వందల కోటకు మించుతుంది తప్ప మరో సమస్య లేదు. కాబట్టి విద్యుచ్ఛక్తి ఉత్పాదన 5 శాతం, 10 శాతం పెంచకపోవడం, విజయవాడ థర్మల్ స్టేషన్‌పైన పెట్టుబడి పెట్టకపోవడం పెడతామని చెప్పిన దానిని సగానికి సగం కూడా పెట్టకపోవడం ఇవన్నీ క్షంతవ్యం కాని విషయాలు. మామూలు మనిషికి అయితే దండన విధిస్తారు కానీ ఈనాడు అర్థశాస్త్ర మంత్రికి, ఆర్థిక మంత్రికి, ముఖ్యమంత్రికి బడ్జెట్‌లో చేసిన పొరపాట్లకు తద్వారా రాష్ట్రానికి వచ్చే అన్యాయానికి, సంభవించే అనర్థాలకు, అక్రమాలకు ఎన్ని సార్లు వురిశిక్ష వేసినా తక్కువే అని చెబుతున్నాను. ఇది రాష్ట్ర ప్రజల తరపున ఆ ప్రజల యొక్క గోడు వాళ్ళ మనసులలోవున్న బాధ ఈ రాష్ట్రం వెనుకబాటుతనం 10 సంవత్సరాలు వెనుకకుపోయిందని మనవిచేస్తున్నాను. 10 సం.లు వెనుకకు త్రోసివేశారు. ఇలాగే ఇంకో రెండు సంవత్సరాలు చేస్తే ఇంకా 10 సంవత్సరాలు వెనుకకు పోతుంది. వెనుకకు పోయినా, ముందుకు పోయినా ఎవరు రాజ్యంలో వచ్చినా ఎవరు రాకపోయినా నాకు ప్రధానం కాదు. ఈ రాష్ట్ర ఆర్థికాభివృద్ధి వెనుకకుపోతున్నది. కుంటుపడుతున్నది రాష్ట్రంలో నిరుద్యోగం పెరుగుతున్నది. రాష్ట్ర సంపద తరుగుతూ వున్నది. అంతేతప్ప అంతకన్నా మించి రాజకీయ చర్చ నాకు అక్కరలేదు కాబట్టి నేను మనవిచేసేది దానిపైన ప్రాధాన్యతలు యివ్వకంలో అన్యాయం చేస్తున్నారు. దానిని గమనించండి. ఇప్పుడయినా సవరించమని మనవిచేస్తున్నాను. పవర్ కట్ వలన కనీసం జాతీయ వుత్పత్తి రూ. 500 కోట్లు నష్టపడింది. ఇప్పుడు నేను సాధించేది ఏమి లేదు. వీటన్నిటికి కొంత సమయం కావాలి. ఒకసారి ప్రాజెక్టులు కట్టాలంటే 5 ఏళ్ళు,

10 ఏళ్ళు కావాలి, 12, 15 యేళ్ళు కూడా కావచ్చు. ఒక విద్యుచ్ఛక్తి ప్రాజెక్టు కట్టాలంటే 5 సంవత్సరాలు కావాలి. 5 సంవత్సరాల ప్రాజెక్టు, 10 సంవత్సరాల ప్రాజెక్టు అని ఒకసారి మరల రిపీట్ చేయదలచుకొన్నాను. సవినయంగా ముఖ్యమంత్రిగారికి మనవిచేయదలచుకొన్నాను. ఏనాడో వచ్చే ప్రాజెక్టుల కొరకు ఆర్రులు సాచుకొని, నోరు తెరచుకొని కూర్చుండే బదులు ఇప్పుడే ఇక్కడే నోటిలో అన్నం పెట్టే తక్షణ సాంఘిక సంక్షేమ కర్తవ్యాన్ని మరచిపోకూడదని ఆ విధంగా పోల్చడంతో తెలుగు దేశం పార్టీ యొక్క రాజకీయ విధానం గురించి వేదాంతాల, సిద్ధాంతాల గురించి అనుమాన పడవలసి వస్తుంది సందేహ పడవలసి వస్తుంది. వారు దీర్ఘంగ కాలంగా ప్రాజెక్టుల పట్ల కనపరిచిన నిర్లక్ష్యం వున్నదే ఏ మాత్రం కూడా ఈనాడు ప్రపంచంలో అభివృద్ధిలేని పారిశ్రామిక, సాంకేతిక యుగంలో అభివృద్ధి మార్గంలో పోతున్నట్లు వున్నది ఏమాత్రం అతకని, పొసకని విషయం. ఇక సబ్సిడీ విషయం కాదనడంలేదు రెండు రూపాయలకు కేజీ బియ్యం కానీ, సగము ధరకే ధోవతి, చీరలు కానీ. మిగతా వృద్ధాప్యపు పింఛను కానీ అన్ని అభివృద్ధి దేశాలలో వున్నాయి. అయితే పెట్టుబడిదారీ దేశం కాబట్టి దరిద్రం అదే పనిగా పెరుగుతున్నది. కాబట్టి 10 లక్షల మందిని దరిద్ర రేఖనుంచి దిగువకు దింపినామని రూరల్ డెవలప్‌మెంట్ మంత్రి అంటారు. 15 లక్షల మంది క్రొత్తగా దరిద్ర రేఖలో చేర్చబడ్డారని మరొక మంత్రి అంటారు. ఇది కేంద్రం లోను రాష్ట్రంలోను అలవాటు అయిపోయింది. దారిద్ర్యరేఖ నుంచి పైకి తీసుకొని వెళ్ళేవారు కొంత మంది అయితే, వేరే మార్గాన ఇంకో కొంత మంది వస్తున్నారు. కాబట్టి ఈ దోపిడీ విధానం, పెట్టుబడిదారీ దోపిడీ విధానం-ఆర్థిక సాంఘిక సంక్షేమం లేనప్పుడు భూ సంస్కరణలు లేకుండా, వాణిజ్య వ్యాపార సంస్కరణలు లేకుండా పారిశ్రామికులు, గుత్త పెట్టుబడిదారులు యావత్ భారత దేశంలో, మన రాష్ట్రంలో ప్రాధాన్యత వున్నప్పుడు డబ్బుగల వాడిదే అన్ని విధాల పైచెయ్యి అయినది. తద్విపరీతంగా దరిద్రం పెరుగుతూ వున్నది. దరిద్రాన్ని మూలు కండెలతో నేస్తూ వున్నారు. దరిద్రం సృష్టించబడుతున్నది. వేల, లక్షల గజాల దరిద్రం బజారులో, గ్రామ గ్రామాలలో తయారు అవుతున్నది దానిని శాశ్వతంగా అరికట్టాలి. దీనిని తెగ్గొట్టడానికి ప్రయత్నాలు చెయ్యాలి. రెండు రూపాయలకు కిలో బియ్యం, మూడు రూపాయలకు ధోవతులు ఇస్తున్నాము సరే, ఇది సబ్సిడీ అంటే శాస్త్రంలో అన్ పెయిడ్ ప్రైస్ ఒక దానికి 10 రూపాయలు ధరవుంటే 5 రూపాయలకు ఇస్తావుంటే మిగతా 5 రూపాయలు నేను ఇస్తున్నాను బాబు నీ దగ్గర డబ్బు లేదు కాబట్టి ఆ డబ్బు బరువును, భారాన్ని నేను మోస్తానని చెప్పి ప్రభుత్వం వారు అంటున్నారు. 5 రూపాయలకు కిలో బియ్యం, 6 రూపాయలకు కిలో బియ్యాన్ని 2 రూపాయలకే ఇస్తున్నాము. నాలుగు రూపాయల బరువు నేను మోస్తున్నాను అంటే ఈ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం మోస్తూ వున్నది. కాబట్టి ఇది 12-30 మ.
ఉత్పాదకమైంది కాదు. అయినా ఖర్చుపెట్టకతప్పదు. పేదరికంలో వున్నవారికి సహాయం అవసరమే కాని దీనిని మీకు ఇంకా పైకి తీసుకువెళ్ళి, అశాస్త్రీయమైన స్థాయికి తీసుకువెళ్ళి ఇది కాపిటల్ ఎక్స్‌పెండిచర్ అన్నారు. అది కానే కాదు. ఇది డెవలప్‌మెంట్ ఖర్చుకాదు. డెవలప్‌మెంట్ అనేదానికి

డిక్షనరీ అవసరంలేదు. మనకు వున్న కామన్ సెన్స్‌తో అర్థమవుతుంది. సమ్‌థింగ్ న్యూ, సమ్‌థింగ్ గ్రోయింగ్, సమ్‌థింగ్ డెవలపింగ్. అని ఇది అది కాదు. పేదవాడ నోటిలో ఒక ముద్ద వేయడం, ధోవతీ ఇవ్వడం అవసరమే గత్యంతరం లేని పరిస్థితులలో అది ఇస్తున్నాం, ఇంకా కొన్నాళ్ళు ఇవ్వాలి. అయితే ఇది అట్లాగే ఉంపకూడదు. ఈ పథకం పంద కోట్లనుంచి ప్రారంభమై, రెండు వందల కోట్లు అయి, ఇంతింతై, వటుడింతై అన్నట్లుగా ఎక్కడిదాకా పోయింది? రు. 400 కోట్లు దాటిపోయింది. 400 కోట్లలో పంద కోట్ల రూపాయలు కేవలం ట్రాన్స్‌పోర్ట్‌కు అవుతున్నది, 60 కోట్లు గోడౌన్ ఛార్జస్ క్రింద అవుతున్నాయి. ఎందుకు ఇదంతా? సబ్సిడీ పద్ధతి కాదు. ఇంత అనవసరమైన పద్ధతిలో ఈ సివిల్ సప్లయిస్ డిపార్టుమెంట్‌వాళ్ళు మూలంగా కాలంనాటి పద్ధతులు ప్రవేశపెట్టి అట్లాగే కొనసాగిస్తే అది ఈవేళ గుదిబండలా తయారై రు. 400 కోట్లు అయింది వచ్చే సంవత్సరం రు. 500 కోట్లు దాటుతుంది. సోషియల్ సర్వీసెస్ అవసరమే ప్రాధాన్యత ఇచ్చేటప్పుడు విద్యుచ్ఛక్తి లేక నీటిపారుదలకు ముందుగా పెటమని నేను ఎన్నడూ ఒప్పుకోను, ఒప్పుకోనడానికి వీలులేదు. ఈ రాష్ట్రం యొక్క, దేశం యొక్క భవిష్యత్ అభివృద్ధిని కాంక్షించే ఏ మానవుడైనా, ఏ నాగరికుడైనా ఒప్పుకొనడానికి వీలులేదు. ప్రయారిటీసే మార్చండి. ఇరిగేషన్ అండ్ పవర్, ఆ తరువాత ఇండస్ట్రీస్ ఒకదానితో మరొకటి ముడిపడి ఉన్నాయి. అవి మీకు సంపదను సృష్టిస్తాయి, రాష్ట్రాన్ని తన కాళ్ళపై తనను నిలబెడతాయి. దానిద్వారా మీరు ప్రపంచ వ్యాపితంగా ఋణాలు అర్జించనవసరంలేదు. అలా కాకుండా సబ్సిడీలపైన ఆధారపడేట్టు చేసే ప్రక్రియ కనపడుతోంది. కనీసం 3, 4 సంవత్సరాలలో ఈ దారిద్ర్యం లేకుండా, ఈ ఆకుపచ్చ కార్డులు అవసరంలేకుండా చేసే ప్రయత్నం చేయండి. అందుకు మేమంతా సహకరిస్తాం. అంతేకాని ఆకుపచ్చ కార్డుల సంఖ్య పెరుగుతూపోవడం కాదు. ఇప్పటికి 97 లక్షల ఆకుపచ్చ కార్డులా? ఈరోజు ఇంకో 10 లక్షల కార్డులు కావాలని మేము అడుగుతున్నాం, గ్రామాలకు వెడితే ప్రజలు అడుగుతున్నారు. ఇలా ఎందుకు జరుగుతోందో మీకు తెలుసు, ఇది బాగా ఉంది, వాటంగా ఉంది. ఇందులో ఎంత న్యాయం ఉందో, ఎంత అన్యాయం ఉందో, ఏ స్థాయిలో ఎన్ని అక్రమాలు సాగుతున్నాయో ఇక్కడ చెప్పి నా సమయాన్ని వృధాచేయదలచుకోలేదు. ప్రభుత్వం ప్రయత్నిస్తే స్పష్టంగా కనపడుతుంది. మీరు ఇంకా కదించవచ్చు, ఉపయోగకరం చేయవచ్చు.

అధ్యక్షా, మన పంచవర్ష ప్రణాళిక కేటాయింపు విషయం వచ్చేసరికి ఒక విషయం మరిచిపోతున్నారు. నేను పోయిన బడ్జెట్ సమావేశాలలో మనవి చేశాను. మన పంచవర్ష ప్రణాళిక నిర్ణయించేటప్పుడు అది రు. 1250 కోట్లు వర్కింగ్ ప్లాన్ అనండి. రు. 750 కోట్లు ముఖ్యమంత్రిగారు కోరుకొన్నది అనండి-ఏది చేసిన 1953-54 వ సంవత్సరపు ధరలపై ఆధారపడి నిర్ణయించారు. 1953-54 లో వున్న ధరలు ఇప్పుడు లేవే? ధరలు ప్రతి సంవత్సరం పెరుగుతున్నాయి కాబట్టి ప్రణాళికా వ్యయం పెరగకతప్పదు. అందువల్ల కరెంట్ ప్రైసెస్‌ను, కాన్‌స్టెంట్ ప్రైసెస్‌ను దృష్టిలో పెట్టుకోవాలి. 1953-54 ధరలను

కాన్‌స్టెంట్ ప్రైసెస్‌గా తీసుకొంటే, ఆ తరువాత ప్రతి సంవత్సరం కరెంట్ ప్రైసెస్‌ను తీసుకొంటే ఈ కరెంట్ ప్రైసెస్‌కు, కాన్‌స్టెంట్ ప్రైసెస్‌కు ఉండే తేడా ఎంత? ఆ విధంగా ప్రణాళికను పెంచుకొనే బాధ్యతను ప్రభుత్వం గుర్తించాలి. కాని అది ప్రణాళికలోగాని, బడ్జెట్ పరిశీలనలోగానీ ఎక్కడా కనిపించడంలేదు. ఇది ప్రభుత్వం మరచిపోతున్నారు మనం మరచిపోతున్నాం. ఇది అన్యుయల్ బడ్జెట్ అంటే కేవలం ప్రతి సంవత్సరం ఒక తద్దినం క్రింద మారిపోయింది. ముఖ్యంగా మీరు చెప్పిన అంకెలు అక్కడ దొరకవు, బాకీలు అట్లాగే లేవు, ఏమీ పట్టా లేదు. గత సంవత్సరానికి, ఈ సంవత్సరానికి పోలిక లేదు. వచ్చే సంవత్సరానికి నికర లెక్కలు చూసుకొంటే ఆ లెక్కకు, ఈ లెక్కకు పొంతన ఉండదు. ఫైనాన్స్ డిపార్టుమెంట్‌లో ఉండే కొందరు క్లర్కులు, అసిస్టెంట్ సెక్రటరీలు, డిప్యూటీ సెక్రటరీలు కూర్చుని ఏవో జమా ఖర్చులు చేసి ముందు పెడితే మనం ముందుకుపోతున్నాం. ఏదో ఈ సంవత్సరం సరిగా కృషి చేశామని చెప్పుతారు. ముఖ్యమంత్రిగారు, మంత్రివర్గం ప్రత్యేకంగా అపేక్షిస్తూ ఈ బడ్జెట్‌ను మరింత పరిశుభ్రంగా, ప్రగతిశీలంగా తయారుచేయడానికి ప్రయత్నిస్తే అయ్యావారని చేయబోతె కోతి వచ్చింది. ఇది మీ చేతిలో లేదు. మీకు విధి లేదు. మీ ప్రణాళికా పరిస్థితులు, మీ వనరులు, మీ కోర్కెలు, ప్రజల వత్తిడిలు—ఇవన్నీ చూసి మీరు ఒక దారికి పోవలసి వుంది. అసాధ్యమైన మార్గాలు కాదు నిశ్చితమైన అభ్యుదయ మార్గాన పోతాము. నిశ్చితమైన చర్యలు తీసుకొంటాం. ఎవరికి కష్టం వచ్చినా, నష్టం వచ్చినా కోపం వచ్చినా—ఓట్లు రావేమో అనుకోకుండా, పదవీవ్యామోహం వదలిపెట్టి, ప్రజల్ని నమ్ముకొని, ప్రజాస్వామ్యాన్ని నమ్ముకొని వజ్రసంకల్పంతో, కృతనిశ్చయంతో నిర్ణయాలు చేయగలిగే శక్తి మీకు ఉంటే నేను సంతోషిస్తాను. కాని అది లేదని మనవిచేస్తున్నాను. అది కొరవడిందని భయపడుతున్నాను. ఎంత తొందరగా దీనిని మారిస్తే అంత మంచిదని మనవిచేస్తున్నాను. ఇది తప్పించడానికి వీలులేదు. 1983–84 ధరల ప్రకారం చూస్తే 1985–86 నాటికి ఇన్‌ఫ్లేషన్—నోట్లు ముమ్మరం 5.8 శాతం పెరిగింది, 1986–87 నాటికి మరింత పెరిగి 7 శాతం అయింది. 1987–88 నాటికి ఇంకా పెరిగిపోయి 9 శాతం అయింది. 1988–89 నాటికి 10 శాతం అయింది. వచ్చే సంవత్సరానికి, అంటే 1988–89 పూర్తయి 1989–90 వ సంవత్సరపు బడ్జెట్ తయారయ్యేనాటికి ఇన్‌ఫ్లేషన్ 12 శాతం, 13 శాతానికి పెరిగినా ఆశ్చర్యపడనక్కరలేదు. కాబట్టి మీరు వేసిన అంకెలు డిఫ్లేట్ చేసుకొంటే యాక్చ్యువల్‌గా మీరు కాన్‌స్టెంట్ ప్రైసెస్‌లోకి పోవాలి. కరెంట్ ప్రైసెస్ అనేది మోసం, మిథ్య. 1983–84 లో ప్లాన్ తయారయ్యేటప్పుడు నిశ్చయించుకొన్న ప్రైసెస్ ప్రకారం కన్వర్ట్ చేసుకొనిపోతే అప్పుడు చూడండి ఎంత గమ్మత్తుగా ఉంటుందో. అందువల్ల ఈ 7,500 కోట్ల రూపాయల బడ్జెట్‌ను ఈ విధంగా డిఫ్లేట్ చేసుకొంటూ పోయినట్లయితే ఎక్కడికి వస్తున్నామో మనవిచేస్తాను. 1985–86 కరెంట్ ప్రైసెస్ ప్రకారం 943 కోట్ల ప్లాన్ వేసుకొన్నాం. అది డిఫ్లేట్ చేయడంవల్ల 907 కోట్లకు తగ్గిపోయింది.

1986-87 ప్లాన్ రూ. 1150 కోట్లు వేసుకొందాం, అది డిప్లీట్ చేయడంవల్ల రూ. 1028 కోట్లకు ఇక్కడపడిపోయింది. 1987-88 సంవత్సరానికి రూ. 1112 కోట్ల ప్లాన్ వేసుకొన్నాం. న్యాయంగా చెప్పాలంటే 1540 కోట్లు అన్నారు ముఖ్యమంత్రిగారు, ప్రభుత్వం వారు. కాని తరువాత కేంద్రంవారు జోక్యం చేసుకున్న తరువాత రూ. 1218 కోట్లు అన్నారు, తరువాత రూ. 1112 కోట్లకు వేసుకొంటే అది చితికిపోయి రూ. 974 కోట్లకు తయారైంది.
12-40 మధ్యాహ్నం 1988-89 లో మనము రు. 1420 కోట్ల అంచనా వేసుకున్నాము. ఎప్పుడూ మన అంచనా తక్కువ లేదు, ఆలోచించే పని లేదు గాబట్టి, అంచనాలు వేసుకుంటున్నాము. రు. 1425 కోట్ల అంచనా వేసుకుంటే కేంద్రానికి వెళ్లిన తరువాత మీ వనరులు ఏమిటి, మీ లెక్కలు ఏమిటి అని వారు అక్కడ సహాయపడి చర్చించి రు. 1252 కోట్లకు తగ్గిస్తే, అది కూడ యీనాటి ధరలను పది పర్సెంటు యిన్‌ఫ్లేషనును దృష్టితో పెట్టుకుంటే రు. 1100 కోట్లు అయింది కాన్‌స్టెంట్ ప్రైసెస్‌లో - యీ నాలుగు సంవత్సరాలలో యీ సంవత్సరము ఖర్చు పెడితే - యింకా సంవత్సరం సగములో వుంది. అది పూర్తిగా ఖర్చు పెట్టామనుకుంటే నాలుగు వేల నాలుగు కోట్లు ప్రణాళికల మీద మనము ఖర్చు పెట్టిన వారము అవుతాము. 1989 - 90 సంవత్సరములో కూడ యింకో రు. 1200 కోట్లు పెడుదామనుకున్నాము, రు. 4,400 కోట్లు పెట్టాము, యింకో రు. 1200 కోట్లు పెడితే 5 వేల 200 కోట్ల లెక్క నింపడానికి వీలవుతుంది. ఆ 1200 కోట్లు కాన్‌స్టెంట్ ప్రైసెస్ పైన వచ్చే సంవత్సరము పెడుదామనుకుంటే అసాధ్యముగా వుందని చెప్పక తప్పదు. ఏమైనా సాహసోపేతంగా చేద్దామనుకుంటే జరిగేది ఏమంటే - అంత ఖర్చు పెట్ట గలిగితే యింకా ధరలు పెరిగి 6 వేల 200 కోట్లకు చేరుకుంటుంది అవి అన్ని లెక్కలు చూస్తే 5 వేల 200 కోట్ల బదలు మన బడ్జెటు కేవలం 60 పర్సెంటు మాత్రము సాధించిన వారము అవుతాము - 7 వేల 500 కోట్ల అవగాహనతో వేస్తే 60 పర్సెంటు సాధించిన వారము అవుతాము. కేంద్రమువారు విమర్శించినా, వద్దు అన్నా 5,200 కోట్లు చేసినా 80 పర్సెంటు అవుతుంది. ఇంత కఠోర సత్యాన్ని నిజ జీవితములో చూచిన తరువాత కూడ మన ఆర్థిక ప్రణాళికలు రచించేప్పుడు బరువు బాధ్యతలను గమనించకూడదా? కాన్‌స్టెంట్ ప్రైసెస్ గురించి - 80 పర్సెంటు కంటే మించదు - రు. 7,500 కోట్లు సాధ్యం కాదు, 60 పర్సెంటు కంటే మించదు. ఇక్కడ ప్లాన్ టార్గెట్స్‌ను రిపీట్ చేయక తప్పదు. ఇరిగేషను ప్రాజెక్టుల మీద 1985-86 లో రు. 204 కోట్లు పెట్టుకున్నాము, 1986-87 లో రు. 262 కోట్లు పెట్టుకున్నాము, 1987-88 లో రు. 223 కోట్లు పెట్టుకున్నాము. జ్ఞాపకం వుంచుకోవాలి. రు. 478 కోట్లకు కేటాయించాము మొదలు - రు. 478 కోట్లు సాధ్యపడ లేదు. అది 223 కోట్లకు దిగింది. ఇప్పుడు 1988-89 తో రు. 257 కోట్లు నిర్ణయించుకున్నాం. ఈ 257 కోట్ల గురించి ఉదయం ప్రశ్నోత్తరాల సమయములో మనవి చేశాను. జూరాల ప్రాజెక్టుకు మంత్రిగారు తమ సమాధానములో రు. 20 కోట్లు అన్నారు, వారు యిచ్చిన 5 కిలో

ఉద్గ్రంథములో వివరాలను పరిశీలిస్తే జూరాలకు రు, 7 కోట్లు అని వుంది. పొరపాటు పడినానేమోనని అన్ని లెక్క వేసి చూస్తే రు. 301 కోట్ల ఫిగరుకు సరిపోయింది. అయినా మంత్రిగారు రు. 20 కోట్లు అన్నారు, ఇంజనీర్లను అడిగినా రు. 20 కోట్లు అన్నారు. అది ఖర్చు పెట్టగలిగితే సంతోషము. ఈ వైరుధ్యం ఎందుకు వస్తున్నది, యాక్చువల్ అంకెలు చూస్తే తెలుస్తుంది. ఎందుకు మాయ అంటున్నానంటే, అనేక ప్రాజెక్టుల మీద చిన్న చిన్న రోడ్ల మీద, చిన్న చిన్న పంచాయతీ కార్యక్రమాల మీద యివాళ చెల్లించే బిల్లులు గత సంవత్సరానివి కావు, ఆ పై సంవత్సరానివి. రెండేండ్లనాటి కార్యక్రమాల బిల్లులను నిరుడు చెల్లించారు, పూర్తిగాకపోతే యీ సంవత్సరము చెల్లిస్తున్నారు. పనులు ప్రారంభించామని చెప్పుకుంటున్నారు. ప్రతి సంవత్సరానికి ఆ సంవత్సరము కాగితాల మీద లెక్కలు వుంటున్నవి. యాక్చువల్‌గా కన్సాలిడేటెడ్ ఫండు మీద వచ్చే బరువుబాధ్యతలు, అది నెంబరు 2 ఎకౌంటు. ఆ కష్టాలు వేరు, అవి అనుభవించేనాథుడికే తెలుసు. స్కీములు మంజూరు చేయడము, తరువాత టెలిఫోను చేసి బిలుల పేమెంటు ఆపడం జరుగుతుంది. స్టేటు వేస్ అండ్ మీన్స్ పొజిషను బాధాకరముగా వుంది. జీతాలు మాత్రము యివ్వండి, మిగతావి అన్ని టి. ఎ. బిల్లులతోసహా యివ్వకండి. యింకో ఆరు నెలల వరకు అని చెప్పడం జరుగుతుంది. ఆర్థిక యిబ్బందితో రాష్ట్రము వూబిలో కూరుకుపోయి ఒక అడుగు ముందుకు వేస్తే మరొక అడుగు యింకా లోపలికి పోతున్నది, తలకాయ మాత్రము మిగిలింది. ఇప్పటికైనా మీరు కాపాడుకో డానికి ఆర్థిక విధానాన్ని విత్త విధానాన్ని మేము సూచించిన పద్ధతిలో మార్పులు చేస్తే రాష్ట్రానికి భవిష్యత్తు వుంది. ప్రభుత్వాలు కావు, పార్టీలు కావు, ఈ రాష్ట్రాభి వృద్ధి కావాలంటే యిందులో నుండి బయటపడడం అత్యంత ప్రధానమైనటువంటిది. అందుకని ఆవేదనతో మనవి చేస్తున్నాను, అది గమనించాలి. మనము ప్రాజక్టుల మీద వచ్చే సంవత్సరానికి కూడ రూ. 254 కోట్లు ఖర్చు పెడుదామనుకుంటే- యీ నాలుగు సంవత్సరాలలో రూ. 946 కోట్లు ఖర్చుపెట్టాము మేజర్ అండ్ మీడియము యిరిగేషన్ మీద-రూ. 1200 కోట్లు కావాలి, ప్రణాళిక నిర్దేశించింది రూ. 1635 కోట్లు కాన్‌స్టెంట్ ప్రైసెస్ పైన - 53-54 ధరల ప్రకారము రూ. 1635 కోట్లు ఏడవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో మేజర్ అండ్ మీడియం యిరిగేషనుపైన పెట్టి తీరాలని శిలా శాసనం చేసుకున్నాము, అది అయితే దేముడు మన్నిస్తే రూ. 1200 కోట్లకు వస్తుంది. రూ. 435 కోట్లు చేయలేక పోయాము. అందుకే మనవి చేశాను ఆందోళనతో - అదే - యిక్కడ పొరపాట్లు వున్నవి, అదే రాష్ట్ర ప్రజలకు మనము చేసిన వాగ్దాన భంగము, కఠోర నేరము, దానికి ప్రజలు శిక్షిస్తారు. అందుకని ఆత్మవిమర్శ చేసుకోవాలి. మేజర్ అండ్ మీడియమ్ యిరిగేషను మీద 435 కోట్ల షార్టుఫాల్ వుంటుంది. అంటే 20 నుండి 25 పర్సంటు. ఈ రాష్ట్రములో మేజర్ అండ్ మీడియం యిరిగేషను ప్రాజక్టులను యీ మధ్యన పరిశీలిస్తే యింజనీర్లు చెప్పారు. నాలుగు వేల కోట్లు మన చేతిలో వుంటే శ్రీరాంసాగరు రెండవ స్టేజి, నాగార్జునసాగరు, వంశధార

స్టేజి రెండు, ఇలాగే ఆన్ హ్యాండ్ శంఖుస్థాపన చేసి కొన్ని కోట్లు ఖర్చు పెట్టి నడుస్తున్న ప్రాజక్టులు పూర్తి చేయడానికి వీలుంటుందని వారు చెప్పారు. కాన్‌స్టెంట్ ప్రైసెస్‌కు కరెంటు ప్రైసెస్‌కు 10 పర్సెంటు తేడా వుంటుంది అంటే ... నాలుగు వేల కోట్లు అవసరమైతే యీ సంవత్సరం రూ. 400 కోట్లు కావాలి. మీరు కేటాయించింది. రూ. 301 కోట్లు అంటే పెరిగిపోయిన దాని వృద్ధి విలువకు సరిపోదు. రూ 400 కోట్లు అయి దానికి సరిపోయేది ... వరకు - రూ. 301 కోట్లు పెట్టారు నాలుగు వేల అవసరమున్న ప్రాజక్టులకు. దీనివల్ల కాలక్షేపం చేయవచ్చు ఇంజనీర్ల వుద్యోగము ...చ్చు, ఆ భూమి మీద అక్కడక్కడ ఒక తట్టెడు మట్టి వేసుకోవచ్చు ... 30 ఏండ్ల నుండి పూర్తి కాని ప్రాజెక్టులు వున్నవి. శ్రీకాకుళం నుండి ... జిల్లాల పర్యటన చేసినప్పుడు నేను చూశాను. 35 సంవత్సరాల శంఖుస్థాపన చేసినవి వున్నవి. సంజీవ రెడ్డిగారు, ... గారు, వెంగళ రావుగారు, అంజయ్య గారు చేసిన శంకుస్థాపనలు వున్నవి, వేసి వారు ఎక్కడ వున్నారో మాకు ఆశలు పెట్టారు మా గతి ఏమిటి అని అక్కడి రైతులు బాధపడుతున్నారు. ఏమిటి ఈ పరిస్థితి అని యింజనీర్లను అడిగితే మాకు రెండు కోట్లు ఇచ్చారు. అందులో ఒకటిన్నర కోట్లు జీతాలకు సరిపోతాయి, అరకోటితో ఏమి చెయ్యాలి అని అన్నారు. ఇప్పటికి 50 పర్సెంటు 70 పర్సెంటు పూర్తిఅయి మిగిలిపోయిన ప్రాజెక్టులు అధోగతిపాలై వున్నాయి. వాటిని ఏనాడు పూర్తి చేస్తారు? సంకల్పంవుందా ఆలోచన వుందా వనరులు వున్నాయా? ఏమీ లేదు. నడిచే దానిని బండి అంటాము నడిచినన్ని రోజులు నడవనీ, నడవలేనినాడు మన మార్గాన మనము పోదాము, నడగలిగినవాడే నడపుకుంటాడు అనే ప్రాప్తకాలజ్ఞత, అడ్‌హాక్ థింకింగ్ మంచిది కాదు. ఒక దూరదృష్టితో, సంపూర్ణ సంకల్పముతో ఆలోచించడం యీ ప్రభుత్వానికి లేదు, ఇన్నాళ్ళ నుండి లేదు. యీనాడు కూడ లేకపోవడం దురదృష్టం ఇది ఖండించదగింది. ఈ పరిస్థితిని మార్చకపోతే రాష్ట్రము బాగుపడదు ఇప్పటికైనా సమయం వుంది, మార్చుకోండి ఇప్పటికైనా నూతనమైన మార్పు చేయండి. సాహసం చేయండి, మీ వెనుకాల జనము వున్నారు. మేము వున్నాము అటువంటి ప్రక్రియ చేయగలుగుతారా? మాకు అనేక అనుభవాలు వచ్చాయి చేదు అనుభవాలు రావడం వల్ల విశ్వాసము పూర్తిగా సడలిపోయి యీ విధంగా మాట్లాడుతున్నాము. అవిశ్వాసం ఏర్పడిన తర్వాత మాట్లాడే మాటల వాడి మీకు తెలియదా? ఆ పరిస్థితులలోకి వచ్చాము, తప్పనిసరిగా మార్పు రావాలి, మిమ్ములను వ్యక్తిగతంగా ద్వేషించడం లేదు, మీ పార్టీని ద్వేషించడం లేదు. మీ విధానాలను, మీ కార్యక్రమాలను, మీ ప్రయోగాలను, మీరు సాధించిన విజయాలను పరిశీలిస్తే ఎక్కడ కూడ ఆశా రేఖ కనపడడం లేదని మనవి చేస్తున్నాను. మైనర్ యిరిగేషను గురించి చెప్పనక్కర లేదు 1985-86 లో రు. 81 కోట్లు పెట్టారు

12-50 మధ్యాహ్నం

ఈ నాలుగు సంవత్సరాలలో రూ 117 కోట్లు ఖర్చు పెడితే ఈ సంవత్సరం రూ. 32 కోట్లు పెట్టారు. అన్నీ కలిపితే రూ. 117 కోట్లు, వచ్చే సంవత్సరం మరొక రూ. 33 కోట్లు పెడతామని అన్నా రూ. 150 కోట్లు అవుతుంది. మన

పంచవర్ష ప్రణాళికలో మైనర్ ఇరిగేషనుకు రూ. 200 కోట్లు కేటాయించుకున్నా రూ. 15 కోట్లు అవుతుంది. ఇంకా ఆ దిగజారిన ప్రోగ్రెస్‌తో రూ. 150 కోట్లు ఖర్చు చేస్తున్నాము. ఇంకా రూ. 50 కోట్లు ఖర్చు కాదు, వాడడానికి వీలులేదు. డబ్బు లేదు ఎంత దయనీయమైన పరిస్థితిలో ఉన్నాము. మైనర్ ఇరిగేషను చెరువులు తెగిపోతున్నాయి. వరదలు వచ్చాయి ఖమ్మం జిలాలో కృష్ణా తూర్పు పశ్చిమ గోదావరి జిలాల తెగిపోతున్నాయి. ఏమైనా సౌకర్యం చేస్తున్నారా? చేయడానికి డబ్బు ఉందా అంటే డబ్బు లేదు. మనం ఈ కార్యక్రమాలు పూర్తి చేసుకోవాలంటే డబ్బు కావాలి. ఈ విషయం గమనించాలని మనవిచేస్తున్నాను. ఈ ప్లాన్‌తోబాటు మనం కొన్ని ఫిజికల్ టార్గెట్సు పెట్టుకున్నాము. ఆహార ధాన్యాల ఉత్పత్తి 7వ పంచవర్ష ప్రణాళిక ఆఖరు సంవత్సరం నాటికి — లాస్ట్ యియర్‌కు 141.7 లక్షల మెట్రిక్ టన్నులు అనుకున్నాము కరువు కాటకాలు వచ్చాయి, వరదలు వచ్చాయి, అది పెద్దగా చర్చనీయాంశం కాదు 96 లక్షల టన్నులు, 104 లక్షల టన్నులు, 92 లక్షల టన్నులు, 95 లక్షల టన్నులలో ఉన్నాము. 35% టార్గెట్‌కు లోబడి ఉంటాము ఇది దురదృష్టకరమైన పరిస్థితి. దీనివల్ల ఆదాయం దెబ్బతింటుంది. వ్యవసాయానికి 1987—88 లో 142 కోట్ల 8 లక్షల రూపాయలు పెడితే 1988-89 లో రూ. 155.77 లక్షలు పెట్టాము. అలాగే ఇరిగేషనుకు 1987—88 లో రూ. 257.17 లక్షలు పెట్టి 1988—89 లో రూ. 301 కోట్లు పెట్టాము. పవర్‌కు 1987—88 లో 154 కోట్ల 65 లక్షల రూపాయలు పెడితే 1988-89 లో రూ. 205 కోట్లు పెట్టాము. సోషల్ సర్వీసెస్ 1987—88 లో రూ. 358 కోట్ల 16 లక్షల రూపాయలు ఖర్చుపెడితే 1988—89 లో 395 కోట్ల 5 లక్షలు పెట్టారు. ట్రాన్స్‌పోర్టుకు రూ. 99 లక్షలు ఇండస్ట్రీస్ పైన రూ. 70 లక్షలు — అన్నీ కలిపితే లాస్ట్ యియర్ రూ. 70 కోట్లు అయితే ఈ సంవత్సరం రూ. 26 45 లక్షలు ఉంది. లాస్టు యియర్ ప్రధానమైన రంగాలకు 1112 కోట్ల 48 లక్షల రూపాయలు పెడితే ఈ సంవత్సరం 1252 కోట్ల 2 లక్షలు పెట్టుకోవలసి వచ్చింది మనం చాలా వెనుకబడి ఉన్నాము. మన ప్లాన్ ఫుల్‌ఫిల్ కాదు, 60% కన్నా ఎక్కువ పోలేమని మనవిచేస్తున్నాను. క్యాపిటల్ ఇన్‌కం భారతదేశంలో 2 వేలు అయితే ఆంధ్ర ప్రదేశ్‌లో 1800 కన్నా మించి లేదు. వ్యవసాయేతర రంగాలలో ఉద్యోగాలు పొందేవారి సంఖ్య మొత్తం దేశంలో అంచనా వేయడానికి ఒక మార్గం ఉంది. ఆ మార్గంలో అయినా వ్యవసాయేతర ఉద్యోగాలమీద ఉన్నవారి సంఖ్య మొత్తం దేశంలో 36 అయితే ఆంధ్ర ప్రదేశ్‌లో 34, కేరళలో 61, వెస్టుబెంగాల్‌లో 50, పంజాబులో 45, గుజరాత్‌లో 45, తమిళనాడులో 41, హార్యానాలో 43, మహారాష్ట్రలో 42, కర్నాటకలో 40, రాజస్థాన్‌లో 35%. మనం ఎక్కడ ఉన్నాము. మనం 10వ స్థానంలో ఉన్నాము. పారిశ్రామికాభివృద్ధి లేదు. కుటీర పరిశ్రమలు లేవు, ప్రణాళికా నిర్వహణ కుంటుపడింది. కనుక ఉద్యోగాలు లేవు, నిరుద్యోగ సమస్య

పెరిగింది. 25 లక్షల నుంచి 32 లక్షలకు వచ్చాము. ఈ నిరుద్యోగ సమస్య పెరిగిపోతున్నది. పరిష్కరించడానికి మార్గాలు లేవు, పారిశ్రామికాభివృద్ధి లేదు, కనుక ఇంకా వెనుకబడి ఉన్నాము. ఇంకా వివరాలలోకి పోదలచుకోలేదు.

ఈ సబ్సిడీలపైన మనం ఖర్చు పెడుతున్నాము. ఫుడ్ పైన ఖర్చు పెట్టవలసిందే. ఇది తాత్కాలికమైనదని, ఇది క్రమక్రమంగా తగ్గిపోయి అవసరం లేకుండా చేసే దృష్టితో ప్రయత్నం చేయాలనే నా సిద్ధాంతం. ఈ రాష్ట్రంలో సుమారు కోటి రూపాయల సబ్సిడీతో కూడిన ఎల్లో కార్డ్సు ఇచ్చాము. కిలో బియ్యం ధర 2-65 పైసల నుంచి 3-50 పైసలకు పెంచాము. ఈవేళ ఆందోళన వస్తున్నది. రెండు రూపాయల కేజి. వాడు 5 కిలోలు తీసుకొని-ఒక మనిషికి కనీసం 15 కిలోలు అవసరమైతే 10 కిలోలు బజారులో కొనుక్కొంటున్నాడు. ఈవేళ బజారులో కిలో బియ్యం 6 రూపాయలు ఉంది. 10 × 6 = 60 రూపాయలు అవుతుంది. పైన ఆ 5 కిలోలకు 5 × 6 = 30 రూపాయలు అవుతుంది. 20 రూపాయలు మిగిలాయి అనే మనస్తత్వంతో సంతోషిస్తాడు. కాని అతనిపై భారం తగ్గుతుందా? బజారులో ఇంకా 10 కిలోలు కొనుక్కోవాలి. మార్కెట్లో ధరలు పెరిగిపోయాయి కిలో 6, 7 రూపాయలు అయిపోయింది. దానికి కారణం ఏమిటి? ఈ విషయం చాలా ప్రధానమైనది. మన ఆస్తికి మన ఆదాయానికి సంబంధం ఉంది. మన రాష్ట్రంలో కనీసం కోటి క్వింటాళ్లు మనం పండించవచ్చు. అందులో మన రాష్ట్రావసరాలకు ఉండేది 38 లక్షల క్వింటాళు మాత్రమే. అంటే 1 8 మాత్రమే. ఇంకా 60, 67 లక్షల టన్నుల అహార ధాన్యాలను ఎగుమతి చేసే బాధ్యత తీసుకుంటే ఈవేళ సాంఘిక సంక్షేమ కార్యక్రమాల కోసం - కిలో 2 రూపాయలు బియ్యంపైన రూ. 200 కోట్లు కాదు ఇంకా అనేక సబ్సిడీలను చేసుకోవడానికి అవసరమైనటువంటి 400, 500 కోట్లు మనకు వస్తాయి. ప్రభుత్వం ఈ అహార ధాన్యాల టోకు వ్యాపారాన్ని ఎందుకు జాతీయం చేయకూడదు. మనం మిల్లర్లపైన ఎందుకు ఆధారపడాలి. రాయలసీమ, తెలంగాణాలలో ఒకటి, రెండు జిల్లాలలో కొన్ని మండలాలలో ధాన్యం పండకపోవచ్చు కాని అన్నిచోట్ల ధాన్యం పండుతున్నది. దానిని అమ్ముకొంటున్నారు. ఈ ఆహార ధాన్యాల పంపిణీని సింగిల్ విండోకు అప్పగించి ఏ మండలంలోని ధాన్యాన్ని అక్కడే కొనుగోలు చేయాలని అది అక్కడే మిల్లింగు చేయాలని, అది అక్కడే పంపకం చేయాలని నిర్ణయం చేయండి. అవసరమైతే ఇంకా 4 కిలోలు పెంచినా ఉపయోగకరంగా ఉంటుంది. దానివల్ల రవాణా ఛార్జీలు, గోడౌన్ ఛార్జిలు తగ్గిపోతాయి. మధ్యదళారీల బెడద పోతుంది. సింగిల్ విండో ఆధారం చేసుకొని రైతులకు గిట్టుబాటు ధర ఇచ్చి ధాన్యం కొనుగోలు చేసి అక్కడే మిల్లింగుచేసి మండల అధ్యక్షుని ద్వారా పంపిణీచేస్తే తప్ప సమస్య పరిష్కారం కాదు. ఈవేళ రూ. 400 కోట్లు, వచ్చే సంవత్సరం 500 కోట్లు సబ్సిడీ కాబోతున్నది. సగానికి సగం వెంటనే తగ్గించవచ్చు. దీనికి రక్తపాతం అవసరమా, దీనికి తుపాకులు అవసరమా? కాదు,

నిర్ణయాలు అవసరం. సంకల్ప బలం అవసరం. మీరు ఆ రోజున ఇచ్చిన నినాదాలు ఏమైనాయి? ఇది ఎందుకు చేయరు? ఇక్కడ రూ. 300 కోట్లు మిగుల్చడానికి ఎందుకు ప్రయత్నం చేయరు? ఉద్యోగస్థుల తుప్పాకులు, సబ్బులు, అద్దాలు తగ్గిద్దామనే ఆలోచన చేస్తున్నారు. ఇటువంటి దానికిమాలిన ఆలోచనలు చేస్తున్నారు. ఈ మంత్రులందరూ కూర్చుని ఇంకా పాత వాహనాలు వాడుకున్నా రూ. 50 కోట్లు కన్నా ఎక్కువ ఖర్చు తగ్గించలేరు. అందువల్ల నేను చెప్పిన పై విషయం గురించి తక్షణ చర్యలు తీసుకోండి.

అధ్యక్షా, నేను భూ సంస్కరణల గురించి చెప్పదలచుకున్నాను. 10 లక్షల ఎకరాల మిగులు భూమి ఉంటుందని చెప్పారు. చట్టం తెస్తామని చెప్పారు. మీరు చెప్పినట్లు 2 1/2 ఎకరాలవారు కొనుగోలు చేసినప్పటికీ, స్వామి కొనుగోలు చేసినప్పటికీ, తెల్లకాగితాలమీద కొనుగోలు చేసినప్పటికీ వాటిని అంగీకరించి రిజిష్ట్రేషను చేయిద్దాము. బంధుమిత్రుల పేరమీద పెట్టినా ఏమి చేసినా కలెక్టరుగారికి తెలుసు, లెక్కలు ఉన్నాయి. వాటిని బైటకు తీసే 10 లక్షలు కాకపోయినా 7,8 లక్షలు పంపకం చేసినా ఈ రాష్ట్రంలో అనేక నినాదాలతో పోరాడుతున్నటువంటి సోదరులకు సహాయం చేసినవారు అవుతాము. మాకు ఆ ఉద్దేశ్యము లేదని పోయిన సమావేశములోనే మీరు చెప్పారు. 1–00 సా॥
అయిన కూడా పదే పదే చెబుతూ దీనిని మరల పునశ్చరణ చేస్తున్నాను. మీరు భూ సంస్కరణలకు తిలోదకాలు యిచ్చేసారు. మీరు తిలోదకాలు యిస్తూ భూస్వాములకు సహాయం చేస్తున్నారు. భూసామ్యవర్గాన్ని రక్షిస్తున్నారు. అది మంచిది కాదు తమవారికి, తమపార్టీవారికి తమ స్నేహితులకు, మీ పార్టీ వారికి, పెద్దలకు, అనేకానేకమ దికి మీరు సహాయము చేస్తున్నారు. ఏమైనా అయితే వారు వచ్చి మీ దగ్గర ఏడ్వవచ్చు. వారు బాధ పడవచ్చు మీకు పవిత్ర సంకల్పము ఉంటే వాటిని నిరాకరించి మీరు ముందుకు పోవాలి. మీ భూస్వామ్య వర్గానికే మేలు చేస్తూ, వారికి సహాయము చేస్తూ భూస్వామ్యవర్గాల ప్రయోజనాలను కాపాడడానికె మీరు ఉన్నారని మరొకసారి ఖరాఖండిగా చెప్పడము తప్ప మరొక మార్గము లేదు. యింతకంటె ఏమీ చెప్పనక్కరలేదు. రాష్ట్రములో 30 లక్షల మంది నిరుద్యోగులు ఉన్నారు. స్త్రీలకు 30 శాతము ఉద్యోగాలు యిస్తామన్నారు. 100 ఉద్యోగాలు ఉంటే అందులో 30 మంది స్త్రీలకు ఉద్యోగాలు యిస్తామన్నారు. ఎక్కడా చూసినా నూరు మంది లేరు. జి. ఓ. నెంబరు 100 ఉంది. 100 మందికి ఉద్యోగాలు యిస్తే కదా 30 మందికి స్త్రీలకు ఉద్యోగాలు యిచ్చేది. జి. ఓ నెంబరు 100తో ఉద్యోగాల నియామకమే లేదు. మహిళలపై అత్యాచారాల గురించి ఉదయము ప్రశ్నల సమయములో ఈ సభలో చర్చకు వచ్చింది. స్త్రీల మీద అత్యాచారాలు పెరిగిపోతున్నవి. స్త్రీలకు పురుషులతో పాటుగా సమానమైన హక్కులు యిచ్చినారు. వరకట్న నిషేధం, బాల్య వివాహాలు చట్టములు ఉన్నాయి. కాని వాటిని అమలుపరిచే చిత్తశుద్ధి ప్రభుత్వానికి లేదు. మీకు చిత్తశుద్ధి లేకపోవడం వలనే బ్యూరోక్రసీ పెరుగుతున్నది. పోలీసు యంత్రాంగం విషయము

ఆలోచిస్తే ఒకరిని పట్టుకోమంటే యింకొకరిని పట్టుకుంటారు. దీనికి చాలా ఉదహారణలు ఉన్నాయి వారిని ఉరి తీయాలనేటంత కోపంతో గ్రామస్తులు హంతకులను పట్టుకుని పోలీసు స్టేషనులో పెడతే వారు 12 గంటలలో పోలీసు స్టేషను నుండి విడుదల అయిపోతున్నారు. పైగా వేరొకరి మీద కేసులు పెడుతున్నారు. పోలీసు విధానములో, పోలీసు వ్యవస్థలో మార్పు రావాలి. డి. ఐ. జి. శ్రీ రాయమోహనరావు గారు యిదివరలో ఆర్. టి. సి. చైర్మనుగా వుండి ఆర్. టి. సి. ని ఎంతో పైకి తీసుకుని వచ్చారు. అదే విధంగా పోలీసు వ్యవస్థను కూడా వారు పోలీసు డిపార్టుమెంటును స్వీకరించిన తరువాత డి. ఐ. జి. గా బాగు చేస్తారని అనుకున్నాను. వారిని అడిగితే క్రైము ఎక్కడ ఉంది అని చెప్పారు. వారి ఒకరి వల్ల ఈ డిపార్టుమెంటు బాగుపడదు. పోలీసుల యొక్క మెంటాలిటీ మారాలి పోలీసు స్టేషను తప్ప బయట వారంతా దొంగలు, సంఘ వ్యతిరేక శక్తులనే భావములో వుంటారు. వారికి పైత్యము తలక్కుతుంది ఈ పద్ధతిలో చూస్తే ఈ సంఘ సంస్కరణలు పరిష్కారము కాదు. రోజూ జరిగే నేరాలు గురించి చెప్పండి ఎన్నో హత్యాచారాలు, ఎన్నో మాన భంగాలు, ఎన్నో అన్యాయాలు జరుగుతూ ఉన్నవి పొద్దున రిటన్ ఆన్సరు యిచ్చారు అందులో 25 కేసులు జరిగినట్లు పేర్కొన్నారు. వీటిని పోలీసు అరికట్టలేకపోతున్నది. బాధ్యత గల అధికారులు నిరుత్సాహపడిపోతున్నారు. ఎందుకని? డి. ఎ. లేదనా? జీతాలు లేవనా? ఎందుకు నిరుత్సాహము ఏర్పడినది? ఎందుకు వైరాశ్యము వారికి కలిగినది? వారికి ఎందుకు వైరాగ్యము కలిగిందో ప్రభుత్వము వారే చెప్పాలి. మంత్రులందరూ కూర్చుని ఆలోచిస్తే దీనికి పరిష్కారం కుదురుతుందా? మౌలికమైన సంస్కరణలు జరగాలి. ఎడ్మినిస్ట్రేటివ్ రిఫార్మ్స్ జరగాలి. సంఘ సంస్కరణలు జరగాలి ప్రజలకు ప్రభుత్వము పట విశ్వాసము కలగాలి. ప్రజలు అప్పుడు ప్రభుత్వముతో ఉంటారు. మీరు చేపట్టిన కార్యక్రమాలు అప్పుడు జయప్రదం అవుతాయి. మా సహాయ సహకారాలు ఉంటాయి. కాని మనం విఫలం అవుతున్నాము; అనే విషయాన్ని నేను యిక్కడ మనవి చేస్తున్నాను. అనేక నేక కారణాల వలన నేను బడ్జెట్‌ను బలపరచడం లేదని మనవి చేస్తూ మౌలికమైన సంస్కరణలు తీసుకుని రావడంలో రాష్ట్రము ముందడుగు వేయలేదని అందువలన ఈ ప్రభుత్వము డెడ్ ఎండ్‌కు వచ్చేస్తుందని, దీనికి ప్రభుత్వమే బాధ్యత వహించ వలసి ఉంటుందని మనవి చేస్తూ శలవు తీసుకుంటున్నాను.

మిస్టర్ డెప్యూటీ స్పీకరు:—నరేంద్రగారు మాట్లాడండి....

శ్రీ ఎ. నరేంద్ర —నేను రేపు ఉదయం మాట్లాడుతాను యిప్పుడు సమయం లేదు.

మిస్టర్ డెప్యూటీ స్పీకరు: – ఇప్పుడు మాట్లాడండి. రేపు 15 నిముషాలు కంటిన్యూయేషను యిస్తాను

శ్రీ మహ్మద్ రజబలీ :- ఒకాయన దగదు ఈ వాళ మాట్లాడి రేపు కంటిన్యూ చేయడానికి యివ్వడానికి వీలు లేదు.

శ్రీ కె. వి. నారాయణరావు (సిద్దిపేట) :—అన్ని పార్టీల ఫ్లోరు లీడర్సు మాట్లాడిన తరువాత మాకు అవకాశం యిస్తామన్నారు మాకు యివ్వండి. మేము మాట్లాడుతాము.

శ్రీ హెచ్. రాజేశ్వరరావు — రెండు వైపులా మాటాడడం యిటు యిద్దరు మాటాడిన తరువాత అటు వారికి అవకాశం యివ్వడం కూడా యిదివరలో జరిగింది.

శ్రీ ఎ. మహిపాలరెడ్డి (ఆర్మూరు) :—అధ్యక్షా, తెలుగుదేశం ప్రభుత్వవు విధానాలను సిద్ధాంతాలను సుస్పష్టంగా నిరూపించేటటువంటి బడ్జెట్‌ని ఆర్థిక శాఖా మాత్యులు శ్రీ మహేంద్రనాథ్‌గారు ప్రవేశపెట్టిన సందర్భంలో వారిని నేను హృదయపూర్వకంగా అభినందిస్తున్నాను. ఈనాడు టోకు ధరల సూచికను బట్టి చూస్తే ద్రవ్యోల్బణం రేటు పది శాతానికి పెరిగినప్పుడు పేదవాని బ్రతుకు, మనుగడ చాల క్లిష్టపరిస్థితులలో ఉన్నప్పుడు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం వివిధరంగాల ద్వారా పేద ప్రజానీకానికి ఆదుకోడానికి 400 కోట్ల రూపాయలు సబ్సిడీకి ఈ బడ్జెట్‌లో రూపొందించడం ఎంతో హర్షించతగినటువంటి విషయంగా నేను తమ ద్వారా సభ వారికి మనవి చేస్తున్నాను. సబ్సిడీ బియ్యము ఒకటే కాకుండా అనేక రంగాలలో ఈనాడు ఈ రు 490 కోట్ల సబ్సిడీ ప్రభుత్వం ఇస్తోంది అంటే భారత దేశంలో మరి ఏ రాష్ట్రంలో కూడా ఏ ప్రభుత్వము కూడా ద్రవ్యోల్బణం రేటుకి అనుగుణంగా పేద ప్రజలకు ఆదుకోడానికి కృషి చేయడంలేదని చెప్పి నేను తమద్వారా మనవిచేస్తున్నాను. అధ్యక్షా, రాష్ట్రంలోని రైతాంగం పరిస్థితి ఈనాడు తెలియనదికాదు వ్యవసాయ రంగా ఈ రాష్ట్రం పడుతున్నటువంటి ఇబ్బందులు పారిశ్రామికంగా ఈ రాష్ట్రం పడుతున్నటువంటి ఇబ్బందులకు అనుగుణంగా ఆర్థిక మంత్రిగారు వారు సమర్పించినటువంటి బడ్జెట్‌లో నీటిపారుదల విద్యుచ్ఛక్తి రంగాలకు అత్యధిక ప్రాధాన్యతను ఇవ్వడం మనం గమనిస్తూనే ఉన్నాము. కేవలం మరి గత సంవత్సరంతో పోల్చుకుంటే 391 కోటి రూపాయలు మనం నీటి పారుదల రంగానికి 215 కోట్ల రూపాయలు ఈనాడు విద్యుచ్ఛక్తికి కన్సిడరబుల్‌గా పెంచి పెట్టుకున్నాము అని చెప్పి నేను తమ ద్వారా మనవి చేస్తున్నాను. అధ్యక్షా, రిజర్వు బ్యాంకు గవర్నరుగారు ఈ మధ్యనే ఒక చోట అన్నారు. ఈ రైతాంగానికి సబ్సిడీ ఇవ్వడం అనేది దేశద్రోహచర్య అని చెప్పి. ఏంటి నేషనల్ అనే పదుని వారు ఉపయోగించారు. నాకు తెలియడం లేదు. ఈనాడు ప్రత్తి రైతాంగానికి ఒక వైపున వడ్డీలు మాఫీ చేయమని మనం డిమాండు చేస్తున్న తరుణంలో రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కోపరేటివ్ రుణాలు మాఫీ వడ్డీ మాఫీ చేసినటువంటి తరుణంలో ఢిల్లీలో ఉన్నటువంటి పెద్దలు మన చర్యలను ఈ విధంగా వర్ణించడం చాల బాధాకరమైనటువంటి విషయం అని చెప్పి నేను తమ ద్వారా మనవి చేస్తున్నాను. ఒక వైపున పెట్టుబడిదారీ ఆధీనంలో ఉన్నటువంటి

—10 సా

పారిశ్రామిక రంగాలకు ఇదే రిజర్వు బ్యాంకు అనేక రుణాలు ఇస్తూ వారికి అనేక సబ్సిడీలు ఇస్తూ, వారికి అనేక మాఫీలు ఇస్తూ మరి రైతాంగానికి, వ్యవసాయక పారిశ్రామిక రంగాలలో ముఖ్యంగా ఈ నాడు కోటి టన్నుల ఉత్పత్తి చేస్తున్నటువంటి ఈ ఆంధ్ర రైతాంగానికి మనం యిచ్చే సబ్సిడీల గురించి ఈ దురదృష్టకరమైన వ్యాఖ్య చేయడం ఒక రైతు బిడ్డగా నేను ఎంతో బాధపడుతున్నాను. ఆర్థికమంత్రిగారు వారి బడ్జెట్ ప్రసంగంలో ముఖ్యంగా కర్షక పరిషత్తు అవతరణ గురించి వారు చెప్పారు. ఈ నాడు వ్యవసాయ ఉత్పత్తులకు వ్యవసాయ విక్రయానికి ఎక్కడా పొంతన లేకుండా పోయింది. వ్యవసాయ ఉత్పత్తులకు గిట్టుబాటు ధరలేక రైతాంగం బాధపడుతున్నటువంటి తరుణంలో మరి దానిని రిగ్యులేట్ చేయడం కోసం ధరల స్థిరీకరణకు తగినటువంటి ధరలు రైతాంగానికి ఇప్పించడం కోసం సదుద్దేశంతో రాష్ట్రప్రభుత్వం కర్షక పరిషత్తును ఏర్పాటు చేస్తే దానిని కూడా ఈ విధమైన తప్పుగా చిత్రీకరించడం చాల దురదృష్టకరమైన విషయం అని మనవి చేస్తున్నాను. తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం అధికారంలోనికి వచ్చినటువంటి ఈ ఐదు సంవత్సరాలలో సాధించినటువంటి ప్రగతి ఒకసారి మనం పరిశీలిస్తే మరి గత ప్రభుత్వాలు వాటియొక్క పద్ధతి వారు రూపొందించినటువంటి ప్రణాళికల ఫలితాలు ఈనాడు స్పష్టంగా గోచరిస్తున్నాయి. అనేక పర్యాయాలు ముఖ్యమంత్రి గారు తమ ప్రసంగాలలో చెప్పారు. ఈ రాష్ట్ర అభివృద్ధి ఏదో సిద్ధాంతాలమీదనో ఏదో ఆర్థిక విధానాలమీదనో కాదు. పేదవారు సంతోషంగా ఉండడం కోసమే ప్రభుత్వం తీసుకునే ప్రతిచర్య దోహదకారి కావాలి, అది ఒకటే తప్ప సిద్ధాంతాలు చెప్పి పేదవారిని మనం చాల కాలం సంతోష పెట్టలేము అనే సంగతి వారు అనేక పర్యాయములు చెప్పారు. వాటికి అనుగుణంగా ఈనాడు ఈ బడ్జెట్ తీర్చి దిద్దారు. ఈ రోజు రూ 400 కోట్లు సబ్సిడీ ఇస్తున్నారు. అంటే ఈ 400 కోట్లు దేనిమీద ఇస్తున్నారు ఈ సబ్సిడీ కూడా ముఖ్యంగా పేదవాడి జీవన ప్రమాణం పెంచడానికి ఎంతగా ఉపయోగపడుతోందో ఒకసారి మనం ఆలోచిస్తే ఇదికూడా పాపులారిటీ కోసమే ప్రభుత్వం ఖర్చుపెడుతున్నది అనే సంగతి, వాస్తవాన్ని మనం అంగీకరించవలసివస్తుందని మనవి చేస్తున్నాను. సబ్సిడీ రూపములో ఈనాడు ఎంతమంది బెనిఫిట్ పొందుతున్నారు అనే దానికంటే ఒక విషయాన్ని నేను ఇక్కడ మనవి చేస్తాను. తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం వచ్చిన తరువాతనే విడో పెన్షన్ ఇంటర్‌డ్యూస్ చేయడం జరిగింది, 54,500 మంది విడోస్‌కి గత సంవత్సర కాలంలో రెండు కోట్ల 25 లక్షల రూపాయలు పెన్షన్స్ ఇవ్వడం జరిగింది. అలాగే 2 లక్షల 20 వేల మందికి వృద్ధాప్యపు పెన్షనులు ఇవ్వడం జరిగింది. 8 కోట్ల 67 లక్షల రూపాయలు ఇవ్వడం జరిగింది. అగ్రికల్చరల్ లేబరర్సుకి ఈ నాడు 20 కోట్ల రూపాయలతో సుమారు 5 లక్షల 56 వేల మందికి ఇవ్వడం జరిగింది. ఇది అంతా కూడా పేదవాడి జీవన ప్రమాణాలు పెంచడానికి ఉపయోగపడడం లేదా అనే చెప్పి నేను అడుగుతున్నాను. దారిద్ర్య రేఖకు దిగువన ఉన్నటువంటి 50 శాతం ప్రజానీకానికి ఈ మేలు అందడంలేదా? వారి ఆర్థిక పరిస్థితులను మెరుగుపరచడం

కోసం కన్సిడీ లాభం కలగడంలేదా అని ప్రశ్నిస్తూ ఉన్నాను. తప్పకుండా
మనం ఇచ్చే సబ్సిడీలు అన్నీ కూడా, మనం ఇచ్చే రాయితీలు అన్నీ కూడా
ఉపయోగపడుతున్నాయి. 129 కోట్ల రూపాయల రాయితీలతో 400 కోట్లు
సబ్సిడీ 60 కోట్లు ఇస్తో పెన్షన్, ఓల్డ్ ఏజ్ పెన్షను అగ్రికల్చరల్ లేబరుకి
ఇచ్చే పెన్షను ఈ రాయితీలు అన్నీ కూడా పేద వాడి ప్రయోజనానికే
లాభపడుతున్నాయి అని మనవి చేస్తున్నాను. ప్లానింగ్ కమిషన్
ప్లాన్ ఔట్‌లే పరిశీలించి చూపించారు. ఈ రోజు అధ్యక్షా, 1-20 సా॥
నేను మనవిచేసేది ఏమిటంటే పేద ప్రజలకోసం ఖర్చుపెడుతున్న ప్రకారం ఆర్
ప్లాన్‌లో రూపొందించిన ప్రొవిజన్‌ల చూస్తే మన మన రాష్ట్రం భారతదేశం
మొదటి స్థానంలో ఉంది. ఆ ప్రకారంగా ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో 238.6 కోట్ల
రూపాయలు సాంఘిక సంక్షేమం కోసం ఖర్చుపెడుతున్నాము. భారతదేశంలో
రెండవ స్థానంలో ఉన్న మధ్యప్రదేశ్ సాంఘిక సంక్షేమానికి 165.16 కోట్లు
ఖర్చుపెడుతున్నారు. మూడవ స్థానంలో ఉన్న గుజరాత్ రాష్ట్రం సాంఘిక సంక్షే
మానికి 116.49 కోట్ల రూపాయలు. ఉత్తరప్రదేశ్ 4వ స్థానంలో ఉండి 114.4.
తమిళనాడు 105 కోట్ల రూపాయలు మాత్రమే సాంఘిక సంక్షేమానికి
ఖర్చుపెడుతున్నారు. ఈ విధంగా సాంఘిక సంక్షేమానికి ఆంధ్రప్రదేశ్ ఖర్చు
పెడుతున్న డబ్బు మరి ఏ రాష్ట్రమూ ఖర్చుచేయడంలేదు. ఇక రాష్ట్రంలో లోటు
బడ్జెటు గురించి ఆలోచన చేస్తే ఈ సంవత్సరం బడ్జెటు రూపొందించుకున్నపుడు
180 కోట్ల రూపాయలు లోటు ఉంటే దానిని 15 కోట్లు లోటుగా రిస్ట్రిక్టు వేసి
చూపించాము. అది మంత్రివర్గ ఉపసంఘం, ముఖ్యమంత్రిగారు సూచించిన పొదుపు
చర్యల ద్వారా ఈ లోటును పూరించాము. ఇప్పుడు 1988-89 సంవత్సరానికి
బడ్జెటు లోటు 140 కోట్ల రూపాయలుగా నిర్ణయించుకున్నాము. ఈ లోటు
కూడా ఇతర రాష్ట్రాల లోటు బడ్జెటుతో పోల్చుకుంటే ఏమంత ఎక్కువ కాదు.
ఆంధ్రప్రదేశ్ రూ. 1253 కోట్లు ప్లాన్ ఔట్‌లే అయితే 140 కోట్లు లోటు
బడ్జెటుగా తీసుకున్నాము. కర్నాటకలో 900 కోట్లు రూపాయలు యాన్యువల్
ప్లాను అయితే 343 కోట్లు లోటు బడ్జెటు తీసుకున్నారు. తమిళనాడు 1457 కోట్లు
యాన్యువల్ ప్లాను అయితే 327 కోట్ల లోటు బడ్జెటు చూపించారు. కేంద్ర
ప్రభుత్వం కూడా ఈ సంవత్సరం బడ్జెటులో 7,500 కోట్లు లోటు బడ్జెటుగా
చూపించారు. అందువల్ల మన రాష్ట్ర బడ్జెటు లోటు 140 కోట్లు రూపాయలు
ఏమంత ఎక్కువ మొత్తం కాదు. ఆ లోటు కూడా పూర్తిచేసుకోవడానికి
ప్రభుత్వం కొత్త పన్నులు వేయకుండా ఖర్చులు తగ్గించుకోవడం
ద్వారా లోటును భర్తీ చేస్తారని ఆశిస్తున్నాను. ఒకసారి
మనం ప్రాజెక్టుల విషయంలో ఆలోచన చేస్తే ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో అనేక ప్రాజెక్టులు
క్లియరెన్సు కోసం ఎదురు చూస్తున్నాము. అన్ని ప్రపోజల్సు పంపినా
కాని క్లియరెన్సు రాలేదు. అయినా రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఎంతో ముందంజవేసి
తెలుగుగంగ మొదలు పెట్టింది ఇప్పుడు రాష్ట్రంలో ఆన్ గోయింగ్ ప్రాజెక్టులు
కంప్లీట్ చేసుకోవడానికి 4,000 కోట్ల రూపాయలు కావాలి. అంతేకాకుండా
ప్రతి యేట 10 పెర్సెంటు చొప్పున వాటి ఖర్చు పెరుగుదల చూస్తే ఇంకా

అదనంగా 300 కోట్ల రూపాయలు కావాలి ఏ రాష్ట్రంలో అయినా పెద్ద పెద్ద ప్రాజెక్టుల నిర్మాణానికి కేంద్ర ప్రభుత్వం సహాయం లేకుండా చేసే పరిస్థితి లేదు. కాని మన రాష్ట్ర పరిస్థితికి వచ్చే సరికి కేంద్రం సహాయం రెండవ విషయం అయినా ప్రాజెక్టులు శాంక్షన్ చేయడమే గగనం అయిపోతున్నది. అయినా తెలుగుగంగ ప్రాజెక్టును మొదలు పెట్టాము. వాటి పనులు చురుకుగా కొనసాగుతున్నట్లు ఇక్కడ గౌరవ సభ్యులందరికి తెలుసు. ఇక తెలుగు గ్రామీణ క్రాంతి పథకం క్రింద ఎంతో సహాయం మన రాష్ట్రమునకు జరుగుతున్నది. అందులో అనేక అవకతవకలు జరుగుతున్నాయని సభ్యులు అన్నారు. ప్రజల కోసం చేసిన పథకాలలో ప్రజలు భాగస్వాములు అయి వాటిని పూర్తి చేసుకోవాలి. వాటి ద్వారా రైతాంగానికి ఇచ్చిన బోర్సువల్ల ఎన్నో వేల ఎకరాలు భూమి సాగులోకి వచ్చింది అంతేకాకుండా యీ రాష్ట్రంలో తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం అధికారంలోకి వచ్చిన తరువాత దాని కార్యక్రమాలు సమీక్ష గురించాలని కోరుతున్నాను. 1982 సంవత్సరం ముందు కేవలం 922 బోర్లు ఇరిగేషన్ డెవలప్‌మెంటు కార్పొరేషన్ ద్వారా వేస్తే యీనాడు తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం వచ్చిన తరువాత గ్రౌండ్ వాటర్ స్కీములు 6,708 సంఖ్యకు పెరిగింది. కేవలం 68 మాత్రమే లిఫ్టు ఇరిగేషన్ స్కీములు ఇదివరకు ప్రభుత్వం వారు చేసే తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం వచ్చిన తరువాత 128 స్కీములు పని చేస్తున్నాయి. ఈనాడు 2,35,679 ఎకరాల భూమి అదనంగా ఐ.డి.సి. బోర్ల క్రింద సాగులోకి తీసుకురావడం చాలా గొప్ప విషయంగా మనవి చేస్తున్నాను. ఇంత ఉన్న ఇరిగేషన్ పంపుసెట్లకు అదనంగా 4,10,000 పంపుసెట్లకు కొత్తగా విద్యుచ్ఛక్తి కనెక్షన్స్ యివ్వడం జరిగింది. వ్యవసాయ రంగంలో తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం సాధించిన ప్రగతి ఎంతో తెలుస్తుంది ఒక వైపున ఇరిగేషన్ రంగానికి, మరొక వైపున బడుగువర్గాలకు యీ ప్రభుత్వం ఎక్కువ నిధులు కేటాయించడం జరుగుతున్నది. ఈ బడ్జెటుమీద మాట్లాడిన ప్రతిపక్ష సభ్యులు తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం బడ్జెటును ఆక్షేపణ చేస్తూ మాట్లాడారు దురదృష్టవశాత్తు బడ్జెటు ప్రసంగాలలో తెలుగుదేశం ప్రభుత్వంమీద బురదజల్లారు. కాని స్వాతంత్ర్యము లభించిన తరువాత జరిగిన కార్యక్రమాలు కాంగ్రెసు హయాములో జరిగినవాటికంటె యీ తెలుగుదేశం హయాములో ఎక్కువ జరిగాయి. ఉదాహరణకు సెక్టారువైజ్ సిరాన్యువల్ ప్లాను అవుట్ లేస్ తీసుకుంటే అగ్రికల్చరల్ ఎల్లాయిడ్ సర్వీసులకు కేవలం 903 కోట్లు 1982 సంవత్సరం ముందుకంటే యీ తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం వచ్చిన తరువాత రూ. 2,266 కోట్లు ఖర్చుపెట్టాము. ఈ ప్రగతి అంతాకూడా ఇరిగేషన్ సెక్టారులో జరిగినదే. బాగా వెనుకబడి ఉన్నవారికి జరిగినవే. ఇరిగేషన్ సెక్టారులో కేవలం ఇదివరకు ప్రభుత్వం రూ. 761 కోట్లు ఖర్చు పెడితే 1983 సంవత్సరం తరువాత రూ 9,193 కోట్లు ఖర్చు పెట్టడం జరిగింది. అందువల్ల ఏ రంగం అభివృద్ధి తీసుకున్నా తెలుగుదేశం ప్రభుత్వంలో 121 పెర్సెంటు అభివృద్ధి 1983 సంవత్సరం ముందుకంటె కూడా జరిగిందని మనవిచేస్తున్నాను.

ప్రకటన

శ్రీ నాయుని నరసింహారెడ్డి :- ఎం.ఎల్.ఎ. అరెస్టు గురించి.

Mr. Deputy Speaker:- I am to announce to the House that Sri Nayani Narasimha Reddy, M.L.A. was arrested at 6.30 A.M. today the 27th July, 1988 at Secunderabad Railway Station.

The House now stands adjourned to meet again at 8.30 A.M tomorrow.

(The House then adjourned at 1-30 P.M. to meet again at 8.30 A.M. on Thursday, the 28th July, 1988.)

—- 000—